

วารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Rajamangala University of Technology Tawan-ok Social Science Journal

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558 Vol.4 No.2 July - December 2015

ISSN 2286 - 6922

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
(RMUTTO SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewer)

ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
ศ.ดร.ปราณี กุลละวณิชย์
รศ.ดร.วิกร ตันทวาทโต
รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจน์
รศ.ดร.ไพฑูล ลิ้มโส
รศ.ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาสต์
รศ.ดร.วนิดา สัจพันโรจน์
รศ.สมบัติ พันธุ์วิเศษ
รศ.บำเพ็ญ เขียวหวาน
ผศ.ดร.จิตตโสภณ มีระเกตุ
ผศ.ดร.ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร
ดร.วิทยา เจียรพันธุ์
ดร.ขวัญประภัสสร จานทอง
ดร.ศักดินา บุญเปี่ยม
คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

ศ.ดร.กาญจนา เจริญชัย
ศ.สุมน อมรวิวัฒน์
รศ.ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ
รศ.ดร.วราภรณ์ ปัญญาวิ
รศ.ดร.พัชรี ขยากรโสภิต
รศ.ดร.โมษิต อินทวงษ์
รศ.ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ
รศ.ดร.นิติพล ภูตะโชติ
ผศ.ดร.อัศศิริกุล พูลกระจำ
ผศ.ดร.ณัฐพร คำมะสอน
ดร.ชัยวัฒน์ หฤทัยพันธ์
ดร.ชัยฤทธิ์ ทองรอด
ดร.มานิตย์ มณีธรรม
ดร.กมล โพธิ์เย็น

ศ.ดร.สุมาลี สังข์ศรี
รศ.ดร.บุญศรี พรหมพันธุ์
รศ.ดร.นวลลออ แสงสุข
รศ.ดร.สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก
รศ.ดร.ลำอานงค์ สืบสมาน
รศ.ดร.กุหลาบ รัตนสังธรรม
รศ.ดร.พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์
รศ.อมรพรรณ ชุ่มโชคชัยกุล
ผศ.ดร.คมพล สุวรรณบุญ
ผศ.ดร.อุษณีย์ เจริญสุข
ดร.อนุชัย รามวรัญกู
ดร.นารีนี แสงสุข
ดร.อรอุษา พิมพ์สวัสดิ์
ดร.ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ

Institute of Research and Development
Rajamangala University
of Technology Tawan-ok

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Rajamangala University of Technology Tawan-ok Social Science Journal

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558 Vol.4 No.2 July - December 2015

<http://ird.rmutto.ac.th>

ISSN 2286-6922

วารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ผู้จัดพิมพ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
กำหนดการเผยแพร่	ตีพิมพ์ 2 ฉบับต่อปี และเผยแพร่ในเว็บไซต์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
การเผยแพร่	มอบให้ห้องสมุดหน่วยงานรัฐบาล สถาบันการศึกษาในประเทศ และหน่วยงาน/บุคคลที่สนใจ
ข้อมูลติดต่อ	กองบรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์ สำนักงานวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 5 เลขที่ 43 ม.6 ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110 โทร. 0-3835-8201 ต่อ 8508-8510 โทรสาร 0-3835-8142 http://ird.rmutto.ac.th

- ❖ บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ❖ มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกประจำกองบรรณาธิการมากกว่าร้อยละ 50
- ❖ มีบทความจากนักวิชาการและนักวิจัยภายนอกลงตีพิมพ์ทุกฉบับ
- ❖ ข้อความและบทความในวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นแนวคิดของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
- ❖ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ควรระบุแหล่งอ้างอิงจากวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ชลกิจการพิมพ์

47 ถ.ศรีราชานคร 1 ต.ศรีราชา อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110
โทร. 038-324711 E-mail : chonlakit555@hotmail.com

วารสารสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

(RMUTTO SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

Vol. 4 No. 2 July - December 2015

ISSN 2286-6922

เจ้าของ

สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ที่ปรึกษา

ศ.ดร.สิน พันธุ์พินิจ

ศ.ดร.สุมาลี สังข์ศรี

รศ.ดร.วราภรณ์ ปัญญาดี

รศ.ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ

รศ.สุพจน์ บุญวิเศษ

รศ.ดร.วิกร ตัณทวาทโธ

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจน์

รศ.ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาท

รศ.บำเพ็ญ เขียวหวาน

รศ.ดร.นวลลออ แสงสุข

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.สิน พันธุ์พินิจ

ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

ศ.ดร.สุมาลี สังข์ศรี

ศ.สุมน อมรวิวัฒน์

รศ.ดร.วราภรณ์ ปัญญาดี

รศ.ดร.วิกร ตัณทวาทโธ

รศ.ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ

รศ.ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจน์

รศ.ดร.เสาวคนธ์ สุดสวาท

ม.เกษตรศาสตร์

ม.สงขลานครินทร์

มศว.

ม.แม่โจ้

ม.เกษตรศาสตร์

ม.บูรพา

มทร.ศรีวิชัย

มศว.

ม.เกษตรศาสตร์

บรรณาธิการ

ผศ.คมเดือน โพธิ์สุวรรณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ

ดร.ผจงสุข เนียมประดิษฐ์

ผลงานวิจัยและบทความในวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นแนวคิดของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ ไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ควรระบุแหล่งอ้างอิงจากวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

สารจากบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เป็นวารสารที่จัดทำเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และปรัชญา เป็นวารสารราย 6 เดือน จัดทำขึ้นปีละ 2 ฉบับ เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ ในสถาบันต่างๆ ได้เผยแพร่ผลงาน

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดย กองบรรณาธิการ ขอแสดงความยินดีกับศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธุ์พินิจ ที่ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ซึ่งนับเป็นวาระที่ 2 ของการบริหารงาน นับเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของคณะทำงานในกองบรรณาธิการ ที่จะผลักดันให้วารสารได้รับการยอมรับ ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Center หรือ TCII)

วารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัยในสาขาต่างๆ อาทิ การตลาด การใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนการสอน และการวิจัยสถาบัน ทั้งนี้ บทความวิจัยทั้งหมดได้ผ่านการคัดกรองจากคณะผู้จัดทำ และผ่านการตรวจเพื่อปรับปรุงแก้ไขโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้มีการแก้ไข ปรับปรุงก่อนการตีพิมพ์ เพื่อให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์แบบถูกต้อง เชื่อถือได้ในเชิงวิชาการ และมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน เพื่อการค้นคว้า อ้างอิง และนำไปประยุกต์ใช้

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าของบทความ และผู้อ่านทุกท่าน ที่ได้ร่วมสนับสนุนให้ผลงานที่มีคุณค่าในวารสารฉบับนี้ ได้เผยแพร่และใช้ประโยชน์ต่อไป

ทั้งนี้ วารสารฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกแล้ว ในการประชุมครั้งที่ 12/2558 เมื่อวันที่ 18 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมเดือน โพธิ์สุวรรณ
บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์

สารบัญ

หน้า

การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นสนาม : กรณีศึกษาเด็กก้อทิสติก.....	1
ยิ่งยง รุ่งฟ้า พรชัย อัจฉริยเมธากร วิทยาภรณ์ จรัสต้ว และ ชุมลสิทธิ์ โรจน์สกุลพานิช	
ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสากล.....	16
พรชัย พรวิริยะกิจ วรินทร์ แดนดี	
การศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้.....	25
ไกรสร รวยบ่อม และ บุญฤทธิ์ บัวระบัด	
ความพึงพอใจโครงการเมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ในเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี.....	33
ประภัสร์ สิริสัมพันธ์นาวา ถวัลย์ มุขจินดา จงจิต ลีอ่อนรัมย์ บัณฑิต เสาวภาภรณ์ และ นันทน์ปพร ดุรงค์พันธุ์	
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร.....	43
เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และ บำเพ็ญ เขียวหวาน	
การศึกษาสภาพการดำเนินธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ กรณีศึกษาบ้านดงเมืองและบ้านโนนเสียว.....	55
วนิดา บุญโถม สายตา บุญโถม ภัชรินทร์ ชาดัน ยุพาภรณ์ ชัยเสนา และ ณัฐนันท์ หล้าคำ	
ระบบสืบค้นข้อมูลการรักษาด้านการแพทย์แผนไทยด้วยฐานความรู้ออนโทโลยี.....	61
ชารินทร์ พรหมภักดี มารุต บุณรัช และ จรัสศรี รุ่งรัตนอุบล	
สถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	71
จิรายุ หาญตระกูล และ สุรัชย์ กังวล	
การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ.....	79
สุภาภรณ์ บุญเจริญ และ ทรงธรรม เจริญจันทร์	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพ	
การท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง ตำบลลุดท้าว อำเภอภูผามาศ จังหวัดบึงกาฬ.....	86
วราพร พูลเกษ วนุชชิตา สุภักดิ์ และ อธิพล วัฒนพานนท์	
การพยากรณ์สถานการณ์การพบผู้ป่วยทางจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วย	
ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	92
อังคณา จิตตามาศ และ พิมพ์วิมล มะณีวงศ์	

การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นสนาม : กรณีศึกษาเด็กออทิสติก Integrating Local Wisdom Ground Toy: Case study of Autistic Children

ยิ่งยง รุ่งฟ้า พรชัย อัจฉริยเมธากร วิทยาภรณ์ จรัสด้วง ชุมสิทธิ์ โรจน์สกุลพานิช
Yingyong rungfah, Pornchai Utchariyamedhakorn, Wittayaporn Jaratduang
Chumsit Rotsakunphanit

สาขาวิชาการออกแบบอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

E-mail: yingyong_vw1962@hotmail.com โทร. 0814984766

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นสนาม : กรณีศึกษาเด็กออทิสติก มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการออกแบบของเล่นสนามโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการทักษะการใช้กล้ามเนื้อของเด็กออทิสติก งานวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมของเด็กออทิสติก วิธีการบำบัดรักษา วิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้านเพื่อนำมาบูรณาการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก และนำไปประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือเด็กออทิสติก ที่มีอายุระหว่าง 4-10 ปีจำนวน 5 คน สถานที่ทำการวิจัยคือ ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กบ้านอนุรักษ์ เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ความต้องการจากผู้ดูแลเด็กออทิสติก แบบสังเกตการณ์และแบบประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ โดยใช้เวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที จำนวน 9 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายข้อมูล ผลการวิจัยสามารถแยกออกมาเป็นดังนี้

1. ผลการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก

ของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก ได้บูรณาการมาจากรูปแบบของม้าก้านกล้วย ทั้ง 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัวของเล่นสนามที่ช่วยในการเสริมสร้างทักษะในการทรงตัวได้แก่การใช้ขาและข้อเท้า การเดินสลับเท้าบนกระดานทรงตัว การใช้ลำตัวและการใช้ศีรษะและการใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัว

แบบที่ 2 ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และใช้โยก ของเล่นสนามที่ใช้ในการฝึกทักษะการใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม การทรงตัวในขณะที่เดินเป็นวงกลม การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในขณะที่เดินเป็นวงกลม การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม และการทรงตัวในการโยกอุปกรณ์

แบบที่ 3 ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก ของเล่นที่ใช้ฝึกทักษะการใช้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึง โยกการทรงตัวลำตัวในขณะที่มีการดึง การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กัน และการทรงตัวในการดึงและโยกอุปกรณ์

2. ผลจากการประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่จากของเล่นสนามทั้ง 3 แบบ พบว่าเด็กมีการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ โดยใช้เครื่องเล่นสนามในการฝึกทักษะในการยืน การทรงตัวการเดินเป็นวงกลม การดึงและการโยก จากการประเมินเด็กมีพัฒนาการดีขึ้น สามารถการทรงตัวได้ด้วยตนเอง สามารถเดินเป็นวงกลมได้ด้วยตนเอง สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการดึงได้ด้วยตนเอง และสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่โยกได้ด้วยตนเองได้

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของเล่นสนาม เด็กออทิสติก

Abstract

This study aimed to 1) design ground toy with local wisdom, 2) study advance skill and muscle of autistic children. This study investigate behaviors of children with autism and therapies and analyze local wisdom of Thai folk toys so as to integrate into the designs of toys for children with autism. It also aimed to evaluate the effectiveness of toys for children with autism in developing gross motor. The sample of this study was 5 children with autism aged between 4-10 years old. The research site was Baan AunRak, Kannayao, Bangkok. The instruments included observation forms and evaluation forms of gross motor development. The experiment was carried out in 3 weeks, 3 days per week, 30 minutes per day and 9 times in total. Data analysis was performed through data description. The findings of the study can be summarized as follows.

1. The results of design of toys for children with autism

The 3 toy models adapted from banana tree horse are as follows.

Model 1 Toy for balancing: It helps practice balancing by using legs and ankles, walking on balancing board, using body and head and using arms and hands for balancing.

Model 2 Toy for circle walk and shaking: It helps practice using legs and foot to walk in a circle, balancing while walking in a circle, using eyes, hands, foot and body while walking in a circle, using legs and foot to walk in a circle and balancing while shaking.

Model 3 Toy for pulling and shaking: It helps practice balancing legs and foot while pulling and shaking, balancing body while pulling, using eyes, hands, foot and body and balancing body while pulling and shaking.

2. The results of the evaluation of the effectiveness of toys for children with autism in developing gross motor

The evaluation of the effectiveness of toys for children with autism in developing gross motor by using 3 models of toys revealed that children with autism had development in balancing, walking in a circle, pulling and shaking. They could balance themselves, walk in a circle and use gross motor to pull and shake dependently.

Keywords: Local wisdom, Toys, Children with autism

1. บทนำ

วิญญู งามหอม (2554) ได้กล่าวถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้ของท้องถิ่นที่ได้ความรู้จากการดำเนินชีวิตจริงที่มีอยู่เดิมในชุมชนตามที่ชนชาวไทยได้สั่งสมด้วยประสบการณ์ มีกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่งและพัฒนาจนเกิดหลอมรวมเป็นแนวคิดเพื่อใช้แก้ปัญหาของการดำรงชีวิตและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ช่วยให้สังคมไทยนับแต่อดีตดำรงอยู่ได้อย่างสุขสงบสืบมา เหล่านี้ถือว่าภูมิปัญญาที่มีสาระและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าเรื่อยๆ มาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งภูมิปัญญาไทยช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่สังคมไทย ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิให้แก่คนไทย

ศิริรัตน์ กาญจนพัฒน์ (2552) ได้กล่าวถึง ของเล่นพื้นบ้านเป็นสิ่งของวัสดุที่นำมาเล่นโดยทำมาจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เป็นผลผลิตจากธรรมชาติหรืออาจเหลือใช้จากธรรมชาติก็ได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของสังคมอื่นๆ และช่วยเสริมสุขภาพทั้ง 4 ด้าน คือ กาย วาจาใจ และสังคม กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาด้วยการเล่นของเล่นที่บ้านที่สืบสานมาจากผู้สูงอายุ

ผดุง อารยะวิญญู (2533) ได้ให้ความหมายของโรคออทิสติก (Autistic Disorder) หรือ ออทิสซึม (Autism) ว่าเป็นความผิดปกติของพัฒนาการเด็กรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว โดยเด็กไม่สามารถพัฒนาทักษะสังคม ทักษะทางภาษา และการสื่อความหมายได้เหมาะสมตามวัยมีลักษณะพฤติกรรม กิจกรรม และความสนใจ เป็นแบบแผนซ้ำๆ ไม่ยืดหยุ่นปัญหาดังกล่าวเป็นตั้งแต่เล็ก แสดงให้เห็นก่อนอายุ 3 ขวบ เป็นโรคที่รู้จักมาเป็นเวลา 60 ปีแล้ว นักวิชาการพยายามศึกษารายละเอียดต่างๆ ของโรคแต่ยังไม่สามารถหาสาเหตุที่แน่ชัดได้ในทางการแพทย์ ภาวะออทิสซึม (Autism) เป็นโรคหรือกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นในเด็ก เนื่องจากสมองผิดปกติ เด็กที่เป็นโรคนี้อาจอยู่ในโลกของตนเอง และขาดความสนใจที่จะมีสังคมร่วมกับคนอื่น เด็กออทิสติกที่มีความผิดปกติทางสมองที่แสดงความบกพร่องออกมา 3 ด้าน ใหญ่ๆ ได้แก่

1. ความบกพร่องในการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น ไม่แสดงสีหน้าท่าทางในการตอบรับและสื่อสารกับผู้อื่น ไม่สบตา เรียกไม่หัน

2. ความบกพร่องในการสื่อสาร เช่น พูดซ้ำหรือไม่พูดและไม่มีความพยายามในการสื่อสาร พูดตามหรือพูดสลับคำ

3. การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น หมกมุ่นอยู่กับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่เหมาะสมหรือทำซ้ำๆ มากเกินไป ยึดติดกับขั้นตอนในการทำกิจวัตรประจำวัน (Ayres, 1989, Fisher, 1995)

เด็กออทิสติก คือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพัฒนาการด้านต่างๆ ล่าช้ากว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน มีความสามารถที่จะผ่านแต่ละขั้นตอนไปได้และมีข้อจำกัดอยู่ในระดับหนึ่งตามศักยภาพของตน (Neisworth, 1982 : 2) ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายล่าช้าความสามารถในการรับรู้และการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับอายุจึงมีความสามารถจำกัดในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น รวมถึงการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทำให้มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 2- 6) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีพัฒนาการทางกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กช้ากว่าเด็กปกติ จึงควรพัฒนาทั้งกล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็ก แต่ในการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กให้ดีขึ้นนั้นควรพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ก่อนพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น กล้ามเนื้อใหญ่จะไม่แข็งแรง กล้ามเนื้อจะอ่อนนิ่ม ข้อต่อต่างๆ สามารถยืดได้มาก ทำให้มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวด้านการทรงตัวและการเคลื่อนไหวที่เป็นไปได้ช้า กล้ามเนื้อใหญ่มีหน้าที่สำคัญในการเคลื่อนไหวอวัยวะหรือส่วนต่างๆ ของร่างกาย และยังช่วยในการทรงตัวเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรง เพื่อที่จะสามารถทำกิจกรรมนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากประเด็นดังกล่าวจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กออทิสติก วิธีการบำบัดรักษา วิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้านเพื่อการบูรณาการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติกที่มีช่วงอายุ 4-10 ปี เพื่อนำไปประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่กับเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าปกติ ให้เทียบเท่าหรือใกล้เคียงเด็กปกติ ตลอดจนยังเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้านที่กำลังจะสูญหายไปจากสังคมไทย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการออกแบบของเล่นสนามโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อของเด็กออทิสติก

2. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของเล่นสนาม : กรณีศึกษาเด็กออทิสติกเป็นการวิจัยพัฒนา และทดลองเพื่อศึกษาวิเคราะห์เพื่อออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก การดำเนินการวิจัยได้ทำการรวบรวม

ข้อมูลทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม เพื่อให้การวิจัยนี้บรรลุถึงเป้าหมายและครอบคลุมทุกส่วนตามวัตถุประสงค์ โดยมีวิธีการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

2.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น (Literature review)

2.1.1 การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้าน ที่มีความสอดคล้องและสามารถนำมาบูรณาการในการออกแบบ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับของเล่นพื้นบ้านไทยที่ใช้กับเด็กพิการเพื่อการรักษาฟื้นฟูเด็กออทิสติก กิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ การออกแบบของเล่นสำหรับเด็ก ตลอดจนการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กออทิสติก รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังเช่น งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องปั้นดินเผาเพื่อพัฒนากรรมวิธีการผลิตและวัสดุสำหรับการสร้างปะการังเทียมของ ยิ่งยง รุ่งฟ้า และคณะ (2558) เป็นต้น

2.1.2 การสำรวจภาคสนาม

ศึกษาลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่มีอายุ 4-10 ปี โดยการศึกษากิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ การบำบัดเด็กออทิสติก การสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กออทิสติกได้แก่นักจิตวิทยา จิตแพทย์ รวมถึงสังเกตพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ตลอดจนรูปแบบของเล่นเพื่อการบำบัดรักษาและส่งเสริมการพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กออทิสติก

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง (อุทุมพร จามรมาร, 2537:21-25) โดยคัดเลือกเด็กออทิสติกที่อยู่ในช่วงอายุ 4-10 ปี จำนวน 5 คน มาทำการทดลองเพื่อประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ขอความร่วมมือกับ ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กบ้านอุ่นรัก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการวิจัย

2.2.2 ทำการทดสอบก่อนทำการทดลอง (Pretest) กับเด็กออทิสติกที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินประสิทธิภาพนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

2.3.1 ขอบเขตการศึกษาข้อมูล

3.2.1.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางด้านกล้ามเนื้อใหญ่และวิธีการบำบัดรักษาเด็กออทิสติก

3.2.1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ

3.2.1.3 ศึกษาวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านของเล่นพื้นบ้าน เพื่อนำมาบูรณาการในการออกแบบ

2.3.2 ขอบเขตการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยให้เด็กออทิสติกเลือกโดยวิธีเจาะจงจำนวน 5 คน เล่นของเล่นสนามที่ประกอบไปด้วย ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัวของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และใช้โยก ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก โดยทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest Posttest Design (Mcmillan, Jame H. and Schumacher Sally, 1997 อ้างถึงใน เกศณี มงคลศรีวิทยา, 2550 : 44) ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน (Pretest)	ทดลอง (Treatment)	สอบหลัง (Posttest)
A	O ₁	X	O ₂

A แทน กลุ่มตัวอย่าง

O₁ แทน การประเมินความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่

X แทน ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่

O₂ แทน การประเมินความสามารถหลังการใช้ทักษะ

แผนการดำเนินการทดลองโดยทดลองสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ของวันจันทร์ วันอังคาร พุธ จนถึงสิ้นสุดการทดลอง ดังตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงกิจกรรมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (อรรถีย์ รุธิจันทร์, 2550)

สัปดาห์ที่	วันที่ทำการทดลอง	เรื่อง	ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
1	จันทร์ อังคาร พุธ	การยืน การทรงตัว การเดินเป็นวงกลม และโยก การดึง การโยก	ทักษะ การยืน การทรงตัว ทักษะการเดินเป็นวงกลม และโยก ทักษะการดึง การโยก
2	จันทร์ อังคาร พุธ	การยืน การทรงตัว การเดินเป็นวงกลม และโยก การดึง การโยก	ทักษะ การยืน การทรงตัว ทักษะการเดินเป็นวงกลม และโยก ทักษะการดึง การโยก
3	จันทร์ อังคาร พุธ	การยืน การทรงตัว การเดินเป็นวงกลม และโยก การดึง การโยก	ทักษะ การยืน การทรงตัว ทักษะการเดินเป็นวงกลม และโยก ทักษะการดึง การโยก

เมื่อดำเนินการทดลองไปจนครบ 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบ (Posttest) หลังการทดลองกับเด็กกลุ่มเป้าหมายและนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.3 ขอบเขตการออกแบบ

2.3.3.1 ออกแบบของเล่นสำหรับเด็กออทิสติกโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านของเล่นพื้นบ้านนำมาบูรณาการมาใช้ร่วมกับหลักการออกแบบ

2.3.3.2 ออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติกใช้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 4-10 ปีเป็นต้นไป โดยนำรูปแบบของเล่นพื้นบ้านคือม้าก้านกล้วยนำมาบูรณาการเพื่อออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติกที่ประกอบไปด้วย ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัว ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และใช้โยก ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก

2.3.4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
 กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมบำบัด เด็กออทิสติก 3 ท่าน
 กลุ่มที่ 2 เด็กออทิสติก 5 คน

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางในการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ ดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติก สัมภาษณ์เกี่ยวกับการรักษาบำบัดเด็กออทิสติก พฤติกรรม และการพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กออทิสติก
2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ สัมภาษณ์เกี่ยวกับด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ประโยชน์ใช้สอย วัสดุและกรรมวิธีการผลิตในเชิงพาณิชย์
3. สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านในด้านต่างๆ ได้แก่ ผู้ผลิตของเล่นพื้นบ้าน และผู้มีหน้าที่ในการถ่ายทอดวิชาความรู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้าน รูปแบบ ประโยชน์ตลอดจนการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้าน

2.4.2 การสังเกตการณ์ (Observe)

การสังเกตการณ์หาข้อเท็จจริงแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตโดยเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาส่งเสริมกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กออทิสติกร่วมกับนักกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติกโดยการจดบันทึกและถ่ายภาพ

3.4.3 แบบประเมินประสิทธิภาพ (Performance evaluation)

แบบประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยทำการประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ 3 ทักษะได้แก่

1. ทักษะ การยืน การทรงตัว
2. ทักษะการเดินเป็นวงกลม และโยก
3. ทักษะการดึง การโยก

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการทำการประเมินเด็กออทิสติกก่อนหลังการเล่นของเล่นสนามจำนวน 5 คน ดำเนินการทดลอง 3 สัปดาห์ละ 3 วันวันละ 30 นาที ทำการทดสอบ (Posttest) หลังการทดลองกับเด็กออทิสติกโดยมีเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

0	หมายถึง	ทำไม่ได้
1	หมายถึง	ทำได้แต่ต้องช่วยเหลือ
2	หมายถึง	ทำได้ด้วยตนเอง

3. ผลการศึกษา

3.1 ผลการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก

เป็นผลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการศึกษาลักษณะทางกายภาพของเด็กออทิสติก จากนักกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติก ตลอดจนการวิเคราะห์รูปแบบของเล่นพื้นบ้านจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำผลมาบูรณาการในการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติกดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์รูปแบบของเล่นพื้นบ้าน

ในการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก ผู้วิจัยได้นำรูปแบบของ ม้าก้านกล้วย มาเป็นแนวคิดในการออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติก จากการศึกษาและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านพบว่า ม้าก้านกล้วยมีประโยชน์ในการเล่น เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่งทำให้ร่างกายแข็งแรง สร้างความสุข เพลิดเพลินและมีจินตนาการเปรียบเทียบกับของจริง มีการพัฒนาอารมณ์ให้แจ่มใส รื่นเริง ดังภาพที่ 1

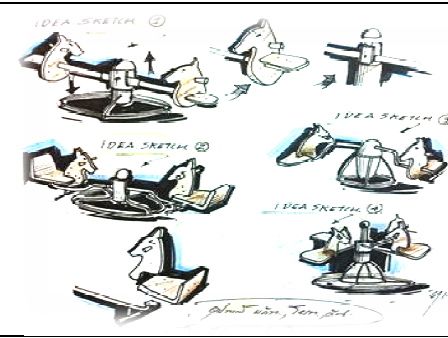
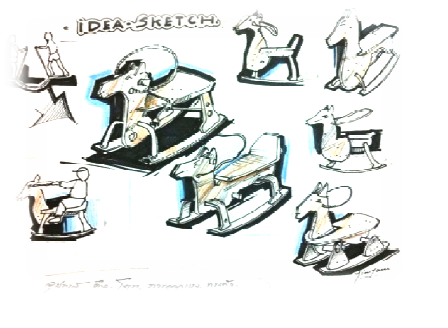

ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบของม้าก้านกล้วย

3.1.2 การออกแบบ

ผลจากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลจากคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญทางด้านกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติก ผู้เชี่ยวชาญทางด้านออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้าน สามารถนำผลจากการศึกษามาทำการออกแบบร่างและสร้างต้นแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออทิสติกทั้ง 3 แบบเพื่อนำไปประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ จากตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การออกแบบร่าง

ชื่อของเล่น	แบบร่างของเล่นสำหรับเด็กก้อทิสติก	ต้นแบบของเล่นสำหรับเด็กก้อทิสติก
ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัว		
คุณสมบัติ ใช้ในการฝึกทักษะการไ้กล้านเนื้อลำตัวและการใช้ศรีระการไ้กล้านเนื้อส่วนแขนการไ้กล้านเนื้อส่วนขาและข้อเท้าและเพิ่มการรับรู้ลั้กของระบบการทรงตัว		
ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลมและโยก		
คุณสมบัติ ใช้ในการฝึกทักษะการไ้กล้านเนื้อส่วนขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลมการไ้กล้านเนื้อมือในการจับอุปกรณ์ในการเดินเป็นวงกลมการไ้กล้านเนื้อส่วนขา ข้อเท้าและลำตัว ในการเดินเป็นวงกลมและใช้โยก		
ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึงการโยก		
คุณสมบัติ ใช้ในการฝึกทักษะการไ้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึง และการโยกการไ้มือจับอุปกรณ์เพื่อดึงและการโยกและการไ้ลำตัวในขณะที่มีการการดึง และการโยก		

3.3 ผลการประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่

ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมบำบัดเด็กออทิสติก (นักกิจกรรมบำบัด) จากของเล่นสนาม ทั้ง 3 แบบ ใช้เวลาในการทดสอบหาประสิทธิภาพโดยทำการทดลองสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ของวันจันทร์ วันอังคาร พุธ จนถึงสิ้นสุดการทดลอง โดยเกณฑ์การประเมิน คือ 0 หมายถึงทำไม่ได้, 1 หมายถึงทำได้แต่ต้องช่วยเหลือ, 2 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีผลการประเมินประสิทธิภาพ จากตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
แบบที่ 1

เด็กคนที่	ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัว				
	การใช้อุปกรณ์การทรงตัวในขณะที่เคลื่อนที่	การใช้ขาและข้อเท้าในการทรงตัว	การเดินสลับเท้าบนกระดานทรงตัว	การใช้ลำตัวและการใช้ศีรษะ	การใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัว
1	2	2	1	2	2
2	2	2	1	2	2
3	2	2	1	2	2
4	2	2	2	2	2
5	2	2	2	2	2

จากตารางที่ 2 การทดสอบด้านการพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่โดยใช้ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัวทำการทดสอบกับเด็กออทิสติกจำนวน 5 คนพบว่าเด็กมีพัฒนาการดีขึ้นโดยสามารถใช้อุปกรณ์การทรงตัวในขณะที่เคลื่อนที่ได้ด้วยตนเองสามารถใช้ขาและข้อเท้าในการทรงตัวได้ด้วยตนเอง การเดินสลับเท้าบนกระดานทรงตัวได้ด้วยตนเอง การใช้ลำตัวและการใช้ศีรษะและการใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัว เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเองได้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
แบบที่ 2

เด็กคนที่	ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และโยก				
	การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม	การทรงตัวในขณะที่เดินเป็นวงกลม	การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในขณะที่เดินเป็นวงกลม	การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม	การทรงตัวในการโยกอุปกรณ์
1	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	2
3	2	1	2	2	2
4	2	1	2	2	2
5	2	2	2	2	2

จากตารางที่ 3 การทดสอบด้านการพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่โดยใช้ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และโยก ทำการทดสอบกับเด็กออทิสติกจำนวน 5 คน พบว่าเด็กมีพัฒนาการดีขึ้นโดยสามารถใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลมได้ด้วยตนเอง ทรงตัวในขณะที่เดินเป็นวงกลมได้ด้วยตนเองสามารถใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในขณะที่เดินเป็นวงกลมได้ด้วยตนเอง การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลมและการทรงตัวในการโยกอุปกรณ์ได้ด้วยตนเอง

ตารางที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่แบบที่ 3

เด็กคนที่	ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก			
	การใช้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึงและการโยก	การลำตัวในขณะที่มีการดึง และการโยก	การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กัน	การทรงตัวในการการดึงและโยกอุปกรณ์
1	2	2	2	2
2	2	2	2	2
3	2	2	2	2
4	2	2	2	2

จากตารางที่ 4 การทดสอบด้านการพัฒนาความสามารถการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่โดยใช้ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยกทำการทดสอบกับเด็กออทิสติกจำนวน 5 คน พบว่าเด็กมีพัฒนาการดีขึ้นโดยสามารถใช้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึง และการโยกสามารถทำได้ด้วยตนเองการลำตัวในขณะที่มีการดึง และการโยกสามารถทำได้ด้วยตนเองการใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันและสามารถทรงตัวในการการดึงและโยกอุปกรณ์ได้ด้วยตนเอง

4. สรุป

4.1 สรุปผลการออกแบบของเล่นสนามสำหรับออทิสติก

การออกแบบของเล่นสนามสำหรับออทิสติกได้ทำการออกแบบ 3 แบบ สามารถนำมาสรุปผลการออกแบบแต่ละด้านจากตารางที่ 5-7 ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการออกแบบของเล่นสนามสำหรับอภิสติกที่ใช้ในการทรงตัว

ด้านรูปแบบ	ด้านโครงสร้าง	ด้านคุณสมบัติ
 ด้านรูปแบบได้นำแนวคิดมาจากม้าก้านกล้วย การใช้สีในส่วนโครงสร้างเลือกใช้สีขาว โดยมีแผ่นกระดานเพื่อใช้ยืนและมีส่วนที่ใช้จับเพื่อการทรงตัวทั้ง 2 ข้างอยู่ติดกับรูปทรงม้าก้านกล้วยโดยใช้สีธรรมชาติของไม้	โครงสร้างของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัว มีส่วนประกอบได้แก่ โครงเหล็กแบนขนาด 1 นิ้วครึ่ง ตัดเป็น ส่วนโค้ง และมีสปริงสำหรับรับน้ำหนักทั้ง 2 ข้างมีขนาดความสูง 20 เซนติเมตรมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ขนาด 1 นิ้วครึ่ง แผ่นไม้กระดานใช้ไม้สน ขนาด 2 นิ้วครึ่ง ที่มีความโค้งมนทั้ง 2 ด้าน ยาว 80 เซนติเมตร และส่วนด้านหน้าที่ใช้ในการยึดจับเพื่อการทรงตัวมีความสูง 80 เซนติเมตรมีที่จับทั้ง 2 ด้าน	-ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อลำตัว และการใช้ศีรษะ - ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อส่วนแขน - ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อส่วนขา และข้อเท้า - สามารถฝึกการใช้สมาธิ -เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว - ทุกส่วนของร่างกาย -เพิ่มการรับรู้ความรู้สึกของระบบการทรงตัว

ตารางที่ 6 ผลการออกแบบของเล่นสนามสำหรับอภิสติกที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และโยก

ด้านรูปแบบ	ด้านโครงสร้าง	ด้านคุณสมบัติ
 รูปแบบได้นำแนวคิดมาจากม้าก้านกล้วยโดยมีที่จับติดกับรูปทรงม้าก้านกล้วยเพื่อใช้ในการเดินและโยก การใช้สีในส่วนโครงสร้างเลือกใช้สีขาว เลือกใช้ไม้สนทำสีตามธรรมชาติ	โครงสร้างของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และโยก มีส่วนประกอบได้แก่ ส่วนฐานโดยใช้เหล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลาง ขนาด 2 นิ้วครึ่ง เป็นแกนกลาง มีสลักเดือยพร้อมกับตลับลูกปืนเพื่อทำหน้าที่โยกและหมุน โดยมีสปริงที่ช่วยให้ความยืดหยุ่น มีขาที่ยึดติดกับแกนกลาง 4 ต้น โดยใช้เหล็กขนาดผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว ส่วนคานที่ใช้ในการโยกและหมุนใช้เหล็กที่มีขนาด 1 นิ้วครึ่งและประกอบไปด้วยที่รองนั่งใช้ไม้สนขนาด 2 นิ้วครึ่ง โดยมีด้ามจับทั้ง 2 ข้าง	- ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อส่วนขา และเท้าในการเดินเป็นวงกลม - ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อในการจับอุปกรณ์ในการเดินเป็นวงกลม - ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อส่วนขา ข้อเท้าและลำตัว ในการเดินเป็นวงกลม และใช้โยก - ฝึกการใช้สมาธิ - เสริมสร้างทักษะการใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในการโยก - เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย

ตารางที่ 7 ผลการออกแบบของเล่นสนามสำหรับออสติกที่ใช้ในการดึง การโยก

ด้านรูปแบบ	ด้านโครงสร้าง	ด้านคุณสมบัติ
 รูปแบบได้นำแนวคิดมาจากม้าก้านกล้วยการใช้สีในส่วนโครงสร้างเลือกใช้สีขาว แผ่นกระดานรองนั่งและส่วนหน้าที่ใช้สำหรับยึดจับเพื่อดึง และโยก โดยใช้ไม้สนทำสีธรรมชาติ	โครงสร้างของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก มีส่วนประกอบได้แก่ ส่วนฐานใช้ไม้ที่มี ขนาด 2 นิ้วโดยตัดให้เป็นส่วนโค้งทั้ง 2 ด้าน โดยยึดติดกับส่วนขาที่ใช้เหล็กที่มีขนาดผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว กระดาษรองนั่งและโครงสร้างใช้ ไม้สน ขนาด 2 นิ้วครึ่ง ส่วนด้านหน้าที่ใช้ในการยึดจับเพื่อการการดึง การโยกมีความสูงจากกระดานรองนั่ง 50 เซนติเมตรมีที่จับทั้ง 2 ด้าน และมีสายรัดเพื่อใช้ในการดึงที่ทำจากไนลอน โดยมีขนาดกว้าง 1 นิ้วครึ่ง	- ฝึกทักษะการใช้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึง และการโยก - ฝึกทักษะการใช้มือจับอุปกรณ์เพื่อดึง และการโยก - ฝึกทักษะการใช้ลำตัวในขณะที่มีการการดึง และการโยก - ฝึกทักษะการใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กัน - เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย

จากตารางที่ 5-7 การออกแบบของเล่นสนามสำหรับเด็กออสติกผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาจากรูปทรงม้าก้านกล้วย ซึ่งเป็นของเล่นที่เกิดจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน (ขวัญ อารยะธนิษฐกุล, 2547) โดยนำมาบูรณาการร่วมกับหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่คำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัย ความแข็งแรง ความสะดวกสบายในการใช้งาน ความสวยงาม (ยิ่งยง รุ่งฟ้า, 2553) และสามารถนำไปใช้กับเด็กที่ความปกติทั่วไปได้ (ธีระชัย สุขสด, 2544) โครงสร้างของเล่นสนามได้ทำการออกแบบให้มีความเหมาะสมกับช่วงอายุของเด็ก พฤติกรรมของเด็ก ขนาดสัดส่วนของเด็ก วัสดุที่ใช้ในการผลิตเลือกใช้โดยเลือกใช้วัสดุที่มีความแข็งแรงไม่มีพิษและอันตรายกับเด็กและมีอุปกรณ์การป้องกันการบาดเจ็บจากการเล่น (เกษลดา มานะจุติ, 2529) ในด้านการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโดยคำนึงถึงวิธีการบำบัดเด็กออสติกได้แก่ การเดินเป็นวงกลม การโยก ผลัก ดัน ดึง ยืนทรงตัวบนกระดาน (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2548) ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการในส่วนของกล้ามเนื้อใหญ่ กระดูกส่วนต่างๆ ของร่างกาย ให้มีความประสานการเคลื่อนไหวในส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ดี (วีรยา วงษาพรหม, 2550)

4.2 สรุปผลประเมินประสิทธิภาพการพัฒนาความสามารถทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่

สรุปจากผลการศึกษาการพัฒนาความสามารถพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ โดยฝึกเด็กทั้ง 5 คน สามารถสรุปผลการพัฒนาความสามารถใช้ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ จากการฝึกด้วยของเล่นสนามสำหรับออสติกทั้ง 3 แบบ จากเด็กทั้ง 5 คน

เด็กคนที่ 1

แบบที่ 1 ของเล่นสนามที่ใช้ในการทรงตัว

- ทักษะการใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัวของเด็กออสติกการใช้ทักษะลำตัวและการใช้ศีรษะ การเดินสลับเท้าบนกระดานทรงตัวทักษะการใช้ขาและข้อเท้าในการทรงตัวและทักษะการใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัว เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง

แบบที่ 2 ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และโยก

- การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลมการเดินเป็นวงกลมในการประเิน สามารถทำได้ด้วยตนเอง การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในขณะที่เดินเป็นวงกลมการใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม เด็กสามารถทำได้แต่ต้องช่วยเหลือ และการทรงตัวในการโยกอุปกรณ์ เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง

แบบที่ 3 ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก

- การใช้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึง การใช้ลำตัวในขณะที่มีการดึง และการโยก สามารถทำได้ด้วยตนเอง การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในขณะที่เดินเป็นวงกลม เด็กสามารถทำได้แต่ต้องช่วยเหลือ และการใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง

เด็กคนที่ 5

แบบที่ 1 ของเล่นสนามที่ใช้ในการยืน การทรงตัว

- ทักษะการใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัวของเด็กก้อทิสติก การใช้ทักษะลำตัวและการใช้ศีรษะ การเดินสลับเท้าบนกระดานทรงตัวทักษะการใช้ขาและข้อเท้าในการทรงตัว และการใช้ทักษะการใช้แขนและมือจับเพื่อการทรงตัว เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง

แบบที่ 2 ของเล่นสนามที่ใช้ในการเดินเป็นวงกลม และโยก

- การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลมการเดินเป็นวงกลม เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง การใช้ตา มือ เท้า และลำตัวมีความสัมพันธ์กันในขณะที่เดินเป็นวงกลมการใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม เด็กสามารถทำได้แต่ต้องช่วยเหลือ การทรงตัวในการโยกอุปกรณ์ เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง

แบบที่ 3 ของเล่นสนามที่ใช้ในการดึง การโยก

- การใช้ขาและเท้าในการทรงตัวเพื่อดึงและการโยก การใช้ลำตัวในขณะที่มีการดึงและการโยก สามารถทำได้ด้วยตนเอง เด็กสามารถทำได้แต่ต้องช่วยเหลือ การใช้ขาและเท้าในการเดินเป็นวงกลม เด็กสามารถทำได้ด้วยตนเอง

จากผลการประเมินประสิทธิภาพสามารถแสดงให้เห็นว่า เด็กก้อทิสติกหลังจากได้รับการฝึกทักษะโดยใช้ของเล่นสนาม มีพัฒนาการทางด้านทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ดีขึ้นซึ่งของเล่นสนามสำหรับเด็กก้อทิสติกทั้ง 3 แบบมีความสอดคล้องสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ พรนภดล (2548) ได้กล่าวถึง กิจกรรมบำบัดเด็กก้อทิสติกคือเพิ่มการรับรู้สึกของระบบการทรงตัวกิจกรรม ยืนทรงตัวบนกระดาน วิ่งชักแซก วิ่งเป็นวงกลม กระโดดเชือก เดินบนทางต่างระดับ และยังสอดคล้องกับ กัลยาณี อินตะสิน (2550) ได้กล่าวทักษะการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กก้อทิสติกเป็นทักษะของการพัฒนาการเคลื่อนไหว เพื่อให้เด็กที่มีพัฒนาการช้าหรือมีความบกพร่องในการเรียนรู้ทักษะ ได้แก่การทรงตัว (Balance Skill) คือการจัดตำแหน่งของร่างกายให้สัมพันธ์กับพื้นที่ว่างและแรงดึงดูดของโลก การทรงตัวมีอยู่ 3 รูปแบบคือ การทรงตัวอยู่กับที่ การทรงตัวในขณะที่เคลื่อนที่ ในส่วนของการใช้ตา มือ เท้า

5. เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี อินตะสิน. 2550. การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กก้อทิสติกในระดับปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว

ประกอบการเล่นเกม. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เกษลดา มานะจุติ. 2529. สื่อการเรียนและเครื่องเล่นของเด็กก่อนวัยเรียน. สหวิทยาลัยล้านนา :เชียงใหม่.

ขวัญ อารยชนิตกุล. 2547. ของเล่นพื้นบ้านสื่อเพื่อชีวิต สื่อเพื่อสุขภาพ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ : กรุงเทพฯ

- ชาญวิทย์ พรนภดล. 2548. **เข้าใจเด็กสมาธิสั้น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:สาขาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.
- ธีระชัย สุขสด. **Universal Design**. สื่อทางโปรแกรมสำเร็จรูป วิชา Industrial Design 5 (12 – 411 – 305) หลักสูตร ออกแบบอุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มทร.ล้านนา 2552.
- ผดุง อารยะวิญญู. 2546. **วิธีสอนเด็กออทิสติก**. พิมพ์ลักษณะ : กรุงเทพฯ.
- ภิญโญ งามหอม. 2535. **ภูมิปัญญาท้องถิ่น**. บริษัท พัฒนาการวิชาการจำกัด : กรุงเทพฯ.
- ยิ่งยง รุ่งฟ้า. 2553. **การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ.
- ยิ่งยง รุ่งฟ้า ชุมสิทธิ์ โรจน์สกุลพานิช วิทวัส สิทธิกุลชงโค แซ่ตั้งและพรชัย อัจฉริยะเมธากร. 2558. **การบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องปั้นดินเผาเพื่อพัฒนารวมวิธีการผลิตและวัสดุสำหรับการสร้างปะการังเทียม**. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 4(1), 90-97.
- วีรยา วงษาพรหม. 2550. **ของเล่นและการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก**. วารสารมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ วิชาการ, 12(23), 78-90.
- ศิริรัตน์ กาญจนพัฒน์. 2552. **แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย**. นิตยสารท้องถิ่น: กรุงเทพฯ
- อรทัย ฐลีจันทร์. 2550. **ผลการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้ กิจกรรมดนตรีบำบัด ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเลย**. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย.

ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสากล

Errors in Translation from English to Thai of the Students in Department of English as an International Communication

พรชัย พรวิริยะกิจ

วรินทร์ แดนดี

Pornchai Pornwiryakit

Warinthon Dandee

สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ajarnpornchai@gmail.com, warinthondandee@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งศึกษาความผิดพลาดทางโครงสร้างและความหมายในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาจำนวน 23 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยใช้แบบทดสอบการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจำนวน 20 ข้อ สำหรับเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาแปลผิดพลาดจำนวน 151 แห่ง ซึ่งแบ่งออกเป็นการแปลผิดพลาดด้านไวยากรณ์ 74 แห่ง และการแปลผิดพลาดด้านความหมาย 77 แห่ง ความผิดพลาดในการแปลด้านไวยากรณ์ของนักศึกษาส่วนใหญ่มีอิทธิพลมาจากเรื่องกาล (Tense) และประโยคกรรมวาจก (Passive voice) ส่วนการแปลผิดพลาดด้านความหมายมีอิทธิพลมาจากการรับรู้ที่ผิดพลาดของผู้แปลและการเข้าใจผิดของความหมายของคำพ้อง กริยาวิลีและสำนวน

คำสำคัญ: ข้อผิดพลาด, ปัญหาการแปล

Abstract

This study aimed to investigate grammatical and semantic errors in translation of English into Thai, produced by 23 students who were studying in Department of English as an International Communication, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajamangala University of Technology Tawan-ok. The instrument was the 20-item test of English into Thai translation. The finding revealed that the participants produced overall 151 errors: 74 errors caused from grammatical errors and 77 from semantic errors. The grammatical errors found in the translated sentences produced by the participants were influenced from the misconceptions of tense, passive voice, and dummy subject while all semantic errors found were affected from the participants' misperception and misunderstanding of homonyms, phrasal verbs or two-word verbs, and idioms.

Keywords: Errors, Translation Problems

1. บทนำ

ในปัจจุบันนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมักประสบปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดบทแปลที่ตีความหมายไปจากต้นฉบับ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะมาจากการไม่รู้พื้นฐานทางโครงสร้างไวยากรณ์ที่ถูกต้องและสอดคล้องกับ ดวงตา สุกพล (2541, หน้า 66-82) ที่ได้แบ่งประเด็นปัญหาของการแปลออกเป็น 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรกปัญหาการแปลในระดับวัฒนธรรม ประเด็นต่อมาคือการแปลโครงสร้างของภาษา ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาของนักศึกษาที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน และประเด็นสุดท้ายคือระดับความหมายของคำ

ด้านประเด็นปัญหาของการแปลนั้น วรรณฯ แสงอร่ามเรือง (2545, หน้า 257) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ดังนี้ ทางด้านไวยากรณ์ มีการแปลภาษาเป้าหมายผิดพลาดซึ่งเกิดจากการแทรกแซงของภาษาต้นฉบับ ด้านความหมายที่ผู้แปลมีการตีความของภาษาต้นฉบับผิดไปจากความหมายที่แสดง มีการเลือกใช้คำศัพท์ตีความหมาย การเว้นวรรคผิดตำแหน่ง ด้านเนื้อความในภาษาต้นฉบับที่ผู้อ่านไม่เข้าใจจึงทำให้เนื้อความที่ได้นั้นไม่เกิดความต่อเนื่องทางภาษา การเรียงลำดับความคิดที่สับสน ด้านการใช้คำและสำนวนที่ผิดไปจากความหมายหรือแปลไม่เหมาะสมกับระดับทางภาษาของวัฒนธรรมปลายทาง และด้านตัวบทมีการใช้ลีลาทางภาษาไม่เหมาะสมกับเรื่องหรือบทที่แปล เช่นเดียวกับ วรรณารณ วิมลเฉลา (2543, หน้า 163-164) ได้กล่าวถึงข้อผิดพลาดไปในทิศทางเดียวกันว่า ความผิดพลาดทางการแปลนั้นเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากอิทธิพลในภาษาไทย อันได้แก่ ด้านไวยากรณ์และตัวสะกดซึ่งความผิดพลาดนี้เกิดจากการที่คนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยคิดเป็นภาษาไทยก่อนแล้วจึงถ่ายทอดบทแปลเป็น ภาษาอังกฤษ

จากประสบการณ์สอนในรายวิชาการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยให้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลมาโดยตลอด พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาอังกฤษมากเท่าที่ควร ดังตัวอย่างเช่นการแปลในเรื่องการแปลประโยคกรรมวาจกซึ่งนักศึกษายังไม่สามารถตีความโครงสร้างของประโยคกรรมวาจกในภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลให้เกิดการแปลที่คลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้องทางภาษา เช่น

ประโยค	It's said that man are from Jupiter.
แปลว่า	มันถูกกล่าวว่าผู้ชายมาจากดาวจูปีเตอร์
	มันได้รับการพูดว่าผู้ชายคนนั้นมาจากดาวจูปีเตอร์
	เป็นที่ถูกพูดถึงว่าผู้ชายเดินทางมาจากดาวจูปีเตอร์
ควรแปลว่า	กล่าวกันว่าผู้ชายมาจากดาวพฤหัสบดี

เมื่อนักศึกษาถ่ายทอดบทแปลแล้วนั้นควรต้องตรวจสอบความถูกต้องทางด้านความหมายและความถูกต้องเหมาะสมในบทแปลนั้นๆ ด้วย ดังเห็นได้จากตัวอย่าง

ดังนั้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นที่มาของการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ซึ่งผลการศึกษาที่ได้นี้จะได้นำไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนหรือนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปล เพื่อให้ศึกษามีศักยภาพทางภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่ดีขึ้น รวมถึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะทางภาษาในรายวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

2. วิธีการศึกษา

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 08-22-342 การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (Translation: English into Thai) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 23 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบการแปลแบบแปลประโยคจำนวน 20 ข้อที่พัฒนาขึ้นโดยให้ครอบคลุมลักษณะการแปลทางภาษาอังกฤษตามที่ปรากฏในตำราเรียนวิชาการแปลของ อัจฉรา ไสค์ตระกูล (2554)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักศึกษาทำแบบทดสอบการแปลแบบแปลประโยค โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยอนุญาตให้นักศึกษาใช้พจนานุกรมได้ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลคือช่วงก่อนสอบปลายภาคเรียน เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้เนื้อหาและกลวิธีการแปลที่จะทำการเก็บข้อมูลครอบคลุมครบถ้วนแล้ว

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบทดสอบการแปลแบบแปลประโยคจะได้รับการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยการแจกแจงความถี่ของข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและเปรียบเทียบค่าร้อยละของข้อผิดพลาดที่พบตามประเด็นปัญหาข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดย อัจฉรา ไสค์ตระกูล (2554) ได้แก่

2.4.1 ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง คือ ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่เกิดจากปัญหาด้านไวยากรณ์และโครงสร้างทั้ง 3 ด้านคือ การแปลกาล (Tense) การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาก (Passive voice) และ การแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject) แต่ละด้านมีคำจำกัดความดังนี้

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลกาล (Tense) คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลการเปลี่ยนรูปกริยาเพื่อแสดงกาลในภาษาอังกฤษมาสู่ภาษาไทย

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาก (Passive voice) คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลประโยคที่ประธานของประโยคเป็นผู้รับผลที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject) คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลคำสรรพนาม it ที่ไม่มีความหมายในประโยค เพราะไม่ได้ทำหน้าที่แทนคำนามตัวใด

2.4.2 ประเด็นข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวน ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่เกิดจากปัญหา การแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย การแปลคำกริยาคู่ และการแปลสุภาชิต คำพังเพย และสำนวนต่างๆ แต่ละด้านมีคำจำกัดความดังนี้

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีหลายความหมาย หลายนัย แตกต่างตามบริบท เป็นภาษาไทย

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลคำกริยาคู่ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลคำกริยาคู่ในภาษาอังกฤษที่ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนประกอบ (Phrasal verbs หรือ two-word verbs) เป็นภาษาไทย

- ข้อผิดพลาดด้านการแปลสุภาชิต คำพังเพย และสำนวนต่างๆ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการแปลลักษณะข้อความภาษาอังกฤษที่มีความหมายแฝงอยู่เป็นภาษาไทย

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่การปรากฏของข้อผิดพลาดในการแปล

จากการศึกษาข้อผิดพลาดการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลที่ได้จากแบบทดสอบการแปลแบบแปลประโยคจำนวน 20 ข้อ พบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลมีข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง ข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวน และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวและภูมิหลังในเรื่องที่จะแปล โดยจากผลการวิเคราะห์ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และ

โครงสร้างดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่านักศึกษามีความถี่ในเรื่องข้อผิดพลาดในการแปลกาล (Tense) สูงที่สุด โดยมีความถี่ 36 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมาคือ การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice) โดยมีความถี่ 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.4 และสุดท้ายคือ การแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject) โดยมีความถี่ 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.5

ตารางที่ 1 ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง

อันดับ	ประเด็นข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนร้อยละ สะสม
1	การแปลกาล (Tense)	36	58.1	58.1
2	การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice)	21	28.4	86.5
3	การแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject)	10	13.5	100
รวม		74	100	

นอกจากนี้แล้ว โดยจากผลการวิเคราะห์ประเด็นข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวนดังแสดงในตารางที่ 2 พบว่านักศึกษามีความถี่ในเรื่องข้อผิดพลาดในการแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัยสูงที่สุด โดยมีความถี่ 51 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมาคือ การแปลคำกริยาคุณุ โดยมีความถี่ 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.9 และการแปลสุภาชิต คำพังเพย และสำนวนต่างๆ โดยมีความถี่ 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.9 เท่ากับการแปลคำกริยาคุณุ

ตารางที่ 2 ประเด็นข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวน

อันดับ	ประเด็นข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนร้อยละ สะสม
1	การแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย	51	66.2	62.2
2	การแปลคำกริยาคุณุ	13	16.9	83.1
	การแปลสุภาชิต คำพังเพย และสำนวนต่าง ๆ	13	16.9	100
รวม		77	100	

ตอนที่ 2 ตัวอย่างลักษณะของข้อผิดพลาด

2.1 ปัญหาทางด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง

จากผลที่ได้รับ นักศึกษามีความผิดพลาดในการแปลกาล การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก และการแปลประธานที่ไร้ความหมาย ดังนี้

2.1.1 การแปลกาล (Tense)

คำกริยาของภาษาอังกฤษจะมีการเปลี่ยนรูปโครงสร้างคำกริยาเมื่อเปลี่ยนกาล แต่ในภาษาไทยนั้นคำกริยาไม่มีการเปลี่ยนรูปตามกาล ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจึงเกิดความสับสน หรือ ขาดความเข้าใจในเรื่องของเวลาของประโยค และความหมายที่สื่อตามรูปประโยค นอกจากนี้แล้วยังพบว่านักศึกษามีปัญหาในการหาคำประกอบกริยาในการแปลให้ตรงตามความหมายของกาลในภาษาของต้นฉบับ เช่น นักศึกษาขาดความเข้าใจในเรื่องของเวลาของประโยคปัจจุบันกาลสมบูรณ์ (present perfect tense) และ เกิดความสับสนเรื่องความหมายที่สื่อตามรูปประโยคของ ประโยคปัจจุบันกาลสมบูรณ์ (present perfect tense) กับ ประโยคอดีตกาล (past tense) นอกจาก

นี้แล้วนักศึกษายังขาดความเข้าใจถึงความแตกต่างด้านความหมายของ “been” และ “gone” เมื่อนำมาใช้ในประโยคปัจจุบันกาลสมบุรณ์ ดังนั้นนักศึกษาจึงแปลประโยค “I have been to Bangsaen.” โดยใช้คำที่สื่อความในลักษณะปัจจุบันกาล (present tense) ว่า “มาอยู่” และ “ได้ไป”

ประโยค I have been to Bangsaen.

แปลว่า ฉันได้ไปที่บางแสน
ฉันมาอยู่ที่บางแสน

ควรแปลว่า ฉันเคยไปบางแสน

ลักษณะการแปลที่ผิดพลาดอันเนื่องมาจากความสับสนหรือขาดความเข้าใจในการแปลกาลที่พบในงานนี้ คือ การแปลประโยคปัจจุบันกาลต่อเนื่อง (Present Continuous Tense) โดยพบว่าปัญหาข้อผิดพลาดดังกล่าวเกิดร่วมกับการที่นักศึกษามีความสับสนเรื่องโครงสร้างประโยคที่ระบุผู้กระทำกริยานั้น (agent) กับ กรรม (object) เช่น ในประโยค “What number are you calling?” นักศึกษามีการแปลประโยคเป็นภาษาไทยโดยที่ระบุเป็นตัวบุคคลว่า “หาใคร” แทนที่จะเป็นหมายเลขโทรศัพท์ตามประโยคต้นฉบับ นอกจากนี้แล้วนักศึกษายังแปลโดยใช้คำที่สื่อความในลักษณะปัจจุบันกาล (present tense) ว่า “โทรมา” และอนาคตกาล (future tense) ว่า “จะ”

ประโยค What number are you calling?

แปลว่า คุณจะโทรศัพท์หาใคร
คุณกำลังโทรหาใคร
คุณโทรมาหมายเลขอะไร

ควรแปลว่า คุณกำลังโทรศัพท์ไปที่หมายเลขอะไร

ซึ่งความผิดพลาดคล้ายคลึงกันได้เกิดขึ้นเช่นกันเมื่อนักศึกษาแปลประโยคปัจจุบันกาลสมบุรณ์ (present perfect tense) โดยใช้คำที่สื่อความในลักษณะกลุ่มคำกริยาช่วยที่พิเศษ (special auxiliary verb) ว่า “อาจ” และประโยคปัจจุบันกาลต่อเนื่อง (present continuous tense) ว่า “กำลัง”

ประโยค You’ve dialed the wrong number.

แปลว่า คุณอาจโทรผิด
คุณกำลังโทรผิด

ควรแปลว่า คุณโทรผิดแล้ว

ในภาษาอังกฤษนั้นสามารถใช้รูปประโยคอดีตกาล (past tense) เพื่อแสดงความสุภาพในสถานการณ์ปัจจุบันกาล (present tense) ได้ แต่นักศึกษาเกิดความสับสนและคิดว่าเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต จึงแปลโดยใช้คำว่าที่บ่งชี้ความเป็นอดีตกาล “เคย” ทำให้ความหมายที่ได้ผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ

ประโยค “I was wondering whether you would like to a party.”

แปลว่า “ฉันสงสัยเหลือเกินว่าคุณเคยไปงานเลี้ยงไหม”
“ฉันเคยข้องใจว่าคุณเคยไปงานเลี้ยงมั๊ย”
“ฉันเคยประหลาดใจไม่ว่าคุณเคยไปงานเลี้ยงไหม”

ควรแปลว่า “ไม่ทราบว่าคุณอยากไปร่วมงานเลี้ยงไหม”

2.1.2 การแปลประโยคที่มีกริยาเป็นกรรมวาจก (Passive voice)

ตามลักษณะโครงสร้างภาษาแล้ว ความของประโยค “Insulin was first discovered in 1921 by researchers at the University of Toronto.” เป็นกลางๆ จึงไม่ควรใช้คำว่า “ถูก” หรือ “ได้รับ” นำหน้ากริยา แต่นักศึกษาใช้คำว่า “ถูก” หรือ “ได้รับ” ในการแปลจากภาษาอังกฤษสู่ภาษาไทย เนื่องจากสับสนในเรื่องความของประโยค

ประโยค	Insulin <u>was first discovered</u> in 1921 by researchers at the University of Toronto.
แปลว่า	อินซูลินถูกค้นพบครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๑ โดยนักค้นคว้าและวิจัยหลายคน ที่มหาวิทยาลัยของโตรอนโต สารอินซูลินมีการค้นพบครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๒๑ โดยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยโตรอนโต ฮอร์โมนอินซูลินได้ถูกค้นพบครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๒๑ โดยเหล่านักวิจัยที่มหาวิทยาลัยโตรอนโต
ควรแปลว่า	นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยโตรอนโตได้ค้นพบสารอินซูลินเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๒๑

2.1.3 การแปลประธานที่ไร้ความหมาย (Dummy subject)

ประโยคในภาษาอังกฤษนั้นจำเป็นต้องมีประธาน ดังนั้นคำสรรพนาม it ในบางประโยคไม่มีความหมายในประโยค เพราะไม่ได้ทำหน้าที่แทนคำนามตัวใด แต่มีเพื่อประกอบประโยคให้ครบถ้วนตามหลักไวยากรณ์ นอกจากนี้แล้ว ในภาษาไทยสามารถแปลโดยละคำประธานที่ไร้ความหมายได้ ซึ่งพบว่านักศึกษาแปลคำสรรพนาม “it” ว่า “มัน” และแปลคำกริยาช่วย “is” ว่า “คือ” และ “เป็น” เนื่องจากเกิดความสับสนระหว่างคำสรรพนามที่ทำหน้าที่แทนคำนาม และคำสรรพนามที่ไม่มีความหมายในประโยค

ประโยค	It's awesome!
แปลว่า	มันคือความดีเลิศ มันคือที่สุด มันเป็นความน่าสะพรึงกลัว มันคือเป็นที่ดีเลิศ คือดีงาม เป็นอะไรที่ดีเลิศ
ควรแปลว่า	สุดยอด!

ซึ่งข้อผิดพลาดในการแปลประธานที่ไร้ความหมายนั้นพบทั้งในประโยคที่เป็นลักษณะรูปกรรตุวาจก (active voice) เช่นประโยค “It's awesome!” ดังตัวอย่างข้างบน และประโยคที่เป็นลักษณะรูปกรรมวาจก (passive voice) เช่น “It's said that women are from Venus.” ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ประโยค	It's said that women are from Venus.
แปลว่า	มันถูกกล่าวว่าผู้หญิงมาจากดาววีนัส มันได้รับการพูดว่าผู้หญิงมาจากดาวศุกร์ เป็นที่ถูกพูดถึงว่าผู้หญิงเดินทางมาจากดาวศุกร์
ควรแปลว่า	กล่าวกันว่าผู้หญิงมาจากดาวศุกร์

2.2 ปัญหาทางด้านศัพท์และสำนวน

จากผลที่ได้รับ นักศึกษามีความผิดพลาดในการแปลประโยคที่มีคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย คำกริยาคู่สัทชาติ คำพ้องเพย และสำนวนต่างๆ ดังนี้

2.2.1 คำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัย

ในงานแปลชิ้นนี้ พบว่านักศึกษาเกิดความสับสนในเรื่องความหมายของคำที่มีความหมายหลายนัย ดังตัวอย่างที่นักศึกษาเกิดความสับสนเรื่องความหมายของคำว่า “land v.” ซึ่งตามบริบทและโครงสร้างประโยคนั้นหมายถึง “การลงจอดของอากาศยาน” แต่นักศึกษาสับสนระหว่างความหมายหลายนัยของคำคำนี้ จึงแปลออกมาโดยใช้คำว่า “ตำแหน่งนาร่อง” “ประเทศ” “สถานที่ภูมิประเทศ” และ “พื้นดิน” นอกจากนี้แล้วนักศึกษายังเกิดความสับสนเรื่องความหมายของคำว่า “pilot n.” ซึ่งตามบริบทและโครงสร้างประโยคนั้นหมายถึง “นักบิน” แต่นักศึกษาสับสนระหว่างความหมายหลายนัยของคำคำนี้ จึงแปลออกมาโดยใช้คำว่า “ตำแหน่งนาร่อง” “การทดสอบ” และ “ไฟนำทาง”

ประโยค	Pilot can find no place to <u>land</u> .
แปลว่า	ไม่มีตำแหน่งนาร่องบนพื้นดิน
	นักบินไม่สามารถหาประเทศได้
	นักบินไม่สามารถหาสถานที่ภูมิประเทศได้
	ไม่มีพื้นดินให้ทำการทดสอบ
	ไม่มีไฟนำทางบนพื้นดิน
ควรแปลว่า	นักบินไม่สามารถหาจุดลงจอดได้

นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่านักศึกษาเกิดข้อผิดพลาดในการตีความคำศัพท์ที่มีความหมายหลายนัยตามบริบท ดังจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาสับสนเรื่องความหมายของคำว่า “instrument n.” ซึ่งตามบริบทและโครงสร้างประโยคนั้นหมายถึง “เครื่องดนตรี” แต่นักศึกษาสับสนระหว่างความหมายหลายนัยของคำคำนี้ จึงแปลออกมาโดยใช้คำว่า “อุปกรณ์” และแปลคำว่า “gift n.” ว่า “ของขวัญ” แทนที่จะเป็นตามบริบทที่หมายถึง “พรสวรรค์”

ประโยค	Playing an instrument isn't easy, especially for those without musical <u>gift</u> .
แปลว่า	การเล่นอุปกรณ์ต่างๆ ไม่ใช่เรื่องง่ายกับพวกที่ไม่มีพรสวรรค์ทางดนตรี
	พวกไม่มีดนตรีเป็นของขวัญจะเล่นอุปกรณ์ไม่ง่าย
ควรแปลว่า	การเล่นเครื่องดนตรีไม่ใช่เรื่องง่ายๆ โดยเฉพาะกับพวกที่ไม่มีพรสวรรค์ทางดนตรี

ลักษณะข้อผิดพลาดนี้ยังพบได้ในกรณีคำว่า “party n.” ที่หมายถึง “งานเลี้ยง” และ “course n.” ที่หมายถึง “อาหารที่จัดเป็นชุด” อีกด้วย

ประโยค	“I was wondering whether you would like to a <u>party</u> .”
แปลว่า	คุณอยากเข้าพรรคเราไหม
ควรแปลว่า	“ไม่ทราบว่าคุณอยากไปร่วมงานเลี้ยงไหม”
ประโยค	The dinner <u>course</u> is prepared by Chef Vivian.
แปลว่า	ชั้นเรียนทำอาหารเย็นนี้สอนโดยแม่ครัววิเวียน
	หลักสูตรทำอาหารเย็นนี้สอนโดยวิเวียน
ควรแปลว่า	เชฟวิเวียนเป็นผู้จัดเตรียมอาหารชุดนี้

2.2.2 คำกริยาคู่

คำว่า “ask for” เป็นคำกริยาคู่ (Phrasal verb) ที่เกิดจากกริยา ask + for เมื่อนำมาใช้ในรูปประโยค จะเกิดเป็นความหมายใหม่แปลว่า ขอ (to request) แต่นักศึกษาเกิดความผิดพลาดในการแปลโดยแปลแยกส่วนคำว่า ask และ for ดังตัวอย่าง

ประโยค	They <u>asked</u> for the discount.
แปลว่า	พวกเขา <u>ถาม</u> เพื่อส่วนลด
	พวกเขา <u>ถามหา</u> ส่วนลด
ควรแปลว่า	พวกเขา <u>ขอ</u> ส่วนลด

คำว่า “study for” เป็นคำกริยาคู่ (Phrasal verb) ที่เกิดจากกริยา study + for เมื่อนำมาใช้ในรูปประโยค จะเกิดเป็นความหมายใหม่แปลว่า เตรียมตัวสำหรับการสอบ (to be prepared for the exam) แต่นักศึกษาเกิดความผิดพลาดในการแปลโดยแปลแยกส่วนคำว่า study และ for ดังตัวอย่าง

ประโยค	The students are <u>studying</u> for the exam.
แปลว่า	นักเรียน <u>กำลังเรียน</u> เพื่อไปสอบ
	เหล่านักเรียน <u>กำลังเรียน</u> เพื่อทำข้อสอบให้ได้
ควรแปลว่า	พวกนักเรียน <u>กำลังอ่านหนังสือ</u> เตรียมสอบ

2.2.3 สุภาษิต คำพังเพย และสำนวนต่างๆ

จากการศึกษาพบว่านักศึกษามีข้อผิดพลาดในการแปลเทียบเคียงสำนวนของภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยนักศึกษาเลือกที่จะแปลแบบตรงตัว ซึ่งทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ โดยแปลสำนวน “on edge idm.” ซึ่งให้ความหมายว่า “ตึงเครียดอย่างมาก” ว่า “อยู่ติดขอบ” “อยู่หมิ่นหมิ่นริมหน้าผา” “โดดหน้าผา” “มีสติปัญญาแหลมคม” และ “แข็ง”

ประโยค	The students' nerves are <u>on edge</u> .
แปลว่า	สติของพวกนักเรียน <u>อยู่ติดขอบ</u>
	ประสาทของเหล่านักเรียน <u>อยู่หมิ่นหมิ่นริมหน้าผา</u>
	นักเรียนอยาก <u>โดดหน้าผา</u>
	เหล่านักเรียน <u>มีสติปัญญาแหลมคม</u>
	ประสาทของนักเรียนนั้น <u>แข็ง</u>
ควรแปลว่า	พวกนักเรียน <u>อยู่ในภาวะตึงเครียด</u>

2.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวและภูมิหลังในเรื่องที่จะแปล

นอกเหนือจากข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง และข้อผิดพลาดด้านศัพท์และสำนวนแล้ว นักศึกษายังมีข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดความรู้รอบตัวและภูมิหลังในเรื่องที่จะแปล ดังตัวอย่างประโยค “She was selected to sing in the Phantom of the Opera.” ที่ยกมานี้ ซึ่งนักแปลที่ดีจะทราบคำว่า “the Phantom of the Opera” เป็นชื่อของอุปรากรชื่อดัง นักศึกษาที่ขาดภูมิหลังเรื่องนี้จึงเลือกที่จะถอดความหมายจากคำศัพท์โดยตรง ดังนั้นนักศึกษาจึงแปลคำว่า “the Phantom of the Opera” ว่า “ละครเพลงที่ไม่มีตัวตน” “เพลงที่เกี่ยวกับภูตผีปิศาจ” และ “ภาพลวงตาในโรงละคร” แทนที่จะเป็น “ละครอุปรากรเรื่องปิศาจแห่งโรงอุปรากร”

ประโยค	She was selected to sing in <u>the Phantom of the Opera</u> .
แปลว่า	เธอได้รับเลือกให้ร้องในละครเพลงที่ไม่มีตัวตน หล่อนถูกเลือกให้ไปร้องเพลงที่เกี่ยวกับภูตผีปีศาจ การที่เธอร้องเพลงนั้นเป็นภาพลวงตาในโรงละคร
ควรแปลว่า	เธอได้รับเลือกให้ร้องเพลงละครอุปรากรเรื่องปีศาจแห่งโรงอุปรากร

ข้อผิดพลาดคล้ายคลึงกันนี้เกิดขึ้นกับกรณีประโยค “Napolean, the brilliant French general, had strong characteristics.” เช่นกัน โดยนักศึกษาขาดภูมิหลังว่า นโปเลียนนั้นเป็นจักรพรรดิและจอมทัพแห่งประเทศฝรั่งเศสในยุคนั้น นักศึกษาจึงแปลคำว่า “general n.” ว่า “คนธรรมดา” และ “นายพล” แทนที่จะแปลว่า “จอมทัพ”

ประโยค	Napolean, <u>the brilliant French general</u> , had strong characteristics.
แปลว่า	<u>คนธรรมดาชาวฝรั่งเศส</u> นโปเลียนมีคุณลักษณะแข็งแรง นายพลนโปเลียนเป็นคนแข็งแรง
ควรแปลว่า	นโปเลียนซึ่งเป็นจอมทัพแห่งกองทัพฝรั่งเศสอันเกรียงไกรก็ถือเป็นผู้นำหนึ่ง ซึ่งมีคุณลักษณะอันโดดเด่น

4. สรุป

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง “ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของนักศึกษาศาสนาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล” ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างทางภาษาอังกฤษ รวมถึงขาดประสบการณ์หรือความรู้รอบตัว ทำให้นักศึกษาบางคนไม่สามารถถ่ายทอดความหมายทั้งโครงสร้างภาษาอังกฤษและความหมายโดยรวมของประโยค หรือข้อความที่แปลได้ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับที่ ปานฉาย ฐานธรรม (2537) ได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาของการแปลไว้ว่า การขาดความรู้ในภาษาต้นฉบับเกิดจากผู้แปลไม่ได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์และสำนวนโครงสร้างทางภาษาต้นฉบับดีพอ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ความหมายของประโยคได้ถูกต้องครบถ้วน จึงทำให้บทแปลมีความผิดพลาด

5. เอกสารอ้างอิง

- ดวงตา สุพล. 2541. กลวิธีและทฤษฎีการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปานฉาย ฐานธรรม. 2537. สื่อสารด้วยการแปล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มายิก.
- วรรณา แสงอร่ามเรือง. 2545. ทฤษฎีและหลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณารถ วิมลเฉลา. 2543. คู่มือสอนแปล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ไส่ศัตรูไกล. 2554. ตำรา EN 322 จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีแปล (Nature and Methods of Translations). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้

Study on Fruit Farmers' Behavior and Problems on Using Agricultural Machinery

ไกรสร รวยป้อม* และ บุญฤทธิ์ บัวระบัด

*Krisorn Ruaypom and Boonyarid Buarabut

สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกล คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมการเกษตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

E-mail : krisorn_p@hotmail.com , E-mail : Boonyarid_Buarabut @gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้ เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นเกษตรกรชาวสวน อำเภอลือชัยภูมิ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 100 ครัวเรือน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76 อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 32 จบประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36 เงินรายได้อยู่ในช่วง 1,001 - 15,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 34 ชนิดของผลไม้ที่ปลูกเป็นทุเรียน คิดเป็นร้อยละ 26.83 ส่วนมากใช้เครื่องจักรกลเกษตร คิดเป็นร้อยละ 76 จำนวนเครื่องจักรกลเกษตรมีจำนวน 2 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 36 อายุการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรมากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 44 ขนาดของพื้นที่ใช้งานมีขนาดพื้นที่มากกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58 ประสบการณ์ใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรอยู่ในช่วง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 43 แรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องจักรกลเกษตรจากการลดแรงงานและการลดเวลาการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 42 แรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องจักรกลเกษตร จากประสิทธิภาพการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 49 ความถี่ในการใช้งานในแต่ละเดือน 1-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39 ระยะเวลาในการใช้งานแต่ละครั้งใช้งาน 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 34 ค่าใช้จ่ายในการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือนใช้จ่าย 501 - 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29 ช่วงเดือนที่ใช้งานมากช่วง เดือนมีนาคม- เมษายน คิดเป็นร้อยละ 50 การศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลด้านความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกลเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 0.86) และปัจจัยด้านการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 0.83) ข้อเสนอแนะควรมีการจัดอบรมในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐาน การใช้งาน การดูแลและบำรุงรักษา การซ่อม เครื่องจักรกลเกษตร ได้อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ : พฤติกรรม เครื่องจักรกลเกษตร ชาวสวนผลไม้

ABSTRACT

This research aimed to study the behavior and problems of agricultural mechanization of fruit farmers to find solutions to the mechanization of agriculture by fruit farmers. The study samples were the farmers at Kitchchakut, Chantaburi province, 100 households. Statistical data analyses were frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that the most were male representing 76 percent, between 41 - 50 years accounted for 32 percent of primary education

accounted for 36 percent of revenue in the range of 1001 to 15,000 baht per month, representing 34 percent of the fruit is grown. Durian is 26.83 per cent of the most widely used agricultural machinery. Representing 76 percent Number of agricultural machinery with 2 units, representing a 36 percent lifetime of agricultural machinery for more than 6 years is 44 percent. The size of the active area, which sits on over 10 acres, representing 58 percent of the experience of agricultural machinery in the range of 5 to 10 years accounted for 43 percent. Incentive to choose the mechanization of agriculture by reducing labor and reduced working time. Representing a 42 percent incentive in the decision to purchase agricultural machinery. The efficiency Representing 49 percent. Frequency of use of each month, 1-5 times, representing 39 percent of work time every 3-4 hours, representing 34 percent of the cost of the average monthly cost 501 - 1,000 baht, or 29 percent more active during the month of March - April, representing 50 percent. Behavior and problems of agricultural mechanization of fruit farmers. Factors that affect the knowledge of agricultural machinery. Moderate ($\bar{X} = 3.09$, $SD = 0.86$) and expected use of agricultural machinery. Was moderate ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.83$) feedback should be provided training in their content-related knowledge for the use, care and maintenance. Agricultural Machinery Repair correctly.

Keywords: Behaviour, Mechanization, Fruit farmers

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

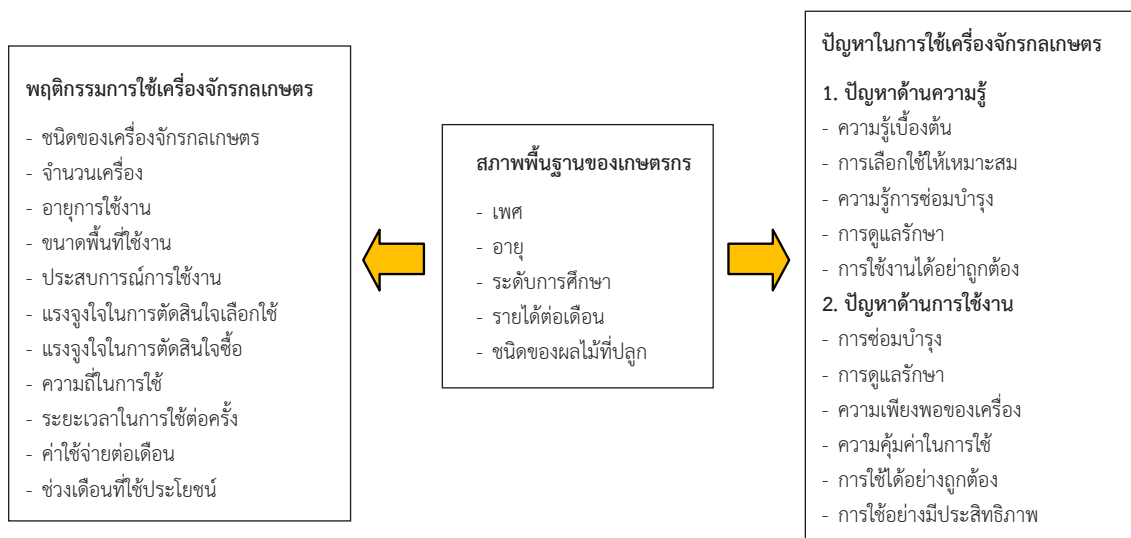
ในปัจจุบันเครื่องจักรกลเกษตรถูกนำมาใช้และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อทดแทนการขาดแรงงานและเพื่อการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ชาวสวนส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางการเกษตร ยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิมคือใช้แรงงานคน สัตว์ และอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งมีผลทำให้การทำการเกษตรไม่ทันตามฤดูกาล ผลผลิตที่ได้มีปริมาณและคุณภาพค่อนข้างต่ำ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่น้อย เกษตรกร มีรายได้น้อย และมาตรฐานชีวิตต่ำ ซึ่งในการใช้งานแต่ละครั้งเกษตรกรจะใช้ด้วยความเคยชินหรือเคยเห็นหรือปฏิบัติต่อๆ กันมา ทำให้เกิดปัญหาในการใช้งาน เช่น เลือกเครื่องจักรกลเกษตรที่ไม่เหมาะสมกับงาน ทำให้เกิดการเสียหายและต้องทำการซ่อมแซมเป็นการสิ้นเปลือง และเป็นการใช้เครื่องจักรกลเกษตรไม่เต็มประสิทธิภาพ สิ้นเปลืองพลังงาน

จึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการหาแนวทางแก้ไข เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่าย แรงงาน เวลา และเพื่อเป็นการใช้เครื่องจักรกลเกษตรอย่างถูกต้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้

1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตร
ของชาวสวนผลไม้

2. วิธีการศึกษา

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรชาวสวน อำเภอเขาชะเมา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 100 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามการศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้
2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
3. สร้างข้อคำถามเพื่อวัดการศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้
4. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิจัยต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล (Data Processing)

ในการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของ โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เครื่องจักรกลเกษตร โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

ผลการสำรวจจากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นและการใช้เครื่องจักรของผู้ตอบแบบประเมิน พบว่า ร้อยละ 76.0 เป็นเพศชาย, ร้อยละ 34.0 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 15,000 บาท, ร้อยละ 32.0 อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี, ร้อยละ 26.8 พืชที่ปลูกส่วนมากคือทุเรียน และร้อยละ 25.0 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร

ตารางที่ 1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร

รายการ	คิดเป็นร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
1. เพศชาย	76.0
2. รายได้ต่อเดือน อยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท	34.0
3. อายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี	32.0
4. พืชที่ปลูกส่วนมากคือทุเรียน	26.8
5. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา	25.0

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของเกษตรกร

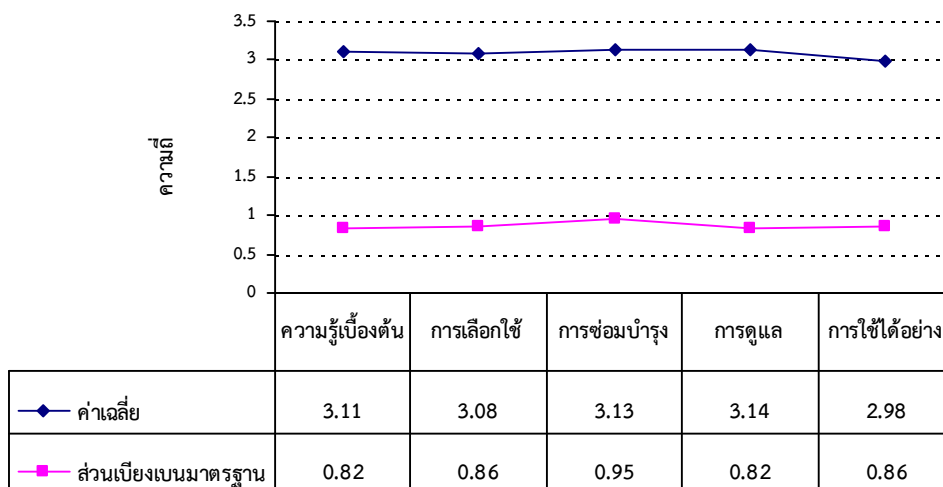
ตารางที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

รายการ	คิดเป็นร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
1. เครื่องมือที่ใช้ ใช้เครื่องจักรกลเกษตร	76.0
2. ขนาดของพื้นที่ใช้งานมากกว่า 10 ไร่	58.0
3. ช่วงเดือนที่ใช้งานมากที่สุดคือช่วงเดือน มีนาคม - เมษายน	50.0
4. การตัดสินใจเลือกซื้อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	49.0
5. อายุการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรมากกว่า 6 ปี	44.0
6. ประสบการณ์ใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรอยู่ในช่วง 5 - 10 ปี	43.0
7. การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องจักรกลเกษตรเพื่อลดแรงงาน	42.0
8. ความถี่ในการใช้งานในแต่ละเดือนอยู่ในช่วง 1 - 5 ครั้ง	39.0
9. เครื่องจักรกลเกษตรใช้จำนวน 2 เครื่อง	36.0
10. ระยะเวลาในการใช้งานแต่ละครั้ง 3 - 4 ชั่วโมง	34.0
11. ค่าใช้จ่ายในการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 501 - 1,000 บาท	29.0

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 76.0 ของเครื่องมือที่ใช้คือใช้เครื่องจักรกลเกษตร, ร้อยละ 58.0 มีขนาดของพื้นที่ใช้งานมากกว่า 10 ไร่, ร้อยละ 50.0 ใช้งานมากที่สุดคือช่วงเดือน มีนาคม - เมษายน, ร้อยละ 49.0 การตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องจักรกลเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน, ร้อยละ 44.0 อายุการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรมากกว่า 6 ปี, ร้อยละ 43.0 ประสบการณ์ในการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรอยู่ในช่วง 5-10 ปี, ร้อยละ 42.0 การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องจักรกลเกษตรเพื่อช่วยลดแรงงาน, ร้อยละ 39.0 ความถี่ในการใช้งานในแต่ละเดือนอยู่ในช่วง 1-5 ครั้ง, ร้อยละ 36.0 เครื่องจักรกลเกษตรที่ใช้งานมีจำนวน 2 เครื่อง, ร้อยละ 34.0 ระยะเวลาในการใช้งานแต่ละครั้ง 3-4 ชั่วโมง และร้อยละ 29.0 ค่าใช้จ่ายในการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 501 - 1,000 บาท

ตารางที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

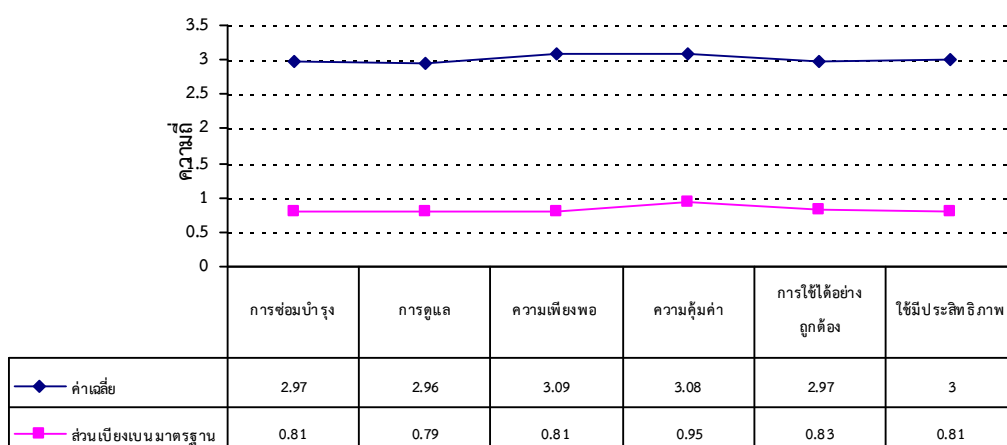
รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. ปัญหาความรู้เกี่ยวกับการดูแลเครื่องจักรกลเกษตร	3.14	0.82	ปานกลาง	1
2. ปัญหาความรู้เกี่ยวกับการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลเกษตร	3.13	0.95	ปานกลาง	2
3. ปัญหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องจักรกลเกษตร	3.11	0.82	ปานกลาง	3
4. ปัญหาความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องจักรกลเกษตร	3.08	0.86	ปานกลาง	4
5. ปัญหาความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตรได้อย่างถูกต้อง	2.98	0.86	ปานกลาง	5
รวมทั้งสิ้น	3.09	0.86	ปานกลาง	

ภาพที่ 2 ข้อมูลระดับปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตรด้านความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกลเกษตร

ตารางที่ 4 ด้านการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1. ปัญหาความเพียงพอของเครื่องจักรกลเกษตร	3.09	0.81	ปานกลาง	1
2. ปัญหาความคุ้มค่าในการใช้เครื่องจักรกลเกษตร	3.08	0.95	ปานกลาง	2
3. ปัญหาการใช้เครื่องจักรกลเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ	3.00	0.83	ปานกลาง	3
4. ปัญหาการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลเกษตร	2.97	0.81	ปานกลาง	4
5. ปัญหาการใช้เครื่องจักรกลเกษตรได้อย่างถูกต้อง	2.97	0.83	ปานกลาง	5
6. ปัญหาการดูแลเครื่องจักรกลเกษตร	2.96	0.79	ปานกลาง	6
รวมทั้งสิ้น	3.01	0.83	ปานกลาง	

ภาพที่ 3 ข้อมูลระดับปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตรด้านการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตร

4. สรุปผลการศึกษาและอภิปราย

4.1 สภาพพื้นฐานของเกษตรกร

คณะผู้วิจัยได้กำหนดให้เกษตรกรชาวสวน อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 100 ครัวเรือน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการกรอกแบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมา คิดเป็นร้อยละ 100.0 ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.0 กลุ่มที่มีอายุมากที่สุดอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 การศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.0 เงินรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1,001 - 15,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และชนิดของผลไม้ที่ปลูกส่วนมากเป็นทุเรียน คิดเป็นร้อยละ 26.83

4.2 พฤติกรรมการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

การศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้ พบว่า ชนิดเครื่องจักรกลเกษตรส่วนมากใช้คือ เครื่องจักรกลด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 76.0 จำนวนเครื่องจักรกลเกษตรที่ใช้ส่วนมากมีจำนวน 2 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.0 อายุการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรส่วนมากอายุการใช้งานมากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.0 ขนาดของพื้นที่ใช้งานส่วนมากมีขนาดพื้นที่มากกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.0 ประสบการณ์ใช้งานเครื่องจักรกลเกษตรส่วนมากอยู่ในช่วง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.0 แรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกใช้เครื่องจักรกลเกษตรส่วนมากจากการลดแรงงานและการลดเวลาการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 42.0 แรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องจักรกลเกษตรส่วนมากจากประสิทธิภาพการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 49.0 ความถี่ในการใช้งานในแต่ละเดือนส่วนมากใช้งาน 1-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.0 ระยะเวลาในการใช้งานแต่ละครั้งส่วนมากใช้งาน 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 34.0 ค่าใช้จ่ายในการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือนใช้จ่าย 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.0 ช่วงเดือนที่ใช้งานมากช่วง เดือนมีนาคม-เมษายน คิดเป็นร้อยละ 50.0

4.3 ระดับปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

ปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้ การศึกษาประกอบด้วยปัญหา 2 ด้าน พบว่า ปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกลเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาด้านการใช้งานเครื่องจักรกลเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง

4.4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ควรมีการจัดอบรมในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐาน การใช้งาน การดูแลและบำรุงรักษา การซ่อมเครื่องจักรกลเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้เครื่องจักรกลเกษตรได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับการศึกษาของ บัญชา เวียงสมุทร และคณะ (2557) ที่กล่าวว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรจัดให้มีการอบรมในหัวข้อที่เกษตรกรสนใจและทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาให้กับเกษตรกร

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้ สำเร็จได้เนื่องจากความอนุเคราะห์ทุนอุดหนุนจากงบประมาณเงินรายได้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ในสาขาวิชาการและกลุ่มวิชาที่ทำวิจัย เกษตรศาสตร์และชีววิทยา (วิศวกรรมและเครื่องจักรกลเกษตร) ปีงบประมาณ 2558

6. เอกสารอ้างอิง

ไกรสร รวยป้อม และอัครพงศ์ สลาวรินทร์. 2557. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและปัญหาจากการใช้เครื่องสูบน้ำจักรกลเกษตรของชาวสวนผลไม้. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการเกษตร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

จักร จักกะพาก. 2528. **เครื่องจักรกลเกษตร**. สำนักพิมพ์ ดวงกมล จำกัด.

บัญชา เวียงสมุทร มาโนชญ์ กุลพฤกษ์ชาติชาย ไชยช่วย ชัยวัฒน์ มกรเทศและรัตนา ไชยช่วย. 2557. **การสำรวจความต้องการของเกษตรกรต่องานวิจัยยางพาราและงานบริการวิชาการยางพาราของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี**. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 3(1) : 48-58.

รุ่งเรือง กาลศิริศิลป์. 2548 **รายงานวิจัยเกี่ยวเรื่อง การสำรวจสถานะภาพการใช้เครื่องจักรกลเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี**. คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

เสมอขวัญ ตันติกุล. 2550. **เครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม I ภาคเครื่องทุ่นแรงสำหรับเตรียมดินและปลูกพืช**. คณะวิศวกรรมเกษตรและอาหาร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ความพึงพอใจโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

The Satisfaction of Healthy City Project in Bangpra Sub-district Municipality, Sriracha District, Chonburi Province

ประภัสร์ สิริสัมพันธ์นา^{1*} ถวัลย์ มุขจินดา¹ จงจิต ลีอ่อนรัมย์¹
บัณฑิต เสาวภรณ์¹ และ นันทน์พร ดุรงค์พันธุ์²

¹ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

² สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ความพึงพอใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเทศบาลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี รวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน การจัดเวทีเสวนาเพื่อระดมความคิดเห็นและแจกแบบสอบถามสมาชิกในชุมชน จำนวน 284 ราย

จากการศึกษาสภาพทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพพนักงานหรือรับจ้าง ทราบโครงการจากเสียงตามสาย และเห็นว่า ประชาชนมีความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในระดับน้อย

ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่า มีความพึงพอใจในการวางแผนการดำเนินงานและโครงการวัดกรรมชุมชน ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจแบ่งตามมิติ พบว่า ประชาชนมีส่วนมากพอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 2. คนมีสุข รองลงมาพอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา งานมิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใสโดยรวมอยู่ งานมิติที่ 1. เมืองอยู่ดี และงานมิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัญหาภายในชุมชน พบว่า ถ้ากิจกรรมไม่มีในแผน อาจจะไม่มีงบประมาณในการทำกิจกรรมตามตัวชี้วัดในการประกวด สมาชิกในชุมชนมีการมีส่วนร่วมตัวทำให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยลง ตัวชี้วัดบางตัวชุมชนไม่เข้าใจ ไม่สามารถทำได้ ขาดความร่วมมือและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ปัญหาการลักขโมย วิทยุรบกวน ส่งเสียงดังรบกวน และไม่มีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการทำงานส่วนปัญหาจากภายนอกชุมชน คือ เทศบาลไม่ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนการทำงานเท่าที่ควร ในชุมชนมีประชากรแฝงซึ่งเป็นภัยคุกคาม ชุมชนติดกับถนนใหญ่ทำให้การจราจรติดขัดไม่มีวินัยในการจราจร การดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบยากมากขึ้นกฎระเบียบที่ทางเทศบาลฯ กำหนดขึ้นไม่เคร่งครัด ทำให้การอยู่ร่วมกันไม่มีระเบียบวินัย ไม่มีการติดตามผล

จากการศึกษาข้อเสนอแนะพบว่า ชุมชนควรมีสถานที่จัดทำเป็นที่ทำการของชุมชนอย่างชัดเจน ประชาชนควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ วินัยในชุมชนอย่างเคร่งครัด เพิ่มบทบาทของเทศบาลในการสนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ เมืองน่าอยู่

Abstract

The purpose of the research was to study the details, satisfaction, problems and suggestion for managing of the Healthy City Project of Bangpra municipality, Sriracha, Chonburi province. The data was collected from interviewing the community leaders, brainstorming ideas and using questionnaire with 284 community member samples.

The study found that the samples of the respondents were females. The most of age younger than 30 years, The most secondary education, The career staffs or employed professionals, The acknowledged Healthy City Project of Bangpra municipality by public relations so results that the understand and involvement to enjoyed of the project at a low level.

The results showed that the members' satisfaction for this project is high. The analysis of the satisfaction level in each dimension founded that the people are satisfied with dimension 2 (Joyful People), dimension 4 (Learning and Developing Community), dimension 5 (Clear Community), dimension 1 (Peaceful City), and dimension 3 (Sustainable Environment).

The problems founded in the community were the insufficient budget, the less attending of members, the unclear indicators of the project, the unconsciousness for cleaning community, the robbery, the noisy sound from the teenagers, and the freecompensation of the working members. Moreover, the problems from outside community were the lack of encouragement from municipality, the hidden threat from alien problem, the difficulty for traffic problem managing, and the deficiency of cleanliness and discipline.

The suggestion founded in the community were the office, The people in the community abide strictly by the rules and discipline of the public, Bangpra municipality supported activity and budget for development in community.

Keywords : Satisfaction, Healthy City

1. บทนำ

จากแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เน้นการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา มาสู่การพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนหรือประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเน้นกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ในช่วงของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 กระแสการเปลี่ยนแปลงจะรุนแรงมากขึ้น จะกระทบต่อการพัฒนาประเทศและวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในวงกว้าง มีการพิจารณาจุดแข็งของสังคมไทยจากอดีตตลอด มาสร้างเป็นภูมิคุ้มกันให้ประเทศสามารถพัฒนาได้อย่างก้าวหน้าและมั่นคงต่อไปในอนาคต ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกัน เป็นสังคมสวัสดิการ ชุมชนเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดของประเทศ วิถีชุมชนพึ่งพิงและอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ชุมชนเข้มแข็ง คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัวและชุมชน จะเป็นพลังหลักในการพัฒนารากฐานของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลไกชุมชนสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมบทบาทภาคประชาสังคมและธุรกิจเอกชน ให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย มุ่งยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

เมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ เป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลางอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนและประชาคมเป็นรากฐานการพัฒนา มุ่งให้มีการบริหารจัดการที่ดี เกิดความปลอดภัย ความสะอาด มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และความอยู่ดีมีสุข ที่สำคัญการทำเมืองและชุมชนให้น่าอยู่โดยอาศัยพลังการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังต่อเนื่องและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจาก ความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้

ในปีงบประมาณ 2552 เทศบาลตำบลบางพระได้จัดทำโครงการประกวดเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ด้วยกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและคุณภาพชีวิต บนฐานความเข้มแข็งของชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป และเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติชุมชนที่มีการพัฒนาชุมชนนำอยู่อย่างยั่งยืน อันจะสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชนอื่นๆ ได้

จากความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าผู้สนใจ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ร่วมโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาความเป็นเมืองนำอยู่ในชุมชนนำอยู่จากการปฏิบัติงานโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ เทศบาลตำบลบางพระ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำ กรรมการของชุมชน ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องภายในชุมชน เพื่อติดตามและประเมินผลการทำงานโครงการ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะจากโครงการเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ ซึ่งมีระยะเวลาในการวิจัย คือ กันยายน 2554 ถึงธันวาคม 2555

2. วิธีการศึกษา

1. ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครุฑเรือนในชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลบางพระอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 10 ชุมชน และเข้าร่วมในโครงการประกวดเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ปี 2554 คือ ชุมชนพร้อมใจ บางพระนำอยู่ บ้านนาพุ ทิวสนพัฒนา ท้ายบ้าน ตลาดบน วัดหลวงบางพระ ท่าตาลักษ์ ชาวเขื่อนพัฒนาและคอเขาพัฒนา

2. กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างเพื่อคัดเลือกชุมชนในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกชุมชนที่ผ่านการตรวจประเมินและการตัดสินผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการประกวดเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ ปี 2554 และได้รางวัลการประกวดในลำดับที่ 1 ถึง 3 จากชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางพระทั้งหมด 10 ชุมชนในเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ชุมชน

ตลาดบน ชุมชนพร้อมใจ และชุมชนบ้านนาพุ มีครัวเรือนตามทะเบียนบ้านทั้งหมด 116, 52 และ 152 ครัวเรือน ตามลำดับ รวมทั้งหมด 320 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดดังกล่าว ได้ทำการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 284 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.75 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งได้ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยแต่ละชุมชนได้มอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของชุมชน ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทุกครัวเรือนในสายงานที่ อสม. แต่ละคนรับผิดชอบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการชุมชน และผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปและระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

3.2 การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกกรรมการและผู้นำชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของชุมชน ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาความเมืองน่าอยู่ในชุมชน

3.3 จัดเวทีเสวนา โดยการจัดประชุมตัวแทนประชาชนจากชุมชน กรรมการและผู้นำชุมชน เพื่อระดมความคิดเห็น ทบทวนและวิเคราะห์ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากข้อ 3.2 จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย

3.4 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้ใช้การค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่หน่วยงานต่างๆ ได้เผยแพร่ไว้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ปี 2554 ของเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เว็บไซต์ วารสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดเวทีเสวนากรรมการและผู้นำชุมชน เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาความเมืองน่าอยู่ในชุมชน และวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาอัตราร้อยละ (Percentage) ในการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ร่วมโครงการ โดยการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อความเมืองน่าอยู่ของชุมชน

3. ผลการศึกษา

3.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไป ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน และประชาชนในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.8 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 35.2 ส่วนมากมีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 52-60 ปี มากกว่า 60 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 31-40 ปี และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8, 20.1, 16.2 และ 15.5 ตามลำดับ ส่วนมากมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.1, 7.4, 4.9 และ 2.1 ตามลำดับ ส่วนมากประชาชนประกอบอาชีพพนักงานหรือรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย พ่อบ้านแม่บ้าน เกษตรกรรมประมง และอาชีพอื่น เช่น ข้าราชการเกษียณ, ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 25.0, 22.5, 2.1 และ 25.0 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นประชาชนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมาดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ ผู้นำชุมชน และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 7.4 , 4.6 และ 1.1 ตามลำดับ ส่วนมากรับทราบโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่จากเสียงตามสาย คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมาได้รับทราบข่าวสารจากผู้นำชุมชน เพื่อน การประชุมชี้แจง และรับทราบจากช่องทางอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 33.5, 14.8, 8.8, 4.9 และ 3.2 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เห็นว่า ประชาชนในชุมชนมีการมีส่วนร่วมในระดับน้อย ดังแสดงในตารางที่ 1

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

จากผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามหรือประชาชนมีความพึงพอใจการวางแผนการดำเนินงานและโครงการวัดกรรมชุมชนในระดับมาก พอใจผลการดำเนินงานในมิติที่ 1. เมืองอยู่ดี ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.17 พอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 2. คนมีสุข ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 พอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 พอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 และมีความพึงพอใจผลการดำเนินงานมิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่
n = 284

ประเด็น	ร้อยละระดับการมีส่วนร่วม				$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย				
1. มีส่วนร่วมวางแผนงาน	13.7	31.0	37.7	14.1	2.45	1.00	น้อย	3
2. เข้าใจโครงการวัดกรรมชุมชน	10.6	29.9	38.7	17.3	2.35	.983	น้อย	5
3. เข้าใจเกณฑ์ตัดสินประกวด	14.8	30.6	37.3	13.4	2.48	1.01	น้อย	2
4. เข้าใจตัวชี้วัดตามมิติต่าง ๆ	13.0	28.5	40.5	13.4	2.43	1.01	น้อย	4
5. ช่วยคิดและวางแผนกิจกรรม	9.9	26.1	35.9	16.2	2.33	1.13	น้อย	8
6. ช่วยทำกิจกรรมตัวชี้วัดต่าง ๆ	11.3	25.0	34.9	15.8	2.36	1.17	น้อย	7
7. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	13.4	33.8	38.4	8.5	2.55	1.02	มาก	1
8. มีส่วนช่วยสนับสนุนโครงการ	11.3	22.5	44.4	11.6	2.37	1.09	น้อย	6
รวม					2.42	1.05	น้อย	-

**ตารางที่ 2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความพึงพอใจต่อการวางแผนการดำเนินงาน
และโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่**

n = 284

ประเด็น	จำนวน/ร้อยละระดับความพึงพอใจ หรือ ระดับความเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การวางแผนการดำเนินงาน	13.0	42.3	32.4	9.5	2.8	4.40	.776	มาก
โครงการวัดกรรมชุมชน	9.9	37.0	38.7	10.9	3.5	4.29	.798	มาก
มิติที่ 1. เมืองอยู่ดีรวมเฉลี่ย						4.17	1.001	มาก
1.1 มีการจัดระเบียบชุมชน	16.2	34.2	36.3	12.7	0.7	4.36	0.727	มาก
1.2 มีการเตรียมการในการป้องกันภัยพิบัติ	12.0	33.5	32.0	15.5	7.0	4.16	0.932	มาก
1.3 สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	11.3	32.7	34.9	11.3	9.9	4.13	0.966	มาก
การวางแผนการดำเนินงาน	13.0	42.3	32.4	9.5	2.8	4.40	.776	มาก
โครงการวัดกรรมชุมชน	9.9	37.0	38.7	10.9	3.5	4.29	.798	มาก
มิติที่ 1. เมืองอยู่ดีรวมเฉลี่ย						4.17	1.001	มาก
1.1 มีการจัดระเบียบชุมชน	16.2	34.2	36.3	12.7	0.7	4.36	0.727	มาก
1.2 มีการเตรียมการในการป้องกันภัยพิบัติ	12.0	33.5	32.0	15.5	7.0	4.16	0.932	มาก
1.3 สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	11.3	32.7	34.9	11.3	9.9	4.13	0.966	มาก
1.4 ป้องกันยาเสพติด อบายมุข	20.4	32.7	26.8	10.2	9.9	4.23	0.989	มาก
1.5 จัดสวัสดิการชุมชน	14.1	29.6	34.2	13.4	8.8	4.19	1.426	มาก
1.6 ส่งเสริมความมั่นคงด้านการมีรายได้และมีงานทำ	12.7	27.1	35.6	14.4	10.2	4.05	0.976	มาก
1.7 ส่งเสริมการออมในชุมชน	12.3	32.7	32.7	11.3	10.9	4.12	0.995	มาก
มิติที่ 2. คนมีสุขรวมเฉลี่ย						4.28	0.824	มาก
2.1 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	20.8	35.2	32.7	8.5	2.8	4.42	0.764	มาก
2.2 มีการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ	20.1	30.6	35.6	9.2	4.6	4.32	0.824	มาก
2.3 อนุรักษ์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค	12.7	31.7	35.6	10.2	9.9	4.14	0.960	มาก
2.4 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงด้านครอบครัว	10.6	26.4	41.9	14.1	7.0	4.09	0.887	มาก
2.5 จัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี	23.9	37.0	31.0	7.4	0.7	4.52	0.664	มากที่สุด
2.6 ส่งเสริมการเรียนรู้นอกโรงเรียน	12.3	33.5	40.8	9.9	3.5	4.29	0.785	มาก
2.7 มีพื้นที่พักผ่อนและนันทนาการ	10.6	33.8	36.6	13.0	6.0	4.19	0.882	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน/ร้อยละระดับความพึงพอใจ หรือ ระดับความเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
มิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน						รวมเฉลี่ย		
						4.15	0.916	มาก
3.1 จัดตั้งชมรมและเข้าร่วมกิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อม	12.3	31.0	38.0	15.8	2.8	4.22	0.812	มาก
3.2 สร้างวินัยรักษาความสะอาด	13.4	40.1	36.6	8.1	1.5	4.42	0.716	มาก
3.3 บำบัดน้ำเสียโดยถังดักไขมัน	8.1	35.2	38.0	10.9	7.7	4.17	0.909	มาก
3.4 มีกิจกรรม ชุมชนปลอดขยะ ดังนี้								
3.4.1 นำขยะกลับมาใช้ใหม่ได้	11.6	31.7	35.9	12.0	8.8	4.14	0.943	มาก
3.4.2 การจัดการขยะอันตราย	15.5	25.7	33.1	14.8	10.9	4.05	0.999	มาก
3.4.3 คัดแยกขยะเป็นพิษติดเชื้อ	16.2	28.9	28.9	13.0	13.0	4.06	1.050	มาก
3.4.4 มีการล้างพลาสติกเพื่อนำ กลับมาใช้ประโยชน์	19.0	24.6	28.2	16.9	11.3	4.04	1.029	มาก
3.5 ประหยัดพลังงานไฟฟ้า ประปา	15.5	34.5	33.1	10.9	6.0	4.27	0.882	มาก
3.6 จัดภูมิทัศน์ รักษาและพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มมากขึ้น	20.4	30.6	32.0	12.7	4.2	4.30	0.848	มาก
มิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา						รวมเฉลี่ย		
						4.27	0.844	มาก
4.1 มีการจัดการความรู้หรือนำ ความรู้มาถ่ายทอดสู่สมาชิกในชุมชน	15.5	35.9	37.3	10.2	1.1	4.39	.712	มาก
4.2 มีการพัฒนาชุมชนโดยยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	16.2	38.7	32.7	11.3	1.1	4.42	.730	มาก
4.3 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ	16.5	37.3	34.9	9.5	1.8	4.41	.734	มาก
4.4 มีการพัฒนาขวัญและกำลังใจ ในการทำงานแก่สมาชิก	15.8	31.7	34.5	12.7	5.3	4.24	.870	มาก
4.5 มีการส่งเสริมให้เยาวชนและ ประชาชนในชุมชนรักการอ่าน	17.6	26.1	36.3	11.3	8.5	4.15	.983	มาก
4.6 ส่งเสริมเรียนภาษาต่างประเทศ	13.7	26.4	34.2	12.0	13.7	4.01	1.036	มาก
มิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใส						รวมเฉลี่ย		
						4.27	0.851	มาก
5.1 หลักนิติธรรม	12.3	31.0	38.0	11.6	7.0	4.18	.896	มาก
5.2 หลักคุณธรรม	15.5	32.4	41.9	7.0	3.2	4.35	.748	มาก
5.3 หลักการมีส่วนร่วม	15.8	31.0	40.8	8.5	3.9	4.31	.785	มาก
5.4 หลักความรับผิดชอบ	15.1	36.3	39.1	6.3	3.2	4.39	.746	มาก
5.5 หลักความโปร่งใส	19.0	27.1	33.1	10.6	10.2	4.15	.978	มาก
5.6 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน อุดหนุนชุมชน	19.0	33.1	29.2	9.9	8.8	4.25	.956	มาก

3.3 ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่โดยการจัดเวทีเสวนา ประชุมตัวแทนประชาชนจากชุมชน กรรมการและผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ทบทวนและวิเคราะห์ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ นำข้อมูลดังกล่าวมาเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย พบว่า ปัญหาภายในชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. โครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการในการบริหารชุมชน ที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณจะต้องมีบรรจุโครงการหรือกิจกรรมนั้นไว้ในแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณของเทศบาลตำบลบางพระ ถ้าไม่มีในแผน อาจจะไม่มีการงบประมาณในการทำกิจกรรมตามตัวชี้วัดในการประกวด

2. สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนตามตัวชี้วัดในการประกวดน้อยลง เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง สมาชิกมีอาชีพค้าขาย ทำงานประจำ มีการกิจส่วนตัว เจ็บป่วย หรือมีความขัดแย้งกันเป็นการส่วนตัว

3. ตัวชี้วัดบางตัว ชุมชนไม่สามารถทำได้ สมาชิกในชุมชนไม่เข้าใจตัวชี้วัดบางตัวทำให้ยากต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

4. ความสะอาดในชุมชน ประชาชนในชุมชนยังขาดความร่วมมือและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน กลิ่นน้ำเน่าส่งกลิ่นเหม็นเน่า และผู้พักบางส่วน

5. ปัญหาการลักขโมย และวัยรุ่นส่งเสียงดังภายในชุมชน รบกวนคนในชุมชน

6. คณะกรรมการทำงานเป็นผู้มีจิตอาสา แต่ไม่มีค่าตอบแทนให้

7. ที่ทำการชุมชนไม่มีและจุดร่วมมือทำกิจกรรมที่มีมาตรฐาน

ส่วนปัญหาจากภายนอกชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. เทศบาลบางพระมีนโยบายให้ชุมชนทำงานต่างๆ แต่เทศบาลไม่ให้การสนับสนุนแรงขับเคลื่อนการทำงานเท่าที่ควร เช่น งบประมาณ ค่าตอบแทนค่าเบี่ยงในการจัดกิจกรรม เจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาด การตัดต้นไม้ การติดตามผลในการติดตั้งบ่อดักไขมันล่าช้า

2. ประชากรแฝงสร้างความสกปรกให้ชุมชน และเป็นภัยคุกคามทางด้านความปลอดภัยของชุมชน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของชุมชน ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการให้เป็นไปตามตัวชี้วัดของเมืองน่าอยู่

3. ชุมชนติดกับถนนใหญ่ มีรถและคนต่างถิ่นเดินทางผ่านมากมายตลอดเวลา การจราจรติดขัดเนื่องจากปริมาณรถยนต์มากขึ้นและประชาชนไม่มีวินัยในการจราจร ทำให้การบรรยากาศในการใช้รถใช้ถนนส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ติดถนนทางด้านเสียงและรถวิ่งเร็ว ดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนมีความยากมากขึ้น

4. กฎระเบียบต่างๆ ที่ทางเทศบาลฯ กำหนดขึ้นไม่เคร่งครัดทำให้การอยู่ร่วมกันไม่มีระเบียบวินัย ไม่ติดตามผล

3.4 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ เพื่อใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานในปีต่อไป มีดังต่อไปนี้

1. ชุมชนควรมีสถานที่จัดทำเป็นที่ทำการของชุมชนอย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ศูนย์เรียนรู้ในชุมชนหรือโฮฟผลงานของชุมชน และสถานที่ออกกำลังกาย จุดพักผ่อนในชุมชน

2. ควรหาแนวทางให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎระเบียบ วินัยมีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างเคร่งครัด เช่น จัดระเบียบจราจร การใช้สถานที่สาธารณะร่วมกัน

3. ควรให้หน่วยงาน สมาชิกเทศบาล เจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารของเทศบาลมีบทบาท ให้การสนับสนุน กิจกรรมและงบประมาณในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนมากกว่านี้ เพื่อให้กิจกรรมของชุมชนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ประชาชนเห็นว่าเทศบาลมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามตัวชี้วัดของโครงการน้อยไป

4. ควรให้เยาวชน หรือสมาชิกที่มีอายุอยู่ในวัยทำงานเข้ามาเรียนรู้งานกับชุมชนเพื่อสร้างกรรมการชุดใหม่เข้ามาทำงานในชุมชนต่อไป

5. ควรสร้างแรงจูงใจให้กับคณะกรรมการและประชาชนในชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น มีค่าตอบแทนรางวัล ใบประกาศ หรืออื่นๆ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน

6. คณะกรรมการควรหาแนวทางให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจตัวชี้วัด ในโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อให้การทำงานง่ายขึ้น

7. ควรมีหน่วยงานเข้ามาหาแนวทางในการพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ศึกษาถึงการพัฒนาระบบการทำงานโครงการประกวดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของชุมชนอื่นๆ นอกเหนือจากใน 3 ชุมชนที่ได้ทำการศึกษา เพื่อหารูปแบบการทำงานที่เหมาะสม เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนต่อไป

4. สรุป

การศึกษาสภาพทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบอาชีพพนักงานหรือรับจ้าง ส่วนมากเป็นประชาชนในชุมชนทราบโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่จากเสียงตามสาย และจากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของเทศบาลตำบลบางพระ พบว่าประชาชนในชุมชนเห็นว่าตนเองมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในโครงการในระดับน้อย

ผลการศึกษาความพึงพอใจโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่า มีความพึงพอใจการวางแผนการดำเนินงาน และโครงการวัดกรรมชุมชน ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจแบ่งตามมิติ พบว่า ประชาชนมีความพอใจผลการดำเนินงานในระดับมากทุกมิติ เรียงลำดับดังนี้ คือ งานมิติที่ 2. คนมีสุข งานมิติที่ 4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้และพัฒนา งานมิติที่ 5. ชุมชนแห่งความโปร่งใสโดยรวมอยู่ งานมิติที่ 1. เมืองอยู่ดี และงานมิติที่ 3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์ (2546) ที่ศึกษาความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลพนสนิมคำอำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี ในด้านศักยภาพ ด้านการบริหารโครงการโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านการจัดการชุมชน

ผลการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานโครงการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ พบว่า ปัญหาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัญหาภายในชุมชนและปัญหานอกชุมชน ซึ่งปัญหาภายในชุมชน คือ ถ้าโครงการหรือกิจกรรมไม่มีในแผน อาจจะไม่มีงบประมาณในการทำกิจกรรมตามตัวชี้วัดในการประกวด สมาชิกในชุมชนมีภารกิจส่วนตัว ทำให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมน้อยลง ตัวชี้วัดบางตัว ชุมชนไม่สามารถทำได้ ไม่เข้าใจตัวชี้วัดบางตัวทำให้ยากต่อการทำงาน ขาดความร่วมมือและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ปัญหาการลักขโมย วัยรุ่นส่งเสียงดังรบกวนคนในชุมชนและไม่มีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการทำงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ (2548) ที่ศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ ในด้านแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่ยังไม่ชัดเจน ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลน้อย

ผลการศึกษาปัญหาจากภายนอกชุมชน คือ เทศบาลบางพระมีนโยบายให้ชุมชนทำงานต่างๆ แต่เทศบาลไม่ให้การสนับสนุนแรงขับเคลื่อนการทำงานเท่าที่ควร ในชุมชนมีประชากรแฝงสร้างความสับสนให้ชุมชน และเป็นภัยคุกคามทางด้านความปลอดภัยของชุมชน ยากต่อการบริหารจัดการให้เป็นไปตามตัวชี้วัดของเมืองน่าอยู่ชุมชนติดกับถนนใหญ่ มีรถและคนต่างถิ่นเดินทางผ่านมากมายตลอดเวลา การจราจรติดขัดไม่มีวินัยในการจราจร ส่งผลกระทบต่อการดูแลสุขภาพความสะอาด ความเป็นระเบียบของชุมชนมีความยากมากขึ้นกฎระเบียบที่ทางเทศบาลฯ กำหนดขึ้น

ไม่เคร่งครัดทำให้การอยู่ร่วมกันไม่มีระเบียบวินัยไม่มีการติดตามผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ (2548) ที่ศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ ในด้านในระดับผู้บริหารบุคลากรของเทศบาลและผู้นำชุมชนยังไม่มีคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการดำเนินเรื่องเมืองน่าอยู่การจรรยาบรรณหลักของเทศบาลเมืองเริ่มติดขัด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและปัญหาขยะมูลฝอย

5. เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ โพธิ์พงษ์. 2546. ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมชุมชนในโครงการเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิภา จักรสมศักดิ์. 2545. ความคิดเห็นและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการเมืองน่าอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจน์ สุทธิรัตน์. 2551. เมืองเอ๋ย...เมืองน่าอยู่. (Online). เข้าถึงจาก http://www.tei.or.th/PLiBai/th_plibai55_1.htm. 22 มีนาคม 2555.
- พนัส พฤกษ์สุนันท์ และคณะ. 2545. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 25 (ฉบับที่ 1, มกราคม-มีนาคม), 27-40.
- ปิริยา วัฒนรุ่งกานต์ และคณะ. 2551. การพัฒนารูปแบบชุมชนน่าอยู่จังหวัดจันทบุรี. (Online). เข้าถึงจาก <http://hpc3.anamai.moph.go.th/data/article/abs2.htm>. 11 กันยายน 2555.
- เมธี ปิยะคุณ. 2550. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในองค์กร. (Online). สืบค้นจาก <http://www.stou.ac.th/study/sumrit/4-53/index4-53.html>. 22 มีนาคม 2555.
- สุปราณี มหาพัฒนไทย. 2544. แนวทางการส่งเสริมบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านการวางแผนพัฒนาเมืองน่าอยู่ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมชาย เดชะพรหมพันธุ์. 2548. การศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในภาคตะวันออกไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อารีย์ ถัดดาชาพร. 2544. กระบวนการทำงานเมืองน่าอยู่. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ปีที่ 24 (ฉบับที่ 1, มกราคม-มีนาคม), 108-111.

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร

Information Acknowledgement and Agricultural Learning Exchange of Farmers

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และ บำเพ็ญ เขียวหวาน

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

yoobench@hotmail.com และ bumpen.keo@stou.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของเกษตรกร 2) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศของเกษตรกร และ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดเป้าหมายได้แก่ กำแพงเพชร นครราชสีมา สุพรรณบุรี และกระบี่ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 466 คน และเก็บข้อมูลจากการจัดเวทีชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ากลาง (มัธยฐาน) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สถานที่ในการรับและสืบค้นข่าวสารทางการเกษตร ที่บ้านที่พักอาศัย รองลงมา คือ หน่วยงานราชการ ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน และบ้านเพื่อนบ้าน ตามลำดับ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร ในประเด็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า เกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน รองลงมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อกิจกรรม พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการเข้าชมนิทรรศการ รองลงมา จากการศึกษาดูงาน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า เกษตรกรส่วนมาก รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ 2) เกษตรกรทั้งหมดมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร และ 3) เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรในทุกขั้นตอนของกระบวนการยอมรับนวัตกรรม ในอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมา คือ สื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกษตรกร

Abstract

The purposes of this research were to study 1) agricultural information acknowledgement of farmers; 2) their information technology adoption; and 3) their agricultural learning exchange. This research was integrated quantitative and qualitative research. The population was farmers who had produced economic crops such as rice, maize, cassava, sugarcane, and oil palm in various target areas, these were Kamphaeng Phet Province, Nakhon Ratchasima Province, Suphan Buri Province, and Krabi Province. The data were collected by interviewing 466 samples selected from these farmers and setting community stages. The statistical methodology used to analyze the quantitative data was

percentage, mean, median, standard deviation, and qualitative data were analyzed by content analysis.

The findings of this research were as follows: 1) To acknowledge agricultural information, most of the studied farmers had received and searched agricultural information at their residence, government sectors, community learning center, and their neighbors' houses respectively. Considering their agricultural information acknowledgement from various media, it was found that all of them had received agricultural information from their neighbors and agricultural extensionists who were personal media, more than a half of them acknowledged agricultural information from attending exhibitions and field studies which were activity media, and from newspapers which were printing media respectively. 2) All of them adopted information technology for communicating, increasing their knowledge, and receiving information. 3) And they had agricultural learning exchange in every step of innovation acceptance procedure through neighbors and agricultural extensionists who were personal media most, broadcasting radio and television which were mass media, and computers/mobile phones which were electronics media respectively.

Keywords: Information Acknowledgement, Learning Exchange, Farmers

1. บทนำ

ในยุคของการเรียนรู้และรับข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้และรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับตัวและการจัดการเกษตรที่เหมาะสม ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบทางด้านการเกษตรของประเทศไทย มีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต ขีดความสามารถในการแข่งขัน การจัดการสินค้าเกษตรและ ความมั่นคงทางอาหาร เพื่อให้เกษตรกรและหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทางด้านการเกษตรสามารถพัฒนาทรัพยากรการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมในการผลักดันการเกษตรของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ โดยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร : 2557)

ในด้านการผลิตสินค้าการเกษตรนั้น การผลิตข้าว อ้อย มันสำปะหลังและปาล์มน้ำมัน เป็นพืชที่สำคัญยิ่งต่อเกษตรกรและการเกษตรของประเทศไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรที่ผลิตสินค้าหลักทั้ง 4 ประเภท และให้เป็นไปตามแผนนโยบายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาคการเกษตรดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงได้ให้ความสำคัญกับการบูรณาการข้อมูลองค์ความรู้ทางการเกษตรผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และเสริมสร้างอาชีพของเกษตรกรผ่านกระบวนการเรียนรู้และเทคโนโลยี คลังทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างถ่ายทอด ตลอดจนรักษาองค์ความรู้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการประกอบอาชีพ ข้อมูลภูมิปัญญาชุมชน ข้อมูลวัฒนธรรมที่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ทั้งยังเป็นการนำเสนอองค์ความรู้เพื่อใช้ต่อยอดทางการเกษตรในรูปแบบที่ใช้งานง่าย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายต่อไป

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร ว่าเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใด รับจากแหล่งใดบ้าง 2) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์อะไรและ 3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการยอมรับนวัตกรรมอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อ้อย มันสำปะหลังและปาล์มน้ำมัน ต่อไป

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของเกษตรกร 2) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) โดยใช้รูปแบบวิธีวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. พื้นที่ดำเนินการและประชากร

1.1 พื้นที่เป้าหมาย ทำการศึกษาใน 4 ภูมิภาคของประเทศ และเจาะจงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน และเป็นพื้นที่นำร่องในโครงการส่งเสริมของกรมส่งเสริมการเกษตรดังนี้

- 1) ภาคเหนือ จังหวัดกำแพงเพชร ศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อย
- 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา ศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง
- 3) ภาคกลาง จังหวัดสุพรรณบุรี ศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย
- 4) ภาคใต้ จังหวัดกระบี่ ศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร ได้แก่ เกษตรกรในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดเป้าหมายได้แก่ กำแพงเพชร นครราชสีมา สุพรรณบุรี และกระบี่

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มโดยสุ่มพื้นที่ให้กระจายภาคและเจาะจงจังหวัดที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นจังหวัดที่มีเกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจ ชนิดดังกล่าว กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamané ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 สำหรับพื้นที่ที่มีจำนวนเกษตรกรน้อยจะเก็บข้อมูลทั้งหมด (ดังตัวเลขในตารางที่ 1) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยเจาะจง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และปาล์มน้ำมัน ของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามจำนวนที่ต้องการ โดยมีรายละเอียดของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ภาค/จังหวัด	ประชากร (ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
ภาคเหนือ กำแพงเพชร	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว อย่างยั่งยืน โดยการลดต้นทุนการผลิตข้าวนาปี จำนวนเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ 300 ราย	75
	เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในโครงการส่งเสริมการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลอดโรคราสนิม จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ จำนวน 55 ราย	55
	เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ในโครงการส่งเสริมการผลิตและ กระจายพันธุ์พืชเศรษฐกิจ กิจกรรมส่งเสริมการผลิตและกระจาย พันธุ์มันสำปะหลัง จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 200 ราย	67
	เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ที่เข้าร่วมโครงการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ นาไม่เหมาะสม จำนวน 264 ราย	73
ภาคตะวันออก ฉะเชิงเทรา	เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ที่ร่วมโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตมันสำปะหลังอำเภอขามทะเลสอ จำนวนเกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการ 200 ราย	67
ภาคกลาง สุพรรณบุรี	เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ที่เข้าร่วมโครงการควบคุมศัตรูอ้อยโดยชีว วิธี โดยใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาควบคุมโรครากเน่าอ้อย จำนวน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 50 ราย	50
ภาคใต้ กระบี่	เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ที่เข้าร่วมโครงการปลูกทดแทน ปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี ทดแทนสวนเก่า ปี 2557 จำนวนเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการ 370 ราย	79
รวม	ประชากรทั้งหมด 1,439 ราย	รวมกลุ่มตัวอย่าง 466 ราย

2. วิธีการเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีการใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์เกษตรกร และการจัดเวทีชุมชน โดยใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึกและสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐานหรือค่ากลาง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการ จำแนกข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูล และแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยมีระยะเวลาดำเนินการวิจัย 6 เดือน เริ่มต้นเดือนธันวาคม 2557 สิ้นสุดเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2558

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร ในส่วนนี้ประกอบด้วยบทสรุปที่เป็นคำตอบของปัญหาการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการศึกษา

3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิงและชายใกล้เคียงกัน มีอายุเฉลี่ย 51.31 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนมากมีตำแหน่งทางสังคมโดยประมาณหนึ่งในสามเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์กรใดๆ ในชุมชน แต่ในกลุ่มผู้เป็นสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รองลงมา คือกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มออมทรัพย์ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครด้านต่างๆ ในชุมชน เช่น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการใช้ในบ้านนั้น เกือบทั้งหมดมีวิทยุโทรทัศน์ รองลงมา คือโทรศัพท์เคลื่อนที่ วิทยุกระจายเสียง และสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต ตามลำดับ

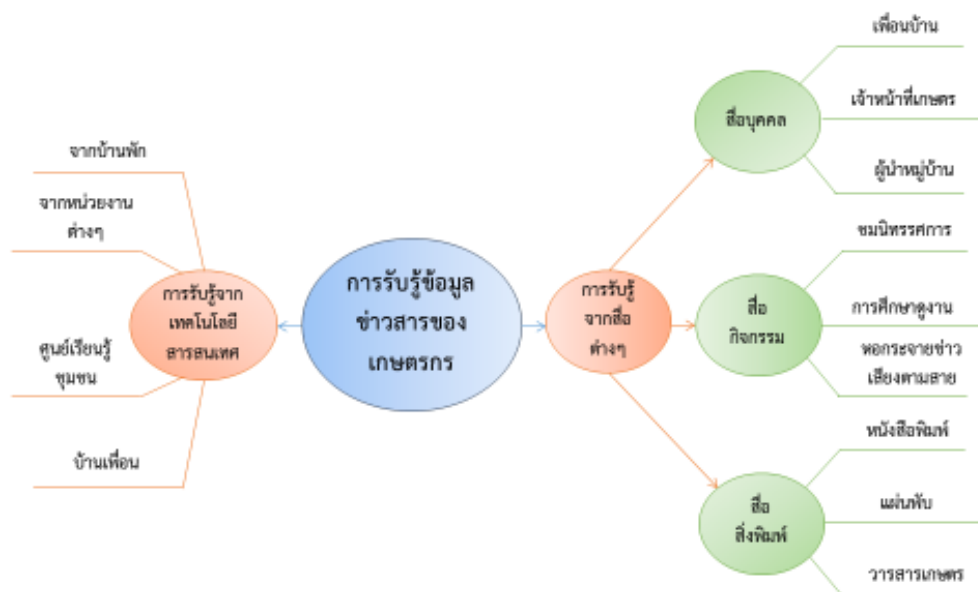
เกษตรกรส่วนมากมีประสบการณ์ด้านการเกษตร 11-20 ปี โดยมีประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย 21.52 ปี เกษตรกรที่ทำนามีประสบการณ์การปลูกข้าว เฉลี่ย 8.49 ปี ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีประสบการณ์การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 3.17 ปี ผู้ปลูกอ้อยมีประสบการณ์การปลูกอ้อย เฉลี่ย 5.67 ปี ผู้ปลูกมันสำปะหลังมีประสบการณ์การปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 8.93 ปี และผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีประสบการณ์ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 1.82 ปี มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.66 คน โดยมีค่ากลางของพื้นที่ของตนเองเท่ากับ 30.0 ไร่ พื้นที่เช่าเท่ากับ 2 ไร่ รายได้จากการทำอาชีพเกษตรเท่ากับ 200,000 บาทต่อปี รายได้นอกภาคเกษตรเท่ากับ 10,000 บาทต่อปี และรายได้รวมเท่ากับ 250,000 ไร่/ปี เกษตรกรเห็นว่าค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการซื้อโทรศัพท์มีค่ากลางเท่ากับ 2,000 บาท และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการเสียค่าอินเทอร์เน็ตมีค่ากลางเท่ากับ 200 บาท ต่อเดือน

3.1.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร ประกอบด้วย การรับรู้โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ สถานที่ที่ใช้ในการรับและสืบค้นข่าวสารทางการเกษตร และ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม และสื่อสิ่งพิมพ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า สถานที่ที่เกษตรกรใช้ในการรับและสืบค้นข่าวสารทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สถานที่ในการรับและสืบค้นข่าวสารทางการเกษตร ที่บ้านที่พักอาศัย รองลงมา คือ ในหน่วยงานราชการ ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน และบ้านเพื่อนบ้าน ตามลำดับ

2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน รองลงมาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อกิจกรรม พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการเข้าชมนิทรรศการ รองลงมา รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการศึกษาดูงาน และมีส่วนน้อยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าวและเสียงตามสาย ตามลำดับ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า เกษตรกรน้อยกว่าครึ่งเล็กน้อย รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ รองลงมาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแผ่นพับ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากวารสารทางการเกษตร ตามลำดับ ดังแสดงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

3.1.3 การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในประเด็นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร เพื่อความบันเทิง เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพด้านการผลิต และเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพด้านการตลาด ตามลำดับ

3.1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร

1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยอมรับนวัตกรรม (adoption process) มีรายละเอียดดังนี้

ในขั้นที่ 1 ขั้นรับรู้ (Interest) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นที่ 1 ขั้นรับรู้ปรากฏผล ดังนี้

การรู้จักเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำควมรู้จักเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมาจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ มีส่วนน้อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำควมรู้จักเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และจากสื่อสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ

การรู้จักวิธีการใช้เทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจำนวนสองในสาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำควมรู้จักวิธีการใช้เทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา จากสื่อมวลชน สื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และมีส่วนน้อย ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำควมรู้จักวิธีการใช้เทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามลำดับ

การรู้จักหลักการหรือกฎเกณฑ์ของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรเกือบสองในสาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำควมรู้จักหลักการหรือกฎเกณฑ์ของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และมีส่วนน้อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำควมรู้จักหลักการหรือกฎเกณฑ์ของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามลำดับ

ในขั้นที่ 2 ขั้นสนใจ (Awareness) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นที่ 2 ขั้นสนใจ ปรากฏผล ดังนี้

การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เพิ่มเติม จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมากกว่าสองในสาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เพิ่มเติมเป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา เกษตรกรส่วนน้อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เพิ่มเติม จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

การประเมินคุณค่าของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ นั้นว่ามีประโยชน์ มีโทษ มากน้อยเพียงใด จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินคุณค่าของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา เกษตรกรส่วนน้อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประเมินคุณค่าของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

ในขั้นที่ 3 ขั้นไตร่ตรอง (Evaluate) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นที่ 3 ขั้นไตร่ตรอง ปรากฏผล ดังนี้

การพิจารณาความสอดคล้องของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ กับตนเอง (ในด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพิจารณาความสอดคล้องของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ กับตนเอง เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา มีเกษตรกรส่วนน้อย ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพิจารณาความสอดคล้องของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ กับตนเอง จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

การตัดสินใจว่าจะยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการตัดสินใจว่าจะยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ หรือไม่จาก สื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการตัดสินใจว่าจะยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ หรือไม่ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อกิจกรรม เช่น การ ศึกษาดูงาน ตามลำดับ

ในขั้นที่ 4 ขั้นลองทำ (Trial) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นที่ 4 ขั้นลองทำ ปรากฏผล ดังนี้

การนำเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ นั้นไปใช้ตามรูปแบบและกระบวนการเดิมที่รับรู้มา จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ นั้นไปใช้ตามรูปแบบและกระบวนการเดิมที่รับรู้ เป็นอันดับแรก มาจากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา มีเกษตรกรส่วนน้อย ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ นั้นไปใช้ตามรูปแบบและกระบวนการเดิมที่รับรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

การดัดแปลงรูปแบบและกระบวนการของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับตนเอง จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดัดแปลงรูปแบบและกระบวนการของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับตนเอง เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา มีเกษตรกรส่วนน้อย ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดัดแปลงรูปแบบและกระบวนการของเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

ในขั้นที่ 5 ขั้นนำไปใช้ (Adoption) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นที่ 5 ขั้นนำไปใช้ ปรากฏผล ดังนี้

การแสวงหาข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนมาก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแสวงหาข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ เป็นอันดับแรก จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา มีเกษตรกรส่วนน้อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแสวงหาข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

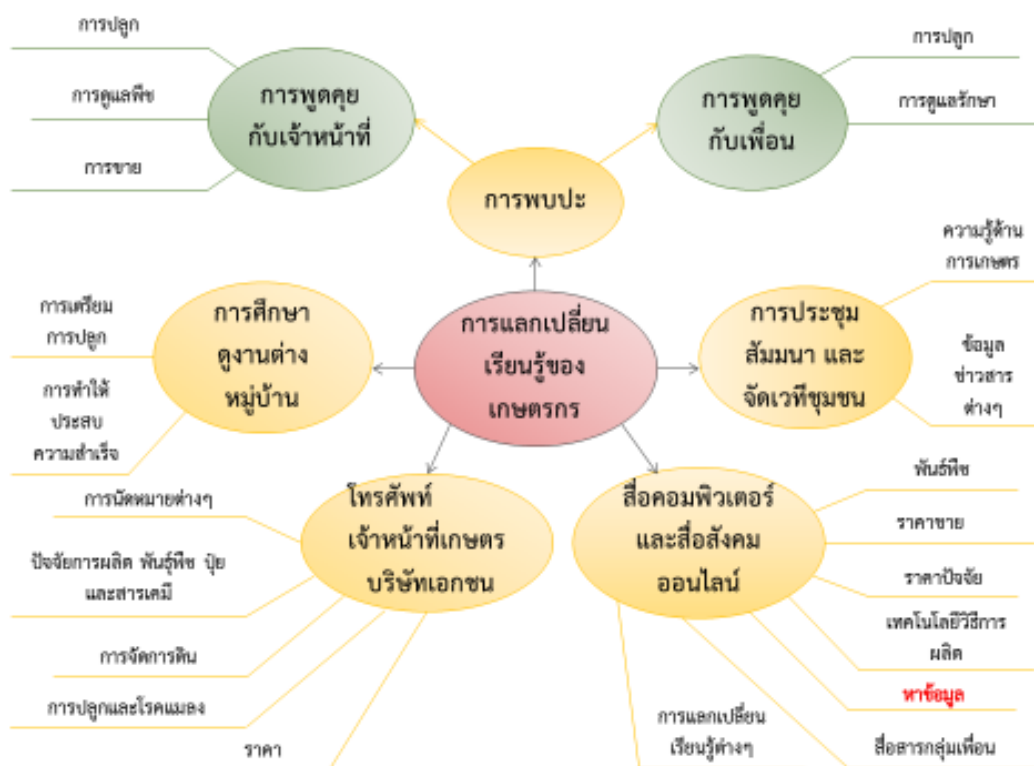
การยืนยันการยอมรับหรือปฏิเสธเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนมากมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการยืนยันการยอมรับหรือปฏิเสธเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ รองลงมา มีเกษตรกรส่วนน้อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการยืนยันการยอมรับหรือปฏิเสธเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และ จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

กระบวนการยอมรับ การเรียนรู้และสื่อที่เรียนรู้ สรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กระบวนการยอมรับ การเรียนรู้และสื่อที่เรียนรู้

2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในประเด็นต่างๆ จากการเก็บข้อมูลโดยการจัดเวทีชุมชน พบว่า เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็นเกี่ยวกับการทำนา การปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยและปาล์มน้ำมัน หลากหลายวิธีการ ได้แก่ 1) พบปะพูดคุยกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นความรู้เรื่องการปลูก การดูแลพืชและปัญหาการปลูก 2) พบปะเจ้าหน้าที่ เพื่อขอคำแนะนำในประเด็น การปลูก การดูแลพืช ปัญหาในการปลูก และการขายผลผลิต 3) การศึกษาดูงานต่างหมู่บ้าน (เจ้าหน้าที่เกษตรพาไปดู) เพื่อหาข้อมูลก่อนปลูก และทำการผลิตอย่างไรถึงประสบผลสำเร็จ 4) การประชุมสัมมนาเวทีชุมชน โดยมีการประชุมประจำเดือนประจำหมู่บ้าน รับรู้ข่าวสารจากอำเภอ ตำบล เจ้าหน้าที่เกษตร ผู้นำชุมชน ปศุสัตว์ อสม. ผู้ทรงคุณวุฒิ พระ ที่ให้ความรู้ด้านเกษตร 5) โทรศัพท์ ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบริษัทขายปัจจัยการผลิต บริษัทขายปุ๋ย พันธุ์ ข้อมูลการปลูกและค่าตอบแทนการผลิต การติดต่อสื่อสารเจ้าหน้าที่เกษตร และสมาคมของโรงงานเพื่อขอคำแนะนำเรื่องพันธุ์ การทำปุ๋ย การปลูก พันธุ์ ดิน โรค สารเคมี และราคา และใช้เพื่อการติดต่อประชุมนัดหมายกับเกษตรตำบล 6) คอมพิวเตอร์และสื่อสังคมออนไลน์ ใช้เพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวงจรฤดูกาล ลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมในการใช้พันธุ์ต่างๆ ราคาขาย ราคาปัจจัยการผลิต หาข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต วิธีการผลิต (คลิปวิดีโอผ่าน youtube) โทรศัพท์ ผ่าน Internet ใช้ไลน์ ในการหาข้อมูล ศึกษาเรื่องการผลิตทั้งข้อมูลที่เป็นข้อความ ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ใช้เฟซบุ๊ก ในกลุ่มเพื่อนที่ทำการเกษตร มีการสอบถามข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทางด้านต่างๆ ดังแสดงรายละเอียดในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกร

3.2 อภิปรายผล

3.2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของเกษตรกรโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เกษตรกรจะสืบค้นที่บ้านที่พักอาศัย รองลงมา คือ หน่วยงานราชการ ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน และบ้านเพื่อนบ้าน ตามลำดับ เพราะปัจจุบันเกษตรกรมีการเข้าถึงสื่อสารสนเทศได้มากขึ้น มีอุปกรณ์เครื่องมือที่ทำได้เอง อย่างไรก็ตาม เกษตรกรบางส่วนก็ยังคงรับรู้ข้อมูลจากหน่วยงานราชการและเพื่อนบ้าน ซึ่งการรับรู้ข่าวสารการเกษตรจากสื่อต่างๆ เพื่อนบ้าน การชมนิทรรศการ หนังสือพิมพ์ ยังคงมีบทบาทสำคัญ จึงควรพิจารณาใช้ช่องทางสื่อเหล่านี้ ในการสร้างการรับรู้ เรียนรู้ของเกษตรกร เพราะสามารถเข้าถึงได้ง่ายและต้นทุนไม่สูงมากนัก

3.2.2 การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งหมดมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ดาวเทียม โทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ อีเลิร์นนิ่ง เฟซบุ๊ก ไลน์ แอปพลิเคชัน ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ เพื่อการติดต่อสื่อสาร มากกว่าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และเพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร จึงกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญต่อเกษตรกรเกษตรกรผู้ทำนา ปลูกลำไยและปาล์มน้ำมัน ชาวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยและปาล์มน้ำมัน ในการติดต่อสื่อสารมากกว่าการเป็นแหล่งความรู้ทางการเกษตร

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีวิทยุโทรทัศน์ รองลงมา คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ วิทยุกระจายเสียง และสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต ตามลำดับ และจากการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2557 ที่พบข้อมูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต โดยมีอัตราส่วนของผู้ที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตร้อยละ 93.0 และ 94.0 ตามลำดับ แต่มีอัตราส่วนของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ สูงถึงร้อยละ 77.0 ของเกษตรกรทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่และมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้น ในการเลือกช่องทางการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ทำนา ปลูกลำไยและปาล์มน้ำมัน ชาวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยและปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 51.31 ปี โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ จึงน่าจะเป็นช่องทางสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ และเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รองลงมาคือการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อใช้ในการให้คำปรึกษาและติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ก็ควรจะมีการพัฒนาทดลองเพื่อเป็นช่องทางในการส่งเสริมในอนาคต เพราะเริ่มมีเกษตรกรรุ่นใหม่ และเกษตรกรทั่วไป เริ่มเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านี้มากขึ้นโดยลำดับ ดังผลการวิจัยของ นนทวรรณ มากหลาย (2557) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดระยอง และพบว่า เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในระดับมาก จากสมาร์โฟน ดังนั้นจึงควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ไปกับวิธีการส่งเสริมที่เหมาะสม ซึ่งน่าจะเป็นรูปแบบของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร

3.2.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรในทุกขั้นตอนตามกระบวนการยอมรับนวัตกรรม จากผลการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรและสนทนากลุ่มในการจัดเวทีชุมชน พบว่า ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรในทุกขั้นตอนตามกระบวนการยอมรับนวัตกรรม (adoption process) สื่อบุคคล เช่น เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ จัดเป็นสื่ออันดับแรก ที่เกษตรกรใช้เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับกับข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีชุมชน ที่พบว่า การพบปะพูดคุยกับเพื่อน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน นอกจากนี้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร ยังพบอีกว่าเกษตรกรทั้งหมดได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล คือจากเพื่อนบ้าน รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จึงกล่าวได้ว่า ในขั้นตอนของกระบวนการยอมรับทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นรับรู้ ขั้นสนใจ ขั้นไตร่ตรอง ขั้นลองทำและขั้นนำไปใช้ สื่อบุคคล คือ เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เป็นสื่อที่สำคัญและมีผลต่อการยอมรับของเกษตรกร ดังนั้นในการส่งเสริมการทำนา การปลูกลำไยและปาล์มน้ำมัน ชาวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยและปาล์มน้ำมัน ตามขั้นตอนกระบวนการยอมรับนวัตกรรม เพื่อให้เกษตรกรรับรู้และ

เปลี่ยนแปลงยอมรับในนวัตกรรม นักส่งเสริมการเกษตรจึงควรพิจารณาสื่อบุคคล โดยเฉพาะเพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่ สีนินุช ครุฑเมือง (2547) ได้อธิบายไว้ว่า กระบวนการยอมรับนวัตกรรมเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเป้าหมาย โดยเริ่มจากขั้นรับรู้โดยนักส่งเสริมต้องให้ความรู้ต่างๆ กับบุคคลเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสนใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายด้วย ในขั้นสนใจ นักส่งเสริมต้องโน้มน้าวหรือสร้างแรงจูงใจโดยใช้คุณลักษณะเด่นของนวัตกรรม เพื่อให้บุคคลเป้าหมายนำไปไตร่ตรองและเกิดการตัดสินใจยอมรับนำไปทดลองทำจนเกิดผลสำเร็จ บุคคลเป้าหมายก็จะเกิดการยืนยันการตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมนั้นๆ ไปใช้ นอกจากนี้ พร้อมๆ ไปด้วยกับการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรในชุมชน ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีความพร้อมทั้งข้อมูลความรู้และมีวิธีการส่งเสริม สื่อสาร จัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการส่งเสริม

4. สรุป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สถานที่ในการรับและสืบค้นข่าวสารทางการเกษตร ที่บ้านที่พักอาศัย รองลงมา คือ หน่วยงานราชการ ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน และบ้านเพื่อนบ้าน ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล เกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน รองลงมาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และจากผู้นำหมู่บ้าน ตามลำดับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการเข้าชมในทรศการ รองลงมา รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากการศึกษาดูงาน ตามลำดับ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ รองลงมาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแผ่นพับ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากวารสารทางการเกษตร ตามลำดับ ดังนั้น นักส่งเสริมการเกษตร จึงควรพิจารณาถึงช่องทางเหล่านี้เพื่อให้เหมาะสมในการสื่อสารและเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกร

เกษตรกรทั้งหมดมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการติดต่อสื่อสาร รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร เพื่อความบันเทิง เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพด้านการผลิต และเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพด้านการตลาด ตามลำดับ ดังนั้น การให้ข้อมูลกับเกษตรกรจึงควรมีการออกแบบให้เหมาะสม ไม่เป็นทางการและวิชาการที่มากเกินไป แต่ควรมีการผสมผสานให้การเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลความรู้ด้วยความสนุกสนานควบคู่ไปด้วย

ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกรในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยอมรับนวัตกรรม (adoption process) ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นรับรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นสนใจ ขั้นที่ 3 ขั้นไตร่ตรอง ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือทำ และ ขั้นที่ 5 ขั้นนำไปใช้ พบว่า เกษตรกรทั้งที่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยและปาล์มน้ำมัน จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรจากสื่อบุคคล โดยเป็นเพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นอันดับแรก ดังนั้นสิ่งเหล่านี้ควรได้รับการพิจารณาและเป็นช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่เกษตรกร แต่อย่างไรก็ตาม สื่อและช่องทางใหม่ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ หรือ อินเทอร์เน็ต ก็ควรมีการพัฒนาและทดลองในการเป็นสื่อเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและสอดคล้องกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอีกด้วย

5. เอกสารอ้างอิง

- นันทวรรณ มากหลาย. 2557. การศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ เกษตรศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2557. แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557-2561). ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพมหานคร.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2558. ผลการทำสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2556. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
ค้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2558 จาก [http://www.fao.org/fileadmin/templates/ess/ess_test_folder/
World_Census_Agriculture/Country_info_2010/Reports/Reports_5/THA_ENG_THA_PRE_REP_
2013.pdf](http://www.fao.org/fileadmin/templates/ess/ess_test_folder/World_Census_Agriculture/Country_info_2010/Reports/Reports_5/THA_ENG_THA_PRE_REP_2013.pdf)
- สินินุช ครุฑเมือง. 2547. การสื่อสารและการใช้สื่อในงานส่งเสริมการป่าไม้. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการ
ส่งเสริมการป่าไม้เพื่อสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.

การศึกษาสภาพการดำเนินธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ กรณีศึกษาบ้านดงเมืองและบ้านโนนเสียว

The Organic Fertilizer Business Management of Community Enterprises in The Kalasin Province: A Case Study of Ban Dong Muang and Ban Non Siao

วนิดา บุญโฉม^{1*} สายตา บุญโฉม ภัชรินทร์ ชาดัน

ยุพาภรณ์ ชัยเสนา ญัฐนันท์ หลักคำ

คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

E-mail : vanita.boonchom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ในปัจจุบัน อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการปฏิบัติที่ดี และสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการปฏิบัติที่ดีของธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูล (key informants) จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยดงเมือง (บ้านดงเมือง) และพันภูมิไท (บ้านโนนเสียว) จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นโรงปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้รับรางวัลดีเด่นและมีแนวปฏิบัติที่ดี วิธีการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เก็บข้อมูลจากเอกสารและการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชนทั้งสองกลุ่มมีการดำเนินการผลิตปุ๋ยอย่างต่อเนื่อง สามารถบริหารจัดการภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี มีเป้าหมายในความสำเร็จขององค์กรร่วมกัน โดยมีปัจจัยที่เป็นแนวทางพัฒนาสู่ความสำเร็จทั้งปัจจัยภายในด้านภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และปัจจัยภายนอกในการเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นที่ส่งผลให้กลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ทำให้พัฒนาองค์ความรู้ตลอดเวลา จนเกิดแนวปฏิบัติที่เป็นต้นแบบด้านการจัดการมีการวางแผน การจัดองค์กร การควบคุมและผู้นำที่ดี ด้านการผลิตมีการวางแผนการผลิต สร้างนวัตกรรมการผลิตปรับปรุงเพื่อลดต้นทุน และด้านการตลาดมีการรักษารากฐานลูกค้าเดิมและหาลูกค้าใหม่

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติที่ดี ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ธุรกิจชุมชน

Abstract

The purposes of this research were to study (1) characteristics of organic fertilizer community business and (2) explore and analyze success factors and best practices of the organic fertilizer production enterprises in the community. There were two groups of the business community which had a good practice. It was a qualitative research which all data obtained from an interview, observation, and document. The research revealed key success factors that both groups have professional leaders and the communities to catch up with modern trends of management. It was also analyzed business goal achievement of those groups. They had a sufficient economic learning center to provide useful information for the interested person about their business. The cognitive development occurred all the time, as a prototype of management planning, organizing, controlling and leadership. Production was planned to produce innovation and productivity improvements to

reduce costs and marketing to retain existing customers and finding new customers.

Keywords: best practices, organic fertilizer, business community

1. บทนำ

ในประเทศไทยความต้องการใช้ปุ๋ยในการผลิตพืชมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด ซึ่งเป็นผลพวงมาจากในอดีตที่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออก ให้มีปริมาณผลผลิต และมูลค่าการส่งออกมากๆ จึงต้องพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศซึ่งมีราคาค่อนข้างแพงเมื่อเทียบกับราคาผลผลิตที่เกษตรกรขายได้ การนำเข้าปุ๋ยเคมีในปี 2551 มีปริมาณ 3,797,749 ตัน และในปี 2555 มีปริมาณ 5,583,276 ตัน (กรมวิชาการเกษตร, 2555) จากตัวเลขดังกล่าวจะพบว่าปริมาณนำเข้าปุ๋ยเคมีมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การใช้ปุ๋ยเคมีในการปลูกพืชส่วนหนึ่งจะตกค้างอยู่ในผลผลิตการเกษตร ซึ่งไม่สามารถล้างออกได้ด้วยน้ำ หรือทำลายด้วยความร้อนจากการหุงต้ม ดังนั้น อาหารที่บริโภคกันอยู่ทุกวันนี้มีสารเคมีปนเปื้อนอยู่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะผลผลิตการเกษตรในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเกษตรกรมักจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องก็ไม่สามารถกำกับและควบคุมการใช้สารเคมีของเกษตรกรได้ จึงทำให้เกิดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกต้อง ส่งผลกระทบทั้งต่อตัวเกษตรกรเอง สิ่งแวดล้อม และผู้บริโภค ภาครัฐมีนโยบายเพื่อลดการนำเข้าและลดการใช้ปุ๋ยเคมี จึงผลักดันให้เกิด “เกษตรอินทรีย์” ซึ่งประกาศเป็นวาระแห่งชาติที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระเกียรติ โดยจะเห็นได้จากในปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมี และมาจากกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นที่ต้องการของตลาดโลก ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างสูง และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอนาคต ในขณะเดียวกันก็พบว่าตลาดมีการกีดกันสินค้าการเกษตรที่ผลิตโดยกระบวนการที่ไม่สะอาดและทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ประเทศไทยได้ถูกจัดให้เป็นครัวของโลกและมีโอกาสที่จะเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ ภาครัฐจึงมีนโยบายเร่งด่วนที่จะปรับพื้นที่การเกษตรบางส่วนให้เข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะสามารถผลิตอาหารอินทรีย์ตามมาตรฐานสากลนานาชาติ ในปี 2549 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำ “โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงปุ๋ย” เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตโรงงานต้นแบบปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดคุณภาพสูงให้แก่กลุ่มเกษตรกร การบริหารจัดการโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ดีในบริบทของชุมชนที่อยู่รอด สามารถรักษากิจการพึ่งพาตนเองสร้างผลกำไรให้ชุมชนได้นั้นจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งการบริหารจัดการเป็นกระบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพด้วยทรัพยากรขององค์การ (Robbins and DeCenzo, 2004) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ได้แก่ ขบวนการ (process) ประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ขบวนการ (process)

ในการศึกษาที่ผ่านมา ศุภชน อินทร์กาย (2553) ได้ศึกษาการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพแก่เกษตรกร ถึงสภาพการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มและภาคีเครือข่าย โดยได้มีการจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพใช้ในชุมชน ศึกษาปัญหาการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาจากชุมชนเรื่องการส่งเสริมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โดยเนื่องมาจากสาเหตุประชาชนไม่มีความมั่นใจในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพแก่เกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่ควรจัดให้มีการสร้างองค์ความรู้หรือการเผยแพร่ความรู้ให้กับเกษตรกรผู้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เรื่องการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ รัฐพร เปลียนกระโทก (2551) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของเกษตรกรที่ร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พบว่าการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพส่วนใหญ่เกษตรกรนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับปฏิบัติ ณรงค์พล อินทร์ชัยศรี (2552) ได้ศึกษาสภาพโดยทั่วไปของการผลิต การตลาด รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการธุรกิจ และเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและในการจัดการธุรกิจ

ผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดของกลุ่มเกษตรกร โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน การอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการปฏิบัติที่ดี และวิเคราะห์ปัจจัยสำเร็จที่เป็นแนวทางในการพัฒนาในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านดงเมือง ต.ลำพาน อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านโนนเสียว ต.สามัคคี อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์กรณีศึกษา ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้รับรางวัลกลุ่มตัวอย่างประกอบการชุมชนธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์ดีเด่น ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์และเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้ความรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านดงเมือง ต.ลำพาน อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านโนนเสียว ต.สามัคคี อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับประธานกลุ่ม เลขา ฝ่ายการเงิน ฝ่ายการผลิต และฝ่ายการตลาดในแต่ละกลุ่ม รวมกลุ่มละ 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ในการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีและอบรมให้ความรู้ กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านดงเมือง เพื่อระดมความคิดเห็นของบุคลากรในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการปุ๋ยอินทรีย์ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 20 คน และกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านโนนเสียวมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 8 คน ระยะที่ 2 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์กรณีศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ แบบบันทึกการศึกษาดูงาน แนวปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป โครงสร้างบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานบริหารจัดการของกลุ่ม สภาพและลักษณะโรงปุ๋ย คลังสินค้า และกรรมวิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ในการศึกษาดูงานได้บันทึกเสียง บันทึกภาพ และแลกเปลี่ยนแนวคิดกับประธานกลุ่ม ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกกลุ่ม วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเป็นต้นแบบธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จของกรณีศึกษาทั้งสองกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ กรณีศึกษานบ้านดงเมืองและบ้านโนนเสียว พบว่าสภาพแวดล้อมและรูปแบบการดำเนินงานของทั้งบ้านดงเมืองและบ้านโนนเสียว สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มมีอาชีพหลักคือทำการเกษตร โดยการก่อตั้งโรงปุ๋ยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และยังได้รับงบประมาณฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้การผลิตปุ๋ย การศึกษาดูงาน การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบภายในโรงปุ๋ย ในการดำเนินการด้านการผลิตนั้นมีสูตรปุ๋ยที่พัฒนาต่อยอด สามารถลดต้นทุนวัตถุดิบได้ มีการวางแผนการผลิตให้พอดีกับคำสั่งซื้อลูกค้าโดยประมาณการจากข้อมูลในอดีต เพื่อลดต้นทุนในการสั่งซื้อวัตถุดิบและคลังสินค้า ในด้านการบริหารจัดการนั้น มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง (วิสัยทัศน์) ที่มุ่งไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ให้มีความพอเหมาะพอดีกับเงื่อนไขของแต่ละวิสาหกิจชุมชน โดยจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยส่งเอกสารและแผนโครงการของงบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนากลุ่ม ลักษณะแผนการดำเนินงานและกิจกรรมที่มีเหตุผลสอดคล้องเหมาะสมกับเงื่อนไขของชุมชน มีการวางแผนการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ดำเนินการได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม และเนื่องจากทางกลุ่มจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมาดูงานอย่างต่อเนื่อง และมีสมาชิกบางกลุ่มที่มีบ้านพักโฮมสเตย์ เพื่อรองรับผู้มาศึกษาดูงานอีกด้วย และด้านการตลาดมีการสร้างตราสินค้า

ของกลุ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปุ๋ยให้มีคุณภาพ กำหนดราคาสินค้าตามต้นทุน มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและหาช่องทางการจำหน่ายหลายช่องทาง ดังตารางที่ 1 เป็นลักษณะต้นแบบที่ดีในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์จากกรณีศึกษา

การวิเคราะห์ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์และรูปแบบการปฏิบัติที่ดีของธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งเสริมให้ดำเนินธุรกิจปุ๋ยสำเร็จ ได้แก่

ตารางที่ 1 ลักษณะต้นแบบที่ดีในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์จากกรณีศึกษา

ชื่อวิสาหกิจชุมชน	แนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิต	แนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการ	แนวปฏิบัติที่ดีด้านการตลาด
1) กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพพื้นภูมิไทยบ้านโนนเสียว	1.ปรับปรุงประสิทธิภาพสูตรปุ๋ย สร้างความแตกต่าง 2.รักษามาตรฐานทางด้านคุณภาพและความปลอดภัย 3.มีการซ่อมบำรุงเครื่องจักร 4.ลดต้นทุนโดยจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น	1.จัดฝึกอบรมสม่ำเสมอ 2.ผู้นำเข้มแข็ง เด็ดขาด เป็นผู้มีประสบการณ์ทางธุรกิจ 3.มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก 4.มีการบริหารงานอย่างต่อเนื่องโดยประธานกลุ่มคนเดิม 5.มุ่งสู่การพึ่งพาตนเอง ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	1.สร้างตราสินค้าของกลุ่ม 2.สร้าง CRM รักษาฐานลูกค้าเก่า 3.ใช้กลยุทธ์ปากต่อปาก 4.ไม่มีคนกลาง เน้นขายราคาถูกให้สมาชิกเป็นตัวแทนจำหน่าย 5.มีรูปแบบการขายโดยระบบเงินเชื่อเฉพาะสมาชิก
2) กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพดงเมือง	1.วางแผนการผลิต ประมาณการความต้องการลูกค้า ลดสินค้าคงเหลือ 2.มีมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน 3.วัตถุดิบที่ผลิตมีคุณภาพและสินค้าที่ผลิตมีมาตรฐาน 4.ปรับปรุงกรรมวิธีการผลิต 5.ส่งเสริมการเรียนรู้และสามารถนำความรู้จากการปฏิบัติจริงไปถ่ายทอดสู่บุคคล	1.มุ่งสู่การพึ่งพาตนเอง ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 2.ผู้นำกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง ซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ 3.ประชุม กำหนดแผนระยะสั้นระยะยาว 4.เชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มโดยมีการจัดอบรมแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่น 5.โครงสร้างองค์กรยืดหยุ่นกระจายงาน แบ่งงานกันทำอย่างเหมาะสม 6.ทำงานเป็นทีม	1.สร้างตราสินค้าของกลุ่ม 2.ประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทางออกงานแสดงสินค้า ป้ายวิทยุ และใบปลิว 3.ใช้กลยุทธ์ปากต่อปาก 4.จัดโปรโมชั่นส่วนลด 5.มีรูปแบบการขายโดยระบบเงินเชื่อเฉพาะสมาชิก 6. สร้าง CRM รักษาฐานลูกค้าเก่า 7.ให้สมาชิกเป็นตัวแทนจำหน่าย

ปัจจัยภายนอกโดยหน่วยราชการส่งเสริมและได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างและพัฒนาโรงปุ๋ย รวมถึงการช่วยเหลือด้านการให้คำแนะนำ พาไปศึกษาดูงานโรงปุ๋ยต้นแบบ ได้นำงบดังกล่าวมาพัฒนาต่อยอดเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพจำหน่าย และเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายจากการซื้อปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูง มีการส่งเสริมจากเกษตรจังหวัดในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับหน่วยงานอื่นตลอดเวลา

ปัจจัยภายใน โดยหัวหน้ากลุ่มให้ความสำคัญในการกระตุ้น กำกับติดตาม และสนับสนุนให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม ได้แสดงพลังและศักยภาพอย่างเต็มที่ในการบริหารจัดการโรงปุ๋ย ตลอดจนการส่งเสริมในเรื่องขวัญและกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีความเชื่อใจกัน และพัฒนาตัวเองเพื่อสร้างความสามารถการแข่งขันกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาความสำเร็จและแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินธุรกิจ

จากการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของหมู่บ้านดงเมือง รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่าในการดำเนินธุรกิจผลิตและจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดีที่มีความสอดคล้องในกรอบของการวิจัยในด้านการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด และการบริหารผลตอบแทน มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ผู้นำกลุ่มมีภาวะผู้นำสูงมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการวางแผนในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน มีการตัดสินใจที่ถี่ถ้วนได้เสียส่วนใหญ่ของประชาคม สร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกในกลุ่ม มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีอยู่กันแบบเกื้อกูลเนื่องจากเป็นสังคมชนบทที่มีจะทำกิจกรรมร่วมกันในงานประเพณีต่างๆ ในอยู่ชุมชนอยู่เป็นประจำ และเนื่องจากทางกลุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีทั้งภาครัฐและเอกชนมาศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการจัดการความรู้ กับหน่วยงานอื่น เป็นการพัฒนาบุคลากรที่เป็นสมาชิกทุกคนในกลุ่มด้วยต้นทุนที่ต่ำ และทางกลุ่มมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่มมีผังองค์กร มีการกระจายอำนาจให้กรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการผลิต ทางหน่วยงานราชการก็ได้ให้การสนับสนุนพาไปดูงานยังจังหวัดต่างๆ ซึ่งการศึกษาดูงาน เป็นวิธีการไปเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นโดยเข้าไปดูสถานที่จริง การปฏิบัติจริงที่ผู้อื่นดำเนินการจริง หรืออาจใช้ในหน่วยงานตนเองโดยการให้ผู้ที่ปฏิบัติดีนั้นสาธิตหรือทำเป็นตัวอย่าง ให้ดู ให้เรียนรู้แล้วนำไปปรับการดำเนินการผลิต เช่นการปรับปรุงสูตรให้ดีขึ้น ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมด้านการตลาด มีการสร้างตราสินค้าของกลุ่มขึ้นมาเพื่อให้ผู้บริโภคจดจำสินค้าได้ดี โดยกลยุทธ์การตลาดที่ใช้เป็นหลักคือ กลยุทธ์ปากต่อปาก ทั้งจากลูกค้าที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม บุคคลภายนอกที่มาดูงานก็เป็นตัวแปรสำคัญที่มีส่วนช่วยให้กลยุทธ์นี้สำเร็จ

4. บทสรุป

การดำเนินการและสภาพการณ์ในปัจจุบันของกรณีศึกษาต้นแบบวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จากการสนับสนุนของภาครัฐในนโยบาย 1 ตำบล 1 โรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ที่ต้องการให้เกษตรกรลดต้นทุน และลดอันตรายจากการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร โดยพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนนั้นเป็นพื้นที่ที่มีการทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าว ยางพารา และพืชเศรษฐกิจต่างๆ จึงจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยในปริมาณมาก หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถขับเคลื่อนโรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนให้อยู่รอด และประสบความสำเร็จ กิจกรรมเติบโตได้ด้วยการบริหารจัดการโดยชุมชนเอง ก็จะเป็นผลดีต่อเกษตรกรเอง และการลงทุนต่อชุมชนของภาครัฐก็จะไม่สูญเปล่า อย่างที่เห็นในโรงปุ๋ยอินทรีย์ที่ปิดตัวลงหลังจากที่โครงการดังกล่าวเปิดตัวมาไม่นาน โดยมีปัจจัยความสำเร็จ (Key Success) ในการดำเนินธุรกิจเป็นแนวทางการพัฒนาและการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ของธุรกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านดงเมือง ต.ลำพาน อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านโนนเสียว ต.สามัคคี อ.ร่องคำ จ.กาฬสินธุ์ และปัจจัยสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกมีส่วนส่งเสริมให้ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยภายในเกิดจากผู้นำเป็นส่วนใหญ่ ผู้นำมีนวัตกรรมทางความคิด เป็นธรรม กล้าตัดสินใจ และได้รับการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะเกิดความสามัคคี ความไว้วางใจ มีแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างชัดเจน ส่วนปัจจัยภายนอกนั้นในแต่ละกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ จากทางภาครัฐ ทั้งงบประมาณและการให้ความรู้ จัดตั้งกลุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ธุรกิจขับเคลื่อนไปได้ดีและมีอัตราการเติบโตของธุรกิจอย่างยั่งยืน การปฏิบัติที่ดีของธุรกิจทั้งมุมมองด้านการผลิต การบริหารจัดการ และด้านการตลาดของกรณีศึกษา ด้านการผลิตมีการประชุม และวางแผนการผลิตล่วงหน้าระยะสั้นและยาว การดำเนินการผลิตของทั้งสองกลุ่มตัวอย่างต่างก็มีนวัตกรรมกระบวนการผลิตที่เป็น

สูตรของตนเองและมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ปรับปรุงจากภูมิปัญญาของแต่ละกลุ่มที่ต่อยอดมาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การบริหารจัดการด้านผู้ค้านั้นมีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีความสามารถในการบูรณาการสิ่งต่างๆ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ กำหนดเป้าหมายและทิศทาง (วิสัยทัศน์) ที่มุ่งไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญพอเหมาะพอดีกับเงื่อนไขของแต่ละวิสาหกิจชุมชน และเน้นความพอเพียง มีแผนบริหารความเสี่ยง มีการสร้างเครือข่ายที่ดี และมีโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่น ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของกรณีศึกษาทั้งสองกลุ่มเน้นผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ พัฒนาราคาสินค้า ทดสอบคุณภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตเอง แล้วก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นแปลงสาธิตให้เห็นว่าใช้แล้วดีจริง และให้ความรู้แก่ผู้สนใจแบบเชิงประจักษ์ ราคาปุ๋ยอินทรีย์ เน้นจำหน่ายในราคาที่ไม่แพง เกษตรกรสามารถซื้อได้ แต่มีการลดและเพิ่มราคาตามต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ธุรกิจขาดทุน มีการขายเงินเชื่อ และราคาสมาชิก ช่องทางการจัดจำหน่าย จำหน่ายที่โรงผลิต และมีการกระจายสินค้าผ่านสมาชิกในชุมชน และโครงการต่างๆ ของเกษตรกรจังหวัด การส่งเสริมการขาย โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านศูนย์เรียนรู้ และลักษณะปากต่อปาก

5. เอกสารอ้างอิง

- ฐิราพร เปลี่ยนกระโทก. 2551. ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเพลิงหล่ง ตำบลบ่อปลาทอง อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา. ปัญหาพิเศษปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ณรงค์พล อินทรชัยศรี. 2552. การจัดการธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดของกลุ่มเกษตรกรบ้านขาด ตำบลขามป้อม อำเภอยะยี่น จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภชน อินทร์กาย. 2553. การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพแก่เกษตรกรขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Robbins, S.P. and D.A. Decenzo. 2004. *Fundamentals of Management: essential concepts and Applications*. 4th ed. Pearson Prentice Hall.

ระบบสืบค้นข้อมูลการรักษาด้านการแพทย์แผนไทยด้วยฐานความรู้ออนโทโลยี Ontology-based Semantic Search System for Thai Traditional Medicine

ชารินทร์ พรหมภักดี¹ มารุต บุณาราช² และ จรัสศรี รุ่งรัตนอุบล¹

Charinee Prompukdee¹, Marut Buranarach² and Jaratsri Rungrattanaubol¹

¹ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

² ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)

E-mail: charineep57@email.nu.ac.th โทรศัพท์: 055-963112

บทคัดย่อ

การแพทย์แผนไทยเป็นความรู้ที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์และถ่ายทอดสืบสานกันมาผ่านรุ่นสู่รุ่น จนเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าในปัจจุบันการรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหาด้านสุขภาพได้ทั้งหมด อีกทั้งการรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันนั้น มีต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่สูง ปัจจุบันแม้จะมีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้ความรู้การรักษาด้วยแพทย์แผนไทยในรูปเว็บไซต์อยู่บ้าง โดยส่วนใหญ่ถูกจัดทำขึ้นในรูปแบบที่เน้นเป็นการสืบค้นข้อมูลตามคำหลัก โดยไม่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ ทำให้ผู้ใช้ต้องเข้าข้อมูลหลายเว็บไซต์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความต้องการ จากข้อจำกัดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำหลักออนโทโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบสืบค้นข้อมูลการรักษาด้านการแพทย์แผนไทยที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ โดยพัฒนาฐานความรู้ออนโทโลยีด้วยโปรแกรม Hozo-OntologyEditor ซึ่งประกอบไปด้วยคลาสหลัก 7 คลาสดังนี้ กลุ่มอาการของโรค ธาตุในร่างกาย การนวด การอบสมุนไพร สมุนไพร ยาสามัญประจำบ้าน และการรักษา และพัฒนาระบบสืบค้นเว็บเชิงความหมายด้วยโปรแกรม Ontology Application Management (OAM) Framework เพื่อให้ระบบสามารถสืบค้นข้อมูลการรักษาด้วยหลักการของแพทย์แผนไทย เพื่อให้ผลลัพธ์ของการสืบค้นข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นยำ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้โดยผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าค่าความแม่นยำที่ได้เท่ากับ 100% และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาในงานที่เกี่ยวข้องในอนาคตได้

คำสำคัญ: แพทย์แผนไทย ออนโทโลยี เว็บเชิงความหมาย

Abstract

Thai traditional medicine has been experienced and inherited through generations. Natural treatment becomes famous as alternative medicine that can complement modern medicine with lower cost. Currently, developments of Thai traditional medicine in website are low in amount. Existing websites mostly support searching by keyword to find relevant information but cannot effectively find relationships among them. User needs to access multiple websites to obtain the information. Therefore, our research aims to solve this problem by applying the principles of ontology development. This system used Hozo-Ontology Editor program which managed knowledge in a form of ontology. This ontology consists 7 classes: syndrome, element, steam, massage, herbal, herb medicine and treatment. Semantic searching service was implemented by the Ontology Application Management (OAM) Framework. The system was validated with the user requirements and

the precision of the search results was evaluated by experts is 100%.The knowledge of this study can be used by relative works in the future.

Keywords: Thai traditional medicine, Ontology, Semantic Web

1. บทนำ

การแพทย์แผนไทยเป็นความรู้ที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์และถ่ายทอดสืบสานกันมาผ่านรุ่นสู่รุ่น โดยการบอกเล่า การสังเกต การบันทึก และการศึกษาที่เกิดจากความเชื่อ ความรู้ ความคิด การลองผิดลองถูก จนกลายเป็นที่ยอมรับในสังคม เพื่อบำบัดรักษาโรคความเจ็บป่วยของคนไทยแบบดั้งเดิม ที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมไทย และวิถีชีวิตไทย และถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย (การแพทย์แผนไทย, 2557) การแพทย์แผนไทยเป็นกระบวนการทางการแพทย์ที่เกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัย บำบัด รักษา ป้องกันโรค การส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ การผดุงครรภ์ และการนวดไทย โดยมีความหมายรวมถึงการเตรียมการผลิดยาแผนไทย การประดิษฐ์อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา การแพทย์แผนไทยแต่ดั้งเดิมคล้ายคลึงกับการแพทย์พื้นเมืองอื่นๆ คือ มีความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความเจ็บไข้ได้ป่วยในมนุษย์ (กันทิมา และพรทิพย์, 2547) งานการแพทย์แผนไทย ได้รับการผสมผสานให้เข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ ซึ่งประชาชนให้ความสนใจและใช้บริการการแพทย์แผนไทยมากขึ้นเป็นลำดับ (สถาบันการแพทย์แผนไทย, 2549)

การนำแพทย์แผนไทยไปใช้ในงานสาธารณสุขได้นั้น สิ่งสำคัญที่เราต้องรู้คือ สาเหตุการเจ็บป่วยตามหลักการแพทย์แผนไทย ธาตุเจ้าเรือน รสยา อาหารปรีชาตและผักพื้นบ้าน และสมุนไพรไทยปรีชาต (นฤมล, 2544) สี่องค์ประกอบของร่างกาย (ธาตุ) ประกอบไปด้วย ดิน น้ำ ลม และไฟ เมื่อสี่องค์ประกอบของร่างกายอยู่ในความสมดุล ก็จะมีสุขภาพที่ดี ในทางตรงกันข้ามถ้าขาดความสมดุลในองค์ประกอบเหล่านี้ มักจะทำให้เกิดการเจ็บป่วยขึ้น (Chokevivat and Chuthaputti, 2005) ในยุคที่คนเริ่มตั้งข้อสงสัยถึงข้อบกพร่องต่างๆ ในการรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน ทั้งปัญหายามีราคาแพงที่ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ หรือการปฏิเสธการใช้ยาเนื่องจากกลัวผลข้างเคียงที่อาจส่งผลต่อสุขภาพในอนาคต รวมถึงกระแสการดูแลสุขภาพที่เน้นการบำบัดแบบธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกอาจเป็นคำตอบหนึ่ง ที่สามารถช่วยลดปัญหา รวมทั้งอุดช่องโหว่ของการแพทย์แผนปัจจุบันได้ (สำนักการนิเทศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2533)

ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย เป็นความรู้หนึ่งที่ปรากฏในโครงสร้างความรู้ในระบบการจัดระบบความรู้ในปัจจุบัน การจัดการความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 19 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ความรู้ทั่วไปด้านการแพทย์ (2) วิชาชีพทางการแพทย์แผนไทย (3) การดำเนินงานทางด้านระบบสุขภาพแพทย์แผนไทย (4) ทฤษฎีและระบบการแพทย์เฉพาะด้าน (5) การดูแลรักษาสุขภาพแบบไทยเดิม (6) เวชกรรมแผนไทย (7) การแพทย์พื้นบ้าน (8) เภสัชกรรมไทย สมุนไพรและพืชที่ใช้ทางการแพทย์ (9) การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (10) การตรวจและการวินิจฉัยร่างกาย (11) สาเหตุและวิธีการจัดการกับความเจ็บป่วยทางการแพทย์แผนไทย (12) การคลอดแผนไทย (13) การบำบัดรักษา (14) ธรรมชาติบำบัด (15) การนวด (16) การฝังเข็ม (17) สถานฟื้นฟูสุขภาพ และสปา (18) วารีบำบัด และ (19) สุนัขบำบัด (ศิวนาถ และคณะ, 2557) และได้แบ่งตามกลุ่มอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นที่รักษาด้วยแพทย์แผนไทยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร (2) อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินหายใจ (3) อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ (4) อาการเจ็บป่วยในระบบผิวหนัง (5) อาการเจ็บป่วยอื่นๆ (กันทิมา และพรทิพย์, 2547)

ปัจจุบันแม้จะมีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้ความรู้การรักษาด้วยแพทย์แผนไทยในรูปของเว็บไซต์อยู่บ้าง และส่วนใหญ่มักถูกจัดทำขึ้นในรูปแบบเว็บไซต์ ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีรูปแบบที่หลากหลาย และข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการออกแบบเว็บไซต์แต่ละแห่ง รวมถึงความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลผ่านระบบ และปัญหาการไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งลักษณะของเว็บไซต์แพทย์แผนไทยปัจจุบันเป็นเพียงการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับยาแผนไทยหรือยาแผนโบราณ ตามกลุ่มอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นที่รักษาด้วยแพทย์แผนไทย ซึ่งไม่ได้บอกถึงอาการเจ็บป่วยแต่ละประเภทว่ามีสาเหตุ หรือวิธีป้องกันอย่างไร รวมถึงไม่ได้บอกถึงธาตุที่ร่างกายผิดปกติ และการรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยการแพทย์แผนไทย เช่น การนวดไทย การอบสมุนไพร ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้ในการค้นหาข้อมูลผ่านโปรแกรมสืบค้นหรือเสิร์จเอนจิน (Search Engine) เช่น การค้นหาสมุนไพรที่มีผลต่อธาตุดินในร่างกาย หากใช้คำสำคัญ เช่น “ธาตุ” “ดิน” “สมุนไพร” ก็อาจไม่พบข้อมูลที่ต้องการ เช่น อาจเจอเอกสารเกี่ยวกับแร่ธาตุในดิน หรือต้องการค้นหาข้อมูลสมุนไพรที่รักษาอาการของระบบทางเดินอาหาร การใช้คำสำคัญ “สมุนไพร” “ระบบทางเดินอาหาร” อาจไม่พบสมุนไพรที่รักษาอาการจุก ท้องอืด ท้องเฟ้อ เนื่องจากคำในเอกสารไม่ตรงกับคำที่ใช้สืบค้น ถึงแม้ว่าจะมีความหมายเหมือนกันก็ตามและอาจไม่ตรงกับความต้องการผู้ใช้งาน

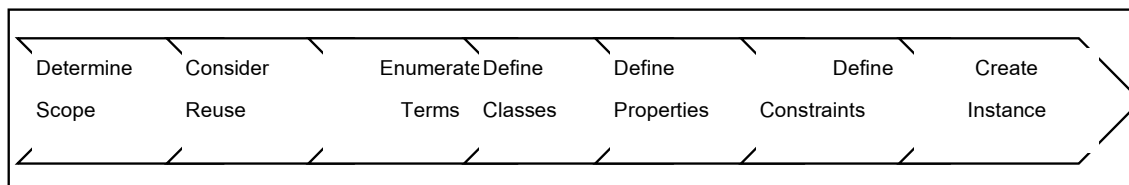
เว็บเชิงความหมายคือเว็บข้อมูลที่ให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้าใจความหมายและประมวลผลข้อมูลสิ่งต่างๆ ที่อยู่บนเว็บ เพื่อให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำงานอัตโนมัติและสามารถทำงานแทนมนุษย์ได้ เช่น ทำให้การสืบค้นข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลที่ตรงตามที่ต้องการจริง ด้วยการพิจารณาความหมายของสิ่งต่างๆ ในโดเมนเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วน และทำให้ค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่ตรงตามความต้องการผู้ใช้งาน (Berners-Lee *et al.*, 2001) ออนโทโลยี (Ontology) เป็นคำศัพท์ทางศาสตร์ด้านปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ บนโลก เป็นระบบที่พยายามจัดกลุ่มของสิ่งต่างๆ ที่อยู่บนโลกให้เป็นกลุ่มเป็นระบบให้มากขึ้น ดังนั้นโครงสร้างออนโทโลยีจึงเป็นแนวคิด (Concept) ในการบรรยายองค์ความรู้และสิ่งที่เราสนใจอย่างมีขอบเขตตามโครงสร้างและความสัมพันธ์ ซึ่งมีแนวคิดคือสิ่งที่อยู่ในความคิดของแต่ละคน โดยแต่ละคนก็จะมีแนวความคิดที่แตกต่างกันไปโดยประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือคำที่ใช้เรียกแนวคิด และส่วนที่เป็นความหมายของแนวคิดแล้วทำการถ่ายทอดแนวคิดออกมาเป็นความรู้ที่ชัดเจนในรูปแบบที่เป็นทางการที่ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถทำการประมวลผลได้ (Gruber T. R., 1993) โปรแกรมเครื่องมือสำหรับสนับสนุนการพัฒนาออนโทโลยี (Ontology Editor) ในปัจจุบันที่ได้รับความนิยม เช่น โปรแกรม Protégé ซึ่งพัฒนาโดย มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University), โปรแกรม Hozo (Mizoguchi and Kozaki, 2009) ซึ่งพัฒนาโดยมหาวิทยาลัยโอซากา (Osaka University) และโปรแกรม OntoEdit ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Ontoprise ออนโทโลยี เป็นองค์ความรู้เฉพาะทางที่จัดเก็บอยู่ในรูปแบบที่มีโครงสร้าง ที่สามารถแบ่งปันและสามารถนำมาใช้ซ้ำได้ และนำไปประยุกต์ใช้กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศอย่างหลากหลาย ปัจจุบันมีงานวิจัยที่ได้นำเอาหลักของออนโทโลยีมาประยุกต์กับงานด้านสมุนไพรและสุขภาพ เช่นงานวิจัยพัฒนาด้านแบบของออนโทโลยีสมุนไพรที่ครอบคลุมพืชสมุนไพรไทยที่ใช้เป็นส่วนประกอบของยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ 27 ชนิด (สิริรัตน์, 2550) งานวิจัยเกี่ยวกับระบบ e-health ด้วยการให้คำแนะนำด้านสมุนไพรไทยโดยใช้หลักการของออนโทโลยี (Kato *et al.*, 2009) ต่อมาก็มีงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการให้คำแนะนำด้านสมุนไพรไทย โดยใช้หลักการของออนโทโลยี ที่มุ่งเน้นให้ข้อมูลสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาตามอาการของโรค (Kato *et al.*, 2010) และงานวิจัยเกี่ยวกับระบบสืบค้นเชิงความหมายของด้านข้อมูลชีวภาพและสมุนไพรจีน (Chen *et al.*, 2015)

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาด้านแบบระบบการสืบค้นการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย รูปแบบเว็บเชิงความหมาย โดยใช้หลักการของออนโทโลยีเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอและได้ผลลัพธ์ของการสืบค้นข้อมูลที่มีความแม่นยำ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

2. วิธีการศึกษา

2.1 กระบวนการพัฒนาออนโทโลยี

กระบวนการพัฒนาออนโทโลยี สามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ขั้นตอน (Noy and McGuinness, 2001) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาออนโทโลยี

1) Determine Scope เป็นการระบุขอบเขต และวัตถุประสงค์ของการพัฒนาออนโทโลยี งานวิจัยดังกล่าวเป็นการสืบค้นข้อมูลการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยตามกลุ่มอาการของโรคที่เกิดขึ้น เพื่อบอกถึงสาเหตุของโรค อาการของโรค และการรักษาด้วย สมุนไพร ยาสามัญประจำบ้าน การนวด การอบสมุนไพร

2) Consider Reuse งานวิจัยดังกล่าวเป็นการสร้างต้นแบบการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในรูปแบบเว็บเชิงความหมาย โดยใช้หลักออนโทโลยีเนื่องจากปัจจุบันจะมีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้ความรู้การรักษาด้วยแพทย์แผนไทยในรูปแบบของเว็บไซต์

3) Enumerate Term กำหนดคำศัพท์หรือนิยามสำคัญของออนโทโลยีและระบุคุณสมบัติของคำศัพท์แต่ละคำ

ตารางที่ 1 การกำหนดคุณสมบัติ (properties) Enumerate Term ของคลาส Treatment

Attribute	Kind	ClassConstraints	Label
Treatment_id	a/o	Integer	รหัสการรักษา
Treatment_name	a/o	String	ชื่อโรคที่รักษา
Treatment_cause	a/o	String	สาเหตุของโรค
Element	p/o	Integer	ธาตุที่ทำงานผิดปกติ
Herb	p/o	Integer	สมุนไพรที่ใช้ในการรักษา
Diseases	p/o	Integer	กลุ่มอาการของโรค

4) Define Class ทำการกำหนดคลาส และคอนเซพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบไปด้วยคลาสธาตุ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) กลุ่มอาการของโรค (อาการทางระบบทางเดินอาหาร อาการทางระบบทางเดินหายใจ ฯลฯ) สมุนไพร (ขิง ข่า ฟ้าทะลายโจร ฯลฯ) ยาสามัญประจำบ้าน (ยาแก้ลมเป็นฝั้ว ยาถ่ายพยาธิ ฯลฯ) การนวด (การกด การบีบ การคลึง ฯลฯ) และการอบสมุนไพร (การอบโดยสมุนไพรที่มีกลิ่นหอม การอบโดยสารประกอบที่ระเหิด ฯลฯ)

5) Define Properties เป็นการกำหนดคุณสมบัติของคลาส หรือความสัมพันธ์ระหว่างคอนเซพท์

- ความสัมพันธ์แบบมีทิศทาง "is-a" (จัดเป็น) เช่น ยาสมุนไพร is-a แพทย์แผนไทย
- ความสัมพันธ์ชนิดคุณสมบัติแบบ "part-of" (เป็นส่วนหนึ่งของ) เช่น ธาตุในร่างกาย part-of การรักษาด้วยแพทย์แผนไทย

- ความสัมพันธ์แบบ “attribute-of” (เป็นคุณสมบัติ) ชื่อสมุนไพรไทย attribute-of สมุนไพร เช่น คลาสการรักษา (Treatment) ประกอบไปด้วยคุณสมบัติ (Property) ดังตารางที่ 1

6) Define Constraints การกำหนดเงื่อนไขให้กับข้อมูล เช่น คลาสธาตุในร่างกาย ซึ่งจะประกอบไปด้วย ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ และธาตุดิน เท่านั้น

7) Create Instance การสร้างค่าอินสแตนซ์ของคลาส เช่นโรคท้องผูก ซึ่งเป็นกลุ่มอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหารมีวิธีการรักษาดังนี้

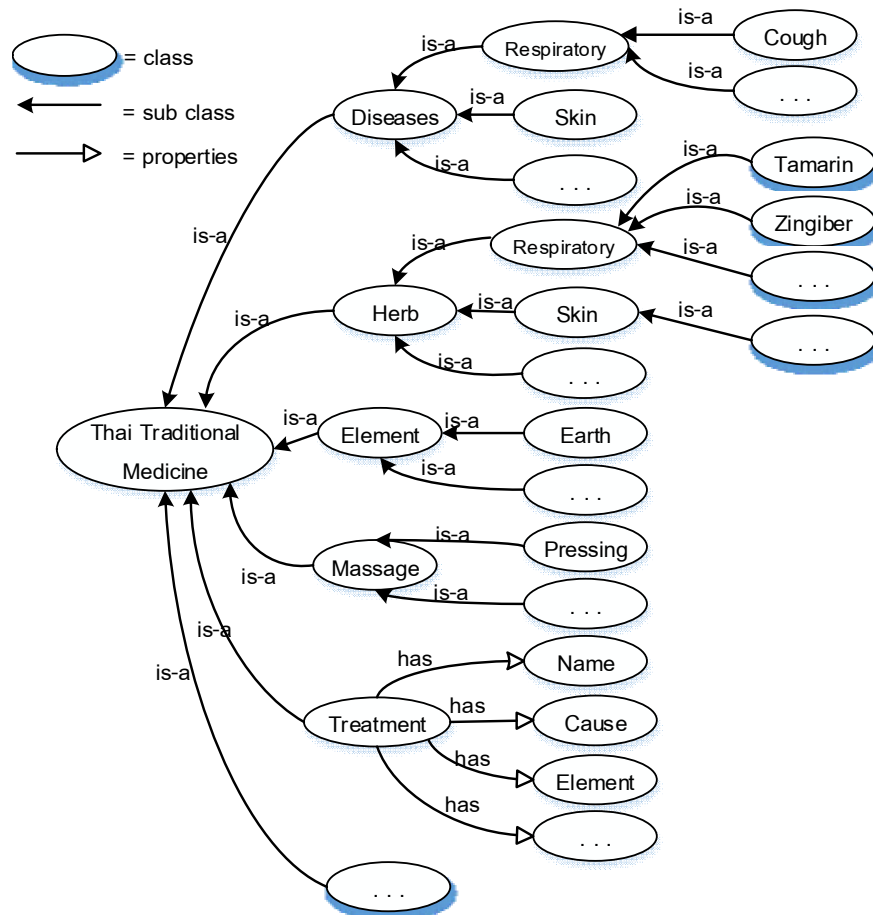
สมุนไพรที่ใช้ : มะขามมะขามแขก

ยาสามัญประจำบ้าน : ยาถ่าย ยาระบาย

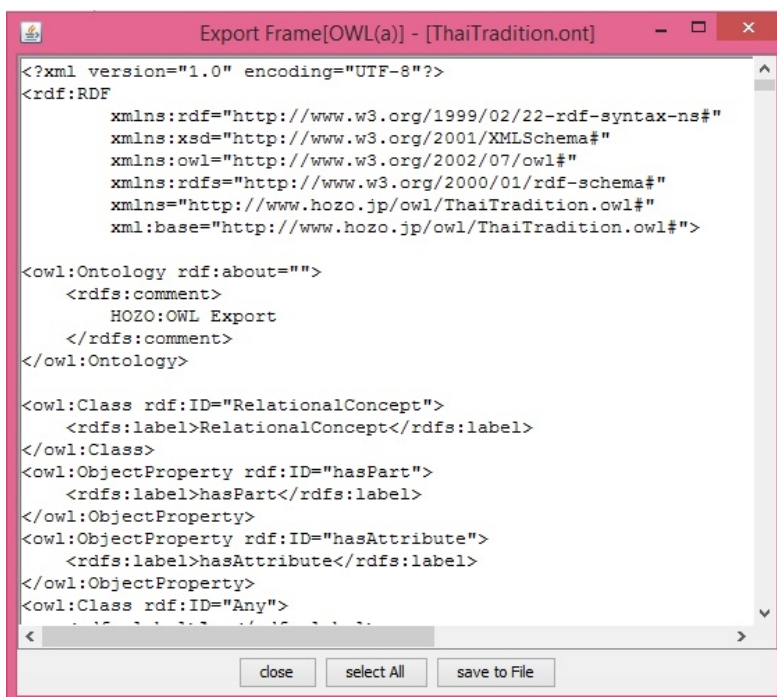
หลังจากที่ได้รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบฐานความรู้ออนโทโลยีสำหรับการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย ผู้วิจัยจึงทำการสร้างฐานความรู้ออนโทโลยีด้วยโปรแกรม Hozo-Ontology Editor ดังแสดงในรูปที่ 2

2.2 การออกแบบออนโทโลยี

จากภาพที่ 2 ประกอบไปด้วยคลาสหลัก 7 คลาส ดังนี้คลาส Diseases (กลุ่มอาการของโรค) คลาส Element (ธาตุในร่างกาย) คลาส Massage (การนวด) คลาส Steam (การอบสมุนไพร) คลาส Herb (สมุนไพร) คลาส Medicine (ยาสามัญประจำบ้าน) และคลาส Treatment (การรักษา) จากนั้นทำการแปลงฐานความรู้ออนโทโลยีให้อยู่ในรูปภาษา OWL ดังแสดงในภาพที่ 3

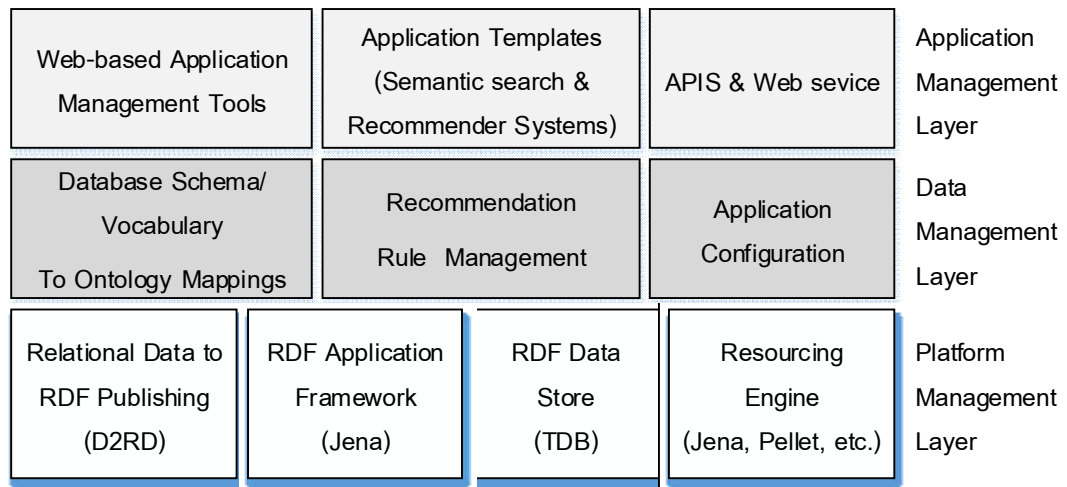
ภาพที่ 2 ออนโทโลยีการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย

รูปที่ 3 ฐานความรู้ออนโทโลยีในรูปแบบ OWL

2.3 การพัฒนาระบบสืบค้นเว็บเชิงความหมาย

จากกระบวนการพัฒนาออนโทโลยี ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและพัฒนาฐานความรู้ทางออนโทโลยี อ้างอิงเอกสาร (Reference documents) จากคู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย และคู่มือแนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทย เพื่อนำมาพัฒนาระบบสืบค้นเว็บเชิงความหมายโดยใช้เครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ออนโทโลยี Ontology Application Management (OAM) Framework เป็นโปรแกรมประยุกต์ฐานความรู้ออนโทโลยี ที่สนับสนุนทั้งการสร้างข้อมูล RDF และ OWL จากฐานข้อมูลที่มีอยู่ (publishing) และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่สร้างขึ้น (consumption) (Buranarach *et al.*, 2013) และยังช่วยลดความซับซ้อนในการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ของออนโทโลยีนอกจากนี้ยังมีเครื่องมือสนับสนุนการจัดการความรู้เชิงความหมาย เช่น การสืบค้นข้อมูลเชิงความหมาย ระบบแนะนำข้อมูล ดังแสดงในรูปที่ 4

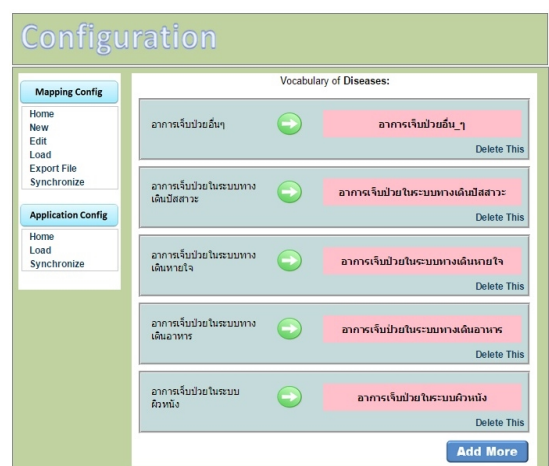

ภาพที่ 4 สถาปัตยกรรมของ OAM

โปรแกรมจัดการการเชื่อมโยงข้อมูลที่อยู่เข้ากับองค์ความรู้เฉพาะทาง (Database-Ontology Mapping) เพื่อทำการเชื่อมโยงระหว่างระบบฐานข้อมูลกับไฟล์ฐานความรู้ออนโทโลยี ดังแสดงในภาพที่ 5 เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของคลาสและตาราง ซึ่งโปรแกรมการเชื่อมโยงข้อมูลสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่มีสัมพันธ์แบบ one-to-one, one-to-many และ many-to-many สำหรับการเชื่อมโยงกับคลาสย่อย (subclass) เป็นการกำหนดค่าการแปลงคำศัพท์ (Vocabulary Mapping) ดังแสดงในภาพที่ 6 เป็นการบ่งบอกว่าในแต่ละคอลัมน์มีความสัมพันธ์กับซับคลาสของออนโทโลยี เช่น คอลัมน์ “อาการเจ็บป่วยอื่น ๆ” มีความสัมพันธ์กับคลาสย่อยเป็นซับคลาส “Other” เป็นต้น

ภาพที่ 5 แสดงผลการกำหนดความสัมพันธ์ของคลาสกับตาราง

ภาพที่ 6 แสดงกำหนดค่าการแปลงคำศัพท์

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 ผลการศึกษา

ในส่วนการนำเสนอผลการวิจัยในการพัฒนาระบบ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาส่วนการติดต่อกับผู้ใช้ให้สามารถใช้งานได้อย่างง่ายด้วยโปรแกรม Ontology Application Management (OAM) Framework ดังแสดงในภาพที่ 7 แสดงผลการสืบค้นการรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร และสมุนไพรที่ใช้รักษาผู้วิจัยได้ทำการประเมินประสิทธิภาพของออนโทโลยี (Kaewboonma *et al.*, 2014) ที่นำมาใช้ในการสืบค้นข้อมูลการรักษาด้วยแพทย์แผนไทยจากผู้เชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทยของหน่วยข้อมูล คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรโดยอ้างอิงจากตำราคู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย และคู่มือแนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทย โดยการวัดประสิทธิภาพจากความต้องการของข้อมูลที่ทำการสืบค้น เพื่อเป็นการตรวจสอบผลลัพธ์ในเรื่องความถูกต้อง ค่าความแม่นยำ (Precision) ตามหลักการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความถูกต้อง และความแม่นยำในการสืบค้นข้อมูล

Approach	Query	Number of Results	Precision
Ontology Search	1. has Treatment_name CONTAINS “โรคกระเพาะอาหาร”	1	100
	2. has Treatment_cause CONTAINS “เชื้อไวรัส”	3	100
	3. has Diseases IS-A “อาการเจ็บป่วยในระบบผิวหนัง” AND Has Medicine IS-A “ยาแผนโบราณ”	8	100
	4. has Diseases IS-A “อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร” AND has Herb IS-A “สมุนไพร”	8	100
	5. has ElementIS-A “ดิน” AND has Herb IS-A “สมุนไพร”	15	100

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความถูกต้อง ความแม่นยำที่ได้จากการสืบค้นพบว่ามีความถูกต้อง ค่าความแม่นยำ (Precision) 100 นั้นแสดงว่าผลการสืบค้นมีสมบูรณ์ตามหลักการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย

Thai Traditional Medicine Semantic Search									
Home									
Path Treatment									
has_diseases Is A อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร Has									
has_herb Is A Herb Has									
โรคที่รักษา	ชื่ออาการ	ธาตุ	ชื่อสมุนไพร	การนำ	ประเภทการอบ	ยาสามัญประจำบ้าน	สาเหตุ	ชื่อโรคที่รักษา	การป้องกัน
1	อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร	ธาตุดิน	ขมิ้นชัน, ฝรั่งเทศ, ทุเรียนเทศ, มะขามแขก, แอ้งผัก	-	-	ยาขับลม, ยาขับเสมหะ, ยาขับน้ำดี	ขาดการออกกำลังกาย, กินผักและผลไม้สด และดื่มน้ำบ่อย	ท้องอืด	กินผักและผลไม้สด ดื่มน้ำให้มาก ๆ และการออกกำลังกาย
2	อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร	ธาตุลม	ขมิ้นชัน, ฝรั่งเทศ	-	-	-	การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา และความเครียด	โรคกระเพาะอาหาร	ทานอาหารให้ตรงเวลา งดเคี้ยวเคี้ยวไม่ละเอียด และลดความเครียดด้วยการออกกำลังกาย
3	อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร	ธาตุไฟ	ขมิ้น, ฝรั่งเทศ, ทุเรียนเทศ, มะขามแขก, แอ้งผัก, ฝรั่งเทศ, ทุเรียนเทศ, มะขามแขก, แอ้งผัก, ฝรั่งเทศ, ทุเรียนเทศ, มะขามแขก, แอ้งผัก	-	-	ยาขับลม, ยาขับเสมหะ, ยาขับน้ำดี	รับประทานอาหารรสเผ็ด, ทานอาหารมากเกินความจำเป็น	อาการท้องอืด, ท้องเฟ้อ, ท้องเสีย	การรับประทานอาหารให้ตรงเวลา และลดความเครียดด้วยการออกกำลังกาย
4	อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร	ธาตุดิน	ขมิ้น, ฝรั่งเทศ, ทุเรียนเทศ, มะขามแขก, แอ้งผัก	-	-	ยาขับลม, ยาขับเสมหะ, ยาขับน้ำดี	รับประทานอาหารรสเผ็ด, ทานอาหารมากเกินความจำเป็น	ท้องอืด	รับประทานอาหารให้ตรงเวลา และลดความเครียดด้วยการออกกำลังกาย
5	อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร	ธาตุลม	ขมิ้น, ฝรั่งเทศ	-	-	ยาขับลม, ยาขับเสมหะ, ยาขับน้ำดี	การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา, ทานอาหารมากเกินความจำเป็น	อาการท้องอืด, ท้องเฟ้อ, ท้องเสีย	การรับประทานอาหารให้ตรงเวลา และลดความเครียดด้วยการออกกำลังกาย

ภาพที่ 7 แสดงผลการสืบค้นการรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร และสมุนไพรที่ใช้รักษา

จากภาพที่ 7 เมื่อผู้ใช้เลือกกลุ่มอาการของโรค “อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร” และเลือกสมุนไพรที่ใช้รักษา ระบบจะทำการแสดงข้อมูลเฉพาะโรคที่เกี่ยวข้องกับอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร เช่น ท้องผูก ท้องเฟ้อ เป็นต้น พร้อมแสดงรายละเอียดของอาการ สาเหตุ วิธีป้องกัน ธาตุที่ทำงานผิดปกติ สมุนไพร ยาสามัญประจำบ้าน การรักษาด้วยการนวด และการอบสมุนไพร ตามหลักการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย

3.2 อธิบายผล

การพัฒนากระบบสืบค้นข้อมูลการรักษาด้านการแพทย์แผนไทย ด้วยฐานความรู้ออนโทโลยี ทำให้การสืบค้นข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นยำ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุดที่สามารถบอกถึงอาการ สาเหตุ ธาตุที่ทำงานผิดปกติ สมุนไพรที่ใช้รักษา ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษา การนวด และการอบสมุนไพร ตามหลักการรักษาด้วยแพทย์แผนไทยและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสร้างออนโทโลยี ไปประยุกต์ใช้กับงานที่เกี่ยวข้องได้

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาระบบยังไม่ได้รวมถึงความรู้ในสาขาอื่นๆ ของแพทย์แผนไทย เช่น การดูแลสุขภาพมารดาหลังคลอดด้วยการแพทย์แผนไทย และการรักษาด้วยแพทย์พื้นบ้าน ที่เป็นการรักษาตามความเชื่อ และพิธีกรรม ตามวัฒนธรรมและความเชื่อแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดจากออนโทโลยีที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ได้ต่อไป และยังขาดในส่วนของการวัดประสิทธิภาพในการสืบค้นข้อมูลด้วย Recall

4. สรุปผล

การสืบค้นข้อมูลด้วย Search Engine เน้นเป็นการสืบค้นข้อมูลตามคำหลัก โดยไม่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ ทำให้ผู้ใช้ต้องเข้าข้อมูลหลายเว็บไซต์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามความต้องการ จากข้อจำกัดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำหลักออนโทโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบสืบค้นข้อมูลการรักษาด้านการแพทย์แผนไทย

1. เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นยำ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด
2. ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ระบบสามารถสืบค้นข้อมูลการรักษาตามกลุ่มอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นที่รักษาด้วยหลักของแพทย์แผนไทย ประกอบไปด้วย อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินหายใจ อาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ อาการเจ็บป่วยในระบบผิวหนัง และอาการเจ็บป่วยอื่นๆ
3. สามารถบอกถึงอาการ สาเหตุ ธาตุที่ทำงานผิดปกติ สมุนไพรที่ใช้รักษา ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษา การนวด และการอบสมุนไพร ตามหลักการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย
4. ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานจากผู้เชี่ยวชาญ มีความแม่นยำเท่ากับ 100%

5. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทยของหน่วยข้อมูล คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ช่วยทำการประเมินประสิทธิภาพของระบบสืบค้นข้อมูลการรักษาด้านการแพทย์แผนไทยด้วยฐานความรู้ออนโทโลยี

6. เอกสารอ้างอิง

- การแพทย์แผนไทย. ความหมายของแพทย์แผนไทย. [Online]. เข้าถึงจาก<http://www.pimolphun.bus.ubu.ac.th/midecine.doc> : 2557. (สืบค้นวันที่ 26 มีนาคม 2558).
- กันทิมา สิทธิธัญกิจ และพรทิพย์ เต็มวิเศษ. 2547. คู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย. กลุ่มงานพัฒนาวิชาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข.

- นฤมล สีนุพรรณ. 2544. **ทฤษฎีการแพทย์แผนไทย ตอนที่ 2**. วารสารศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9(3) : 27-32.
- สถาบันการแพทย์แผนไทย. 2549. **แนวทางเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทย ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ**. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข และคณะกรรมการพัฒนาแนวทางเวชกรรมปฏิบัติการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ.
- สิริรัตน์ ประกฤตกรชัย. 2550. **การสร้างต้นแบบออนโทโลยีของพืชสมุนไพรไทย**. วิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานนิเทศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. **ตั้งวิทยาลัยแพทย์ไทยแพทย์ทางเลือก**. [Online]. เข้าถึงได้จาก http://www.moph.go.th/ops/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php : 2558. (สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2558).
- ศิวนาถ นันทพิชัยและคณะ. 2557. **การใช้แนวทางการจัดหมวดหมู่แบบแฟชิตในการจัดระบบความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย**. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 20(1) : 113-160
- Berners-Lee, T., Hendler, J., & Lassila, O. 2001. **The semantic web**. Scientific American. Scientific American. 284(5): 28-37.
- Buranarach, M., Thein, Y. M., & Supnithi, T. 2013. **A community-driven approach to development of an ontology-based application management framework**. In Semantic Technology. Springer Berlin Heidelberg: 306-312.
- Chen, X., Chen, H., Bi, X., Gu, P., Chen, J., & Wu, Z. 2014. **BioTCM-SE: A Semantic Search Engine for the Information Retrieval of Modern Biology and Traditional Chinese Medicine**. Computational and mathematical methods in medicine.
- Chokevivat, V., & Chuthaputti, A. 2005. **The role of Thai traditional medicine in health promotion**. In The 6th Global Conference on Health Promotion. Bangkok.
- Kato, T., Maneerat, N., Varakulsiripunth, R., Kato, Y., & Takahashi, K. 2009. **Ontology-based E-health system With Thai herb recommendation**. In Proceeding of the 6th International Joint Conference on Computer Science and Software Engineering: 172-177.
- Kato, T., Maneerat, N., Varakulsiripunth, R., Izumi, S., Takahashi, H., Suganuma, T., & Shiratori, N. 2010. **Provision of Thai herbal recommendation based on an ontology**. In Human System Interactions (HSI), 2010 3rd Conference on: 217-222.
- Kaewboonma, N., Tuamsuk, K., Kanarkard, W., & Buranarach, M. 2014. **Ontology-based Semantic Search System for Drought Management**: 324 - 332.
- Mizoguchi, R., & Kozaki, K. 2009. **Ontology engineering environments**. In Handbook on ontologies. Springer Berlin Heidelberg: 315-336.
- Noy, N. F., & McGuinness, D. L. 2001. **Ontology development 101: A guide to creating your first ontology**.

สถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง The Financial Situation of The National Village Funds

จิรายุ หาญตระกูล* และ สุรัชย์ กังวล

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

E-mail : ajkai2111@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และ 2) ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก 8 อำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 233 กองทุน วิธีการศึกษาเป็นการเก็บข้อมูลจากงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2556 และนำมาวิเคราะห์ห้อัตรส่วนทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านความเพียงพอของเงินทุน กองทุนหมู่บ้านมีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่ดีในระดับหนึ่ง ในด้านคุณภาพของสินทรัพย์ พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีรายได้จากการให้สินเชื่อในระดับที่ดี ในด้านความสามารถในการบริหาร พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วกรรมการ 1 คนจะให้การดูแลลูกหนี้ประมาณ 9 คน ในด้านความยั่งยืน พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิอยู่ในระดับที่ดี ในส่วนของประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชน และมีความสามารถในการจัดสวัสดิการให้ชุมชน ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : กองทุนหมู่บ้าน, การวิเคราะห์ห้อัตรส่วนทางการเงิน

Abstract

This research is conducted for the following purposes: 1) study the financial situation of the National Village Funds and 2) study the effectiveness of the operation of the National Village Funds. The research use sample groups from 8 districts with total 233 National Village Funds. Research studies are collected financial statements 3 years back from B.E. 2554 - 2556. Then, use this data to analyze financial ratio. The research is founded that the financial situation of the National Village Funds in the aspect of asset sufficiency is considered to be good enough for fund compensation. As for asset quality, it is founded that the National Village Funds gain good income from giving credits to members. For administrative capability, it is founded that 1 committee would be responsible to service approximately 9 debtors. For sustainability, the National Village Funds has a stable growth of net profit. As for, operation efficiency of the National Village Funds, it is founded that the funds has a good capability to be capital source of community and the funds has also a great ability to provide social welfare for the community. This is followed the main purposes for the National Village Funds establishment.

Keywords: National Village Funds, Financial Ratio Analysis

1. บทนำ

งบการเงินเป็นรายงานสรุปข้อมูลทางการเงินที่แสดงให้เห็นถึงฐานะทางการเงิน ผลของการดำเนินงานและแสดงการเปลี่ยนแปลงของเงินสดอย่างมีแบบแผน เป็นบทสรุปของการจัดทำบัญชีในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจหลายๆ ด้าน เช่น การตัดสินใจด้านการลงทุน ด้านการให้สินเชื่อ ด้านการคาดคะเนกระแสเงินสดในอนาคต และข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางธุรกิจ โดยข้อมูลในงบการเงินต้องเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ทันทีที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548, 16) ซึ่งผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินมีหลายกลุ่มได้แก่ เจ้าหนี้ จะใช้งบการเงินเพื่อพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ ผู้ลงทุนทั่วไปจะใช้งบการเงินเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุน ผู้บริหารจะใช้งบการเงินในการวางแผนควบคุมและตัดสินใจทางการเงินให้มีประสิทธิภาพ หน่วยงานรัฐบาลจะใช้งบการเงินเพื่อประกอบการพิจารณานโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจ ผู้บริโภคและประเทศโดยรวม นักวิชาการจะใช้งบการเงินเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษาวงการธุรกิจ (นภาพร นิลาภรณ์กุล และคณะ, 2548, 15) ข้อมูลส่วนใหญ่ที่แสดงในงบการเงินจะแสดงเป็นตัวเลขจากผลกระทบทางการเงินของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะนำงบการเงินมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจได้ทันที จึงต้องมีการวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ หรือที่เรียกว่าเป็นการตรวจสอบสุขภาพทางการเงินของกิจการนั่นเอง

สำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ได้ถูกบังคับโดยกฎหมายให้ปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ให้กองทุนหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นแล้วต้องจดทะเบียนยกฐานะเป็นนิติบุคคล โดยในการจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านเป็นนิติบุคคลนั้น กองทุนหมู่บ้านจะต้องจัดทำงบการเงินของปีที่ผ่านมาพร้อมรายละเอียดประกอบการจดทะเบียนนิติบุคคล ในปี พ.ศ.2551 สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้จัดทำระบบการบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านเป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ (พิระพงษ์ สุดประเสริฐ, 2552, 6) การจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทุกกองทุนฯ จะต้องให้ความสนใจ ทั้งนี้เพราะรายงานทางการเงินที่ได้จากการจัดทำบัญชีจะเป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงานและแสดงฐานะทางการเงินที่แท้จริงของแต่ละกองทุน อย่างไรก็ตามการจัดทำงบการเงินดังกล่าวไม่ได้มีการเปรียบเทียบให้คณะกรรมการกองทุนได้เห็นถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับรอบระยะเวลาที่ต่างกัน ทำให้คณะกรรมการกองทุนไม่มีข้อมูลในการตัดสินใจ ไม่สามารถควบคุมผลของการดำเนินงานในปัจจุบันว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ และไม่สามารถใช้ในการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ประกอบกับในอดีตมีนักวิจัยศึกษาหาตัวบ่งชี้จากงบการเงินที่สามารถใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยความล้มเหลวทางการเงิน และนักวิจัยบางท่านได้พัฒนาตัวแบบเพื่อใช้ในการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากต่างประเทศ และในประเทศ อาทิการศึกษาของ Beaver (1966) Altman (1968) Deakin (1972) สุภาพร เชิงเอี่ยม (2544) เฉลิมขวัญ ศิริวัฒน์ตระกูล (2545) ศุภโชค ชุตินาถกุลทวี (2545) และลดาวัลย์ ธรรมชีวัน (2549) เป็นต้น โดยผลการศึกษาในอดีตบ่งชี้อัตราส่วนทางการเงินบางรายการสามารถใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าให้กับบริษัทต่างๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เอกสิทธิ์ เข้มงวด, 2554, 2) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยใช้การวิเคราะห์งบการเงินซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับคณะกรรมการกองทุนที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมถึงการพัฒนาเป็นสัญญาณเตือนภัยทางการเงินต่อไปในอนาคต โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และ (2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการจัดการการเงินตามรูปแบบของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สทบ.) จำนวน 2,122 กองทุน จากทั้งหมด 25 อำเภอ

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะใช้การกำหนดเกณฑ์ โดยกำหนดเป็นร้อยละของประชากรในการพิจารณา ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักพัน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10% (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543, 45) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage cluster sampling) โดยการแบ่งกลุ่มประชากรตามจำนวนอำเภอ หลังจากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงกลุ่มบริเวณ โดยการจับฉลากสุ่มอำเภอมาจำนวน 8 อำเภอ เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด หลังจากนั้นทำการสุ่มตำบล และสุ่มหมู่บ้าน จนกระทั่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 233 หมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นงบการเงินของบัญชี 1 (บัญชีเงินล้าน) และบัญชี 2 (บัญชีเงินออม) จำนวน 3 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ.2554- พ.ศ.2556) งบการเงินประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบทดลอง บัญชีกำไรสะสมและการจัดสรรกำไรขาดทุน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือประธานเครือข่ายระดับอำเภอ ทั้ง 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแม่แตง อำเภอฝาง อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอดอยหล่อ อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอสารภี และอำเภอแม่เงา ในการรวบรวมงบการเงิน 3 ปีย้อนหลัง (ปี 54-56) เมื่อได้งบการเงินกลับมาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและคัดงบการเงินที่ไม่ได้ออก จนได้งบการเงินของกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด จำนวน 233 กองทุน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากงบการเงิน จำนวน 233 ชุด มาวิเคราะห์หาอัตราส่วนทางการเงิน และใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าควอร์ไทล์ (quartiles)

3. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ใน 4 ด้าน คือ ด้านความเพียงพอของเงินทุน ด้านคุณภาพของสินทรัพย์ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านความยั่งยืน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านความเพียงพอของเงินทุน ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน (X1) โดยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน คำนวณได้จากสูตร กำไรสุทธิหารด้วยทุนถัวเฉลี่ย อัตราส่วนทางการเงินนี้จะแสดงถึง ผลตอบแทนจากเงินที่รัฐบาลลงทุนให้การสนับสนุนและจากเงินออมทรัพย์ของสมาชิก โดยค่าที่คำนวณได้หากมีค่าเป็นบวกนั้นแสดงว่าการลงทุนของรัฐบาลและสมาชิกมีกำไร หากอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ามีกำไรจากการลงทุนมาก

1.2 ด้านคุณภาพของสินทรัพย์ ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนของสินเชื่อ (X2) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร รายได้จากสินเชื่หารด้วยสินเชื่อเฉลี่ย อัตราส่วนทางการเงินนี้จะแสดงถึงคุณภาพของสินเชื่อที่ดีที่สามารถแปลงเป็นรายได้ รายได้จากสินเชื่อของกองทุนหมู่บ้านมาจากดอกเบี้ยจากการให้กู้ยืม หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่า สินเชื่อที่ปล่อยให้กับสมาชิกมีคุณภาพที่ดีก่อให้เกิดรายได้เข้ามา แต่หากอัตราส่วนนี้ต่ำ แสดงว่าสินเชื่อด้อยคุณภาพไม่ก่อให้เกิดรายได้

1.3 ด้านความสามารถในการบริหาร ผู้วิจัยทำการศึกษาดังอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการ (X3) โดยอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการ คำนวณได้จากสูตร จำนวนลูกหนี้หารด้วยจำนวนคณะกรรมการ อัตราส่วนทางการเงินนี้จะแสดงถึงความสามารถในการให้บริการแก่ลูกหนี้ของคณะกรรมการกองทุน 1 คน หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าคณะกรรมการกองทุน 1 คน สามารถผลิตการให้บริการแก่ลูกหนี้ได้เป็นจำนวนมาก นั่นคือ มีสมรรถนะในการบริหารงานมาก

1.4 ด้านความยั่งยืน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใน 2 ประเด็น คือ ศึกษาจากอัตราส่วนกำไรต่อสมาชิก และอัตราการใช้หนี้ของกำไรสุทธิ

1.4.1 อัตราส่วนกำไรต่อสมาชิก (X4) คำนวณได้จากสูตร กำไรสุทธิหารด้วยจำนวนสมาชิก ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้จะแสดงถึง ค่าเฉลี่ยกำไรต่อสมาชิก 1 คน หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่า สมาชิก 1 คน จะได้รับผลประโยชน์จากกำไรเป็นจำนวนเงินที่มาก

1.4.2 อัตราการใช้หนี้ของกำไรสุทธิ (X5) คำนวณได้จากสูตร กำไรสุทธิในปีปัจจุบันลบด้วยกำไรสุทธิปีก่อนแล้วหารด้วยกำไรสุทธิปีก่อน ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้จะแสดงถึง ความสามารถในการแข่งขันของกองทุนหมู่บ้านนั้นๆ หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่า ความสามารถในการแข่งขันสูง

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 4 ด้าน สามารถสรุปได้ดังตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

	X1	X2	X3	X4	X5
Mean	4.6072	6.6876	9.2667	773.8023	19.1815
Std.Deviation	1.25730	2.82982	3.89748	317.97619	20.19436
Min.	1.82	2.12	2.84	133.29	-23.78
Max.	8.65	22.07	33.95	1854.73	146.22
Quartiles 1	3.8518	5.0783	6.9550	543.5675	5.7553
Quartiles 2	4.4420	5.8170	8.6400	767.7850	17.2235
Quartiles 3	5.1343	7.5760	10.7225	936.7825	29.2090

จากการศึกษาพบว่า กองทุนหมู่บ้านมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (X1) เฉลี่ย เท่ากับ 4.6072% มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1.82% ค่าสูงสุดเท่ากับ 8.65% มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.25730% เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 3.8518 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 4.4420 และควอไทล์ 3 (Q3) มีค่าเท่ากับ 5.1343 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.8518 เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่า 3.8518 แต่ไม่เกิน 4.4420 เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่า 4.4420 แต่ไม่เกิน 5.1343 เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่า 5.1343 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

กองทุนหมู่บ้านมีอัตราผลตอบแทนของสินเชื่อ (X2) เฉลี่ย เท่ากับ 6.6876% มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 2.12% ค่าสูงสุดเท่ากับ 22.07% มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.82982% เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 5.0783 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 5.8170 และควอไทล์ 3 (Q3)

มีค่าเท่ากับ 7.5760 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนของสินเชื่อน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5.0783 เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนของสินเชื่อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนของสินเชื่อ มากกว่า 5.0783 แต่ไม่เกิน 5.8170 เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนของสินเชื่ออยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนของสินเชื่อมากกว่า 5.8170 แต่ไม่เกิน 7.5760 เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนของสินเชื่ออยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราผลตอบแทนของสินเชื่อมากกว่า 7.5760 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีผลตอบแทนของสินเชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด

กองทุนหมู่บ้านมีอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการ (X3) เฉลี่ย เท่ากับ 9.2667 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 2.84 ค่าสูงสุดเท่ากับ 33.95 มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.89748 เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 6.9550 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 8.6400 และควอไทล์ 3 (Q3) มีค่าเท่ากับ 10.7225 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6.9550 เป็นกองทุนที่มีผลิตภาพของคณะกรรมการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการมากกว่า 6.9550 แต่ไม่เกิน 8.6400 เป็นกองทุนที่มีผลิตภาพของคณะกรรมการ อยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการมากกว่า 8.6400 แต่ไม่เกิน 10.7225 เป็นกองทุนที่มีผลิตภาพของคณะกรรมการ อยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราส่วนผลิตภาพของคณะกรรมการมากกว่า 10.7225 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีผลิตภาพของคณะกรรมการ อยู่ในระดับมากที่สุด

กองทุนหมู่บ้านมีอัตราส่วนกำไรต่อสมาชิก (X4) เฉลี่ย เท่ากับ 733.8023 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 133.29 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1854.73 มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 317.97619 เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 543.5675 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 767.7850 และควอไทล์ 3 (Q3) มีค่าเท่ากับ 936.7825 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราส่วนกำไรต่อสมาชิกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 543.5675 เป็นกองทุนที่มีกำไรต่อสมาชิกอยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราส่วนกำไรต่อสมาชิกมากกว่า 543.5675 แต่ไม่เกิน 767.7850 เป็นกองทุนที่มีกำไรต่อสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราส่วนกำไรต่อสมาชิกมากกว่า 767.7850 แต่ไม่เกิน 936.7825 เป็นกองทุนที่มีกำไรต่อสมาชิกอยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราส่วนกำไรต่อสมาชิกมากกว่า 936.7825 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีกำไรต่อสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุด

กองทุนหมู่บ้านมีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (X5) เฉลี่ย เท่ากับ 19.1815 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -23.78 ค่าสูงสุดเท่ากับ 146.22 มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 20.19436 เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 5.7553 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 17.2235 และควอไทล์ 3 (Q3) มีค่าเท่ากับ 29.2090 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5.7553 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของกำไรสุทธิอยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิมากกว่า 5.7553 แต่ไม่เกิน 17.2235 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของกำไรสุทธิอยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิมากกว่า 17.2235 แต่ไม่เกิน 29.2090 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของกำไรสุทธิอยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิมากกว่า 29.2090 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของกำไรสุทธิอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ใน 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชน โดยศึกษาจาก อัตราการเติบโตของทุน และด้านความสามารถในการจัดสวัสดิการให้ชุมชน โดยศึกษาจาก อัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ด้านความสามารถในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชน ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงอัตราการเติบโตของทุน (X6) คำนวณได้จากสูตร ทุนในปีปัจจุบันลบด้วยทุนปีก่อนแล้วหารด้วยทุนปีก่อน ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้แสดงถึง การเพิ่มขึ้นของทุน หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่า มีการเพิ่มขึ้นของทุน แสดงถึงความสามารถในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชนได้ดี

2.2 ด้านความสามารถในการจัดสวัสดิการให้ชุมชน ผู้วิจัยทำการศึกษาดังอัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการ (X7) คำนวณได้จากสูตร เงินจัดสวัสดิการในปีปัจจุบันลบด้วยเงินจัดสวัสดิการปีก่อนแล้วหารด้วยเงินจัดสวัสดิการปีก่อน ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินนี้แสดงถึง การเพิ่มขึ้นของเงินจัดสวัสดิการ หากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่า มีการเพิ่มขึ้นของเงินจัดสวัสดิการ แสดงถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการให้ชุมชนได้ดี

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 2 ด้าน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

จากการศึกษาพบว่า กองทุนหมู่บ้านมีอัตราการเติบโตของทุน (X6) เฉลี่ย เท่ากับ 30.2114% มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -8.75% ค่าสูงสุดเท่ากับ 72.70% มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 8.63216% เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 27.3028 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 30.9250 และควอไทล์ 3 (Q3) มีค่าเท่ากับ 34.8450 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของทุนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 27.3028 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของทุนอยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของทุนมากกว่า 27.3028 แต่ไม่เกิน 30.9250 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของทุนอยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของทุนมากกว่า 30.9250 แต่ไม่เกิน 34.8450 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของทุนอยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของทุนมากกว่า 34.8450 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของทุนอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการเรียงลำดับข้อมูลของกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กองทุนหมู่บ้านที่มีการเติบโตของทุนมากที่สุด ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านสันตันเปา อำเภอฝาง รองลงมาได้แก่ กองทุนหมู่บ้านวังดิน อำเภอจอมทอง และกองทุนหมู่บ้านป่าลาน อำเภอดอยหล่อ

ตารางที่ 2 แสดงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

	X6	X7
Mean	30.2114	19.8154
Std.Deviation	8.63216	25.21303
Min.	-8.75	-25.81
Max.	72.70	177.23
Quartiles 1	27.3028	5.4783
Quartiles 2	30.9250	18.0340
Quartiles 3	34.8450	29.0795

กองทุนหมู่บ้านมีอัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการ (X7) เฉลี่ย เท่ากับ 19.8154% มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -25.81% ค่าสูงสุดเท่ากับ 177.23% มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 25.21303% เมื่อทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นสี่ส่วนเท่าๆ กัน ตำแหน่งที่แบ่งได้มี 3 ค่า คือ ควอไทล์ 1 (Q1) มีค่าเท่ากับ 5.4783 ควอไทล์ 2 (Q2) มีค่าเท่ากับ 18.0340 และควอไทล์ 3 (Q3) มีค่าเท่ากับ 29.0795 หมายถึง กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5.4783 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการอยู่ในระดับน้อยที่สุด กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการมากกว่า 5.4783 แต่ไม่เกิน 18.0340 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการมากกว่า 18.0340 แต่ไม่เกิน 29.0795 เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการอยู่ในระดับมาก กองทุนที่มีอัตราการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการมากกว่า 29.0795 ขึ้นไป เป็นกองทุนที่มีการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการเรียงลำดับข้อมูลของกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กองทุนหมู่บ้านที่มีการเติบโตของเงินจัดสวัสดิการมากที่สุด ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านดงแม่อาว อำเภอแม่วาง รองลงมาได้แก่ กองทุนหมู่บ้านห้วยฝักดาบ อำเภอแม่แตง และกองทุนหมู่บ้านเหล่าป๋วย อำเภอดอยหล่อ

4. การอภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง สถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถอภิปรายผล ได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสถานการณ์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ด้านความเพียงพอของเงินทุน พบว่าผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61% ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนที่ดีในระดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอัตราเงินเฟ้อล่าสุด ณ เดือนเมษายน 2558 ซึ่งเท่ากับ 2.5% (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558) สอดคล้องกับแนวคิดของ สโรภาญจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์ (2555) ที่กล่าวว่า การลงทุนต่างๆ ควรจะได้ผลตอบแทนไม่น้อยไปกว่าเงินเฟ้อ และอยู่ภายใต้ขอบเขตของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ในด้านคุณภาพของสินทรัพย์ พบว่ากองทุนหมู่บ้านมีรายได้จากการให้สินเชื่อในระดับที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.69% และมีคุณภาพของสินเชื่ออยู่ในระดับสูง เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านไม่มีหนี้สูญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย แสงโนรี (2554) ที่กล่าวว่า สมาชิกไม่มีความสามารถในการชำระหนี้คืนตามกำหนดเวลาถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จัดอยู่ในระดับที่เกิดขึ้นน้อย และสอดคล้องกับ เพลินพิศ สัตย์สงวน (2549) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์เงินกู้ที่กระทำโดยคณะกรรมการหมู่บ้านจะดีกว่าที่สถาบันการเงินเป็นผู้ปล่อยกู้ เนื่องจากคณะกรรมการหมู่บ้านรู้จักผู้กู้ดี จึงรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กู้ดีกว่าสถาบันการเงิน ทำให้ความไม่สมมาตรของข้อมูลระหว่างผู้กู้และผู้ให้กู้ (asymmetric information) ลดน้อยลง ดังนั้นความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินกู้คืน (default risk) จึงลดลงด้วย ในด้านความสามารถในการบริหาร พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วกรรมการ 1 คน จะให้การดูแลลูกหนี้ประมาณ 9 คน ในด้านความยั่งยืน พบว่า สมาชิกจะได้รับผลประโยชน์จากกำไรของกองทุนโดยเฉลี่ยคนละ 774 บาท และกองทุนหมู่บ้านมีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิโดยเฉลี่ยเท่ากับ 19.18% ซึ่งถือว่ามีการเติบโตของกำไรอยู่ในระดับที่ดีในระดับหนึ่ง แสดงถึงความยั่งยืนของกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฤชกร สิริโยธิน (2554) และจิตรา นุชประเสริฐ (2557) ที่กล่าวถึงฐานะและผลการดำเนินงานหรือกำไรจากการทำธุรกิจเป็นตัวชี้วัดหลักที่ใช้ในการพิจารณาความมั่นคงของสถาบันการเงิน

2. การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ด้านความสามารถในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชน พบว่า การเติบโตของทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.21% แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชนได้ในระดับที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกองทุนหมู่บ้าน ที่กล่าวว่า เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย และเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (สายชล ปัญญชิต, 2555) และในด้านความสามารถในการจัดสวัสดิการให้ชุมชน พบว่า การเติบโตของเงินจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.82% ซึ่งสอดคล้องกับอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ ที่เท่ากับ 19.18% และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกองทุนหมู่บ้าน ที่กล่าวว่า เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และสอดคล้องกับ สุทธภา อมรวิวัฒน์ และเกียรติพงศ์ อริยปรัชญา (2554) ที่กล่าวว่า ผลตอบแทนจากเงินกองทุนหมู่บ้านจะถูกจัดสรรตามส่วนสำหรับจุดประสงค์ต่างๆ ได้แก่ เงินปันผลผู้ถือหุ้นและสมาชิก ค่าตอบแทนคณะกรรมการ เงินสมทบเข้ากองทุน และกิจกรรมด้านสวัสดิการหมู่บ้าน เช่น ทุนการศึกษา เป็นต้น ซึ่งการจัดสรรผลประโยชน์นี้จะขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นๆ

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูล สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

6. เอกสารอ้างอิง

จิตราน นุชประเสริฐ. 2557. การกำกับดูแลสถาบันการเงินโดยธนาคารแห่งประเทศไทย. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. จาก <http://www.1213.or.th/th/aboutfcc/Documents/4.%20การกำกับดูแลสถาบันการเงินโดย%20ธปท.pdf>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2558. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. จาก <https://www.bot.or.th/Thai/Pages/default.aspx>

นภาพร นิลาภรณ์กุล และคณะ. 2548. การเงินธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

พีระพงษ์ สุดประเสริฐ. 2552. “บทเรียนจากกองทุนหมู่บ้านสู่การพัฒนาการเมือง”. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม 5, 1-2 (ปีการศึกษา 2552): 1- 12.

เพลินพิศ สัตย์สงวน. 2549. สู่หนึ่งทศวรรษหลังวิกฤตเศรษฐกิจ : ได้เรียนรู้และปรับปรุงอะไรบ้าง? เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2549. 9-10 ธันวาคม 2549. ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน ชลบุรี. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. จาก http://econ.tu.ac.th/archan/plearnpit/plearnpis_year-end_TDRI.doc

ฤชกร สิริโยธิน. 2554. ความมั่นคงของสถาบันการเงิน. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. จาก <http://www.fpo.go.th/FPO/modules/Content/getfile.php?contentfileID=891>

สโรภาญจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์. 2555. เงินเพื่อกับการลงทุนในตราสารหนี้. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. จาก http://www.thaibond.com/blog/blog_0612_Inflation.html

สายชล ปัญญชิต. 2555. “การพัฒนากองทุนหมู่บ้านไปสู่สถาบันการเงินชุมชนฯ.” วารสารวิทยบริการ 23, 3 (กันยายน - ธันวาคม) : 148- 163.

สุทธภา อมรวิวัฒน์ และ เกียรติพงศ์ อริยปรัชญา. 2549. รายงานฉบับสมบูรณ์ ปัจจัยทุนทางสังคมต่อความยั่งยืนของกองทุนหมู่บ้าน. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558. จาก <http://tdri.or.th/research/d2006009/>

อำนวย แสงโนรี. 2554. “ปัจจัยเสี่ยงและความสามารถบริหารความเสี่ยงของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.” การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2554 “การพัฒนานาถดถอยประเทศไทย : ฐานรากที่มั่นคงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” (27-29 มกราคม) : 391-399.

เอกสิทธิ์ เข้มงวด. 2554. “การศึกษาความแม่นยำ และพัฒนาตัวแบบ Altman's EM-Score Model สำหรับการพยากรณ์ความล้มเหลวทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

**การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการ
จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ**
**The Satisfaction of Student about Education Service from
Rajamangala University of Technology Tawan-Ok, Bangphra Campus**

สุภาภรณ์ บุญเจริญ* และ ทรงธรรม เจริญจันทร์
Supaporn Booncharoen* and Songtham Charoenchan

สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ
* E-mail: nufa_nufa@hotmail.com โทร 086-3618505
E-mail: t.songtham@hotmail.com โทร. 081-8282791

บทคัดย่อ

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ที่มีต่อการให้บริการจากหน่วยงานของทางมหาวิทยาลัยในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียน การให้ข้อมูลข่าวสาร การแนะแนวและพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 908 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ชาย 437 ตัวอย่างและเป็นผู้หญิง 471 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดจากการให้บริการในเรื่องช่องทางการสื่อสารสำหรับใช้ในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับนักศึกษา มีค่าเท่ากับเรื่องมหาวิทยาลัยมีการให้บริการงานแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนให้กับนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอคิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 3.18 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และเรื่องที่ได้รับความพึงพอใจต่ำที่สุดคือเรื่องหอพักของมหาวิทยาลัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาเพียงพอ คิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.15 (ระดับความพึงพอใจน้อย) และข้อเสนอที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้กับมหาวิทยาลัยคือการพัฒนาหอพักของมหาวิทยาลัยให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเช่น การรักษาความปลอดภัย ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และมหาวิทยาลัยควรพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลาและครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น

Abstract

The study had the purposes to examine the satisfaction and suggestion on the educational service from Rajamangala University of Technology Tawan-Ok students. The educational service consisted of the recreational for the studying, the information service, the suggestion for the education, the vocational guidance, and the physical environment. The data collection was rating-scale questionnaire which was used with the 908 samples. The result showed that 437 male and 471 female felt satisfied the communication channel of information service and the suggestion for the education at 3.18 level. The lowest satisfaction was the insufficient service of the university dormitory at 2.15 level. The suggestion from the samples was to develop the service of university dormitory to be

efficiency place such as the security and internet service. Moreover, the university should develop internet system to be used all the time and all the places in the university.

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (Rajamangala University of Technology Tawan-ok) ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 ภารกิจหลักของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการให้บริการด้านการศึกษามีคุณภาพ และระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาที่ครบครัน เพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงกับตลาดแรงงานของประเทศ ภายใต้ปรัชญา “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พัฒนาคน พัฒนาชาติ” การพัฒนานคนให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพจึงเป็นหน้าที่หลักที่ทางมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญเสมอมา ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกจึงมีการพัฒนาอยู่อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ถือว่าเป็นตัวช่วยให้เกิดความเร็จดังกล่าวก็คือการที่มหาวิทยาลัยพยายามสร้างสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการที่ดีเพื่อสนับสนุนให้กับนักศึกษาสำหรับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีการสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ดี และตอบสนองต่อความต้องการทางวิชาชีพของนักศึกษาให้ได้มากที่สุดเสมอมาตามที่ได้รับไว้ในหลักการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี 2556

ถ้ากล่าวถึงการให้บริการและการมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่เหมาะสมนั้น จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ เช่น ห้องสมุดที่มีคุณภาพ ห้องแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพ หรือห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ที่ดี เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญภายในมหาวิทยาลัยที่จะช่วยยกระดับให้กับการเรียนรู้ และการใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณค่า ในระดับประเทศก็ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ดี พิจารณาได้จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้มีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ไว้ในประกันคุณภาพการศึกษาปี พ.ศ. 2556 ว่าสถานศึกษาควรจัดบริการในเรื่องการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียน เช่น สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ การบริการด้านงานทะเบียน การบริการนักศึกษานานาชาติ เป็นต้น รวมถึงต้องสร้างสภาพแวดล้อมและการบริการด้านกายภาพที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เช่น สิ่งแวดล้อมในสถาบัน หอพักนักศึกษา ห้องเรียน สถานที่ออกกำลังกาย บริการอนามัย การจัดจำหน่ายอาหาร เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ้าจะให้ผ่านการประเมินคุณภาพดังกล่าวทางมหาวิทยาลัยก็ต้องดำเนินการให้ครบตามที่ได้รับไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมในการศึกษาจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่แต่ละมหาวิทยาลัยต้องสร้างและพยายามพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและผู้วิจัยเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้เช่นกัน จึงมีการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดบริการด้านต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยได้มีไว้ให้บริการกับนักศึกษา ณ ปัจจุบัน ร่วมกับการพิจารณาตามหลักการที่ สกอ. กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ในเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาปี พ.ศ. 2556 เพื่อที่ทางมหาวิทยาลัยจะทราบถึงผลของการให้บริการ ปัญหา และข้อเสนอแนะจากนักศึกษาที่เข้ารับบริการ พร้อมกับนำผลที่ได้นั้นไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาทั้งในแง่ของการเรียนรู้ทางวิชาการและการใช้ชีวิตในสังคมที่ดี ตลอดจนนำผลการศึกษานี้ไปเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างมาตรฐานตามแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ในปี 2556 ต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ที่มีต่อการให้บริการจากหน่วยงานของทางมหาวิทยาลัยในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียน การให้ข้อมูลข่าวสาร การแนะแนวและพัฒนาวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของนักศึกษาในการให้บริการจากหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ

1.2 การสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิด รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางเพื่อใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ดังนี้

- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการ และคุณภาพการให้บริการ
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น งานวิจัยของ ชงโค แซ่ตั้งและคณะ (2557) เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการงาน

บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกปี 2557 ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจที่จะใช้บริการจากมหาวิทยาลัยทางด้านการวิจัยมีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการศึกษาต่อ ด้านบริการวิชาการและด้านคลินิกเทคโนโลยี ตามลำดับ

2. วิธีการศึกษา

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ศึกษาอยู่ในปี พ.ศ. 2556 จาก ทุกคณะและ 1 สถาบัน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ จำนวน 2,311 คน จากนั้นผู้วิจัยจะกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) คือ
$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$
 ภายใต้เงื่อนไขคือ ยอมรับให้เกิดความขาดเคลื่อนได้ 5 เปอร์เซ็นต์ และมีค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จะได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษาแยกตามคณะ/สถาบันและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

คณะ / สถาบัน	จำนวนนักศึกษา	แทนค่าสูตร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ	659	$\frac{659}{1 + 659 (0.05)^2}$	249
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	304	$\frac{304}{1 + 304 (0.05)^2}$	173
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1095	$\frac{1095}{1 + 1095 (0.05)^2}$	293
คณะสัตวแพทยศาสตร์	124	$\frac{129}{1 + 124 (0.05)^2}$	98
สถาบันการบิน	129	$\frac{124}{1 + 129 (0.05)^2}$	95
รวม	2,311		908

ในการสุ่มเลือกตัวอย่างผู้วิจัยใช้หลักการการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจะสุ่มจากแต่ละคณะ/สถาบัน จนกระทั่งครบจำนวนที่กำหนดไว้

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เก็บข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ส่วนที่ 2 เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการได้รับการบริการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก และส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open ended) และในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจะวิเคราะห์ด้วยวิธีการดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศและคณะที่ศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการได้รับการบริการ ซึ่งใช้แบบสอบถามแบบ Rating scale นั้น จะทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 อ้างถึงใน ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดขอนแก่น, 2554)

มากที่สุด ให้	5 คะแนน
มาก ให้	5 คะแนน
ปานกลาง ให้	3 คะแนน
น้อย ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด ให้	1 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบข้อเสนอแนะต่างๆ ด้านการบริการเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการสรุปรวบรวมเป็นหมวดหมู่ และใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ หาค่าความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบ โดยมีการวิเคราะห์เพื่อแปลผลคะแนนความพึงพอใจดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ในส่วนนี้จะใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถามเปรียบเทียบกับระดับความพึงพอใจ

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า สถานภาพทางเพศของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ชาย 437 คน โดยมาจากคณะเกษตรศาสตร์ 153 คน, คณะวิทยาศาสตร์ 80 คน, คณะมนุษยศาสตร์ 142 คน, คณะสัตวแพทย์ 17 คน, และสถาบันการบิณ 45 คน เป็นผู้หญิง 471 คน จากคณะเกษตรศาสตร์ 96 คน, คณะวิทยาศาสตร์ 93 คน, คณะมนุษยศาสตร์ 151 คน, คณะสัตวแพทย์ 81 คน, และสถาบันการบิณ 50 คน และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีสถานภาพทางการศึกษาระดับปริญญาตรี

3.2 วิเคราะห์และแปลผลความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการได้รับการบริการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ สามารถสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นดังนี้

- ประเด็นที่ 1 เรื่องการให้บริการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดจากการได้รับการบริการเกี่ยวกับการให้บริการห้องปฏิบัติการด้านภาษาสากล นั้นมีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยครบวงจร ที่ค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 3.16 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และการให้บริการที่ได้รับความพึงพอใจต่ำที่สุด คือการให้บริการเกี่ยวกับการเชื่อมต่อเข้าใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาได้สม่ำเสมอ คิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.18 (ระดับความพึงพอใจน้อย) และค่าความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเกี่ยวกับการให้บริการในประเด็นที่ 1 คือ 2.80 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง)

- ประเด็นที่ 2 การให้บริการด้านกายภาพที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดจากการได้รับการบริการเกี่ยวกับห้องพยาบาลในมหาวิทยาลัยที่มีความเหมาะสมสำหรับให้บริการ ที่ค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.94 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และการให้บริการที่ได้รับความพึงพอใจต่ำที่สุดคือการให้บริการเกี่ยวกับหอพักมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาเพียงพอ คิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.15 (ระดับความพึงพอใจน้อย) และค่าความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเกี่ยวกับการให้บริการในประเด็นที่ 2 คือ 2.72 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง)

- ประเด็นที่ 3 การให้บริการด้านคำปรึกษาและแนะแนวการใช้ชีวิตแก่นักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดจากการได้รับการบริการงานแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนให้กับนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ที่ค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 3.18 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และการให้บริการที่ได้รับความพึงพอใจต่ำที่สุดคือมหาวิทยาลัยมีสถานที่ให้บริการด้านงานแนะแนวที่เหมาะสม คิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.75 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และค่าความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเกี่ยวกับการให้บริการในประเด็นที่ 3 คือ 2.84 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง)

- ประเด็นที่ 4 การให้บริการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดในการที่มหาวิทยาลัยมีสื่อกลางหรือช่องทางที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และบริการแก่นักศึกษา ที่ค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.71 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และการให้บริการที่ได้รับความพึงพอใจต่ำที่สุดคือการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารที่มีความทันสมัยและมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.49 (ระดับความพึงพอใจน้อย) และค่าความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเกี่ยวกับการให้บริการในประเด็นที่ 4 คือ 2.54 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง)

- ประเด็นที่ 5 การให้บริการเพื่อพัฒนาประสบการณ์และวิชาชีพแก่นักศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดในการได้รับการบริการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพให้กับนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ที่ค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.90 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และการให้บริการที่ได้รับความพึงพอใจต่ำที่สุดคือการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับนักศึกษา คิดเป็นค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 2.68 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง) และค่าความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเกี่ยวกับการให้บริการในประเด็นที่ 5 คือ 2.67 (ระดับความพึงพอใจปานกลาง)

3.3 วิเคราะห์และแปลผลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

- ประเด็นที่ 1 ข้อเสนอแนะการให้บริการเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลาและครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น, ควรพัฒนาห้องเรียนที่อาคารศูนย์เรียนรวมให้มีสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่ดีเช่น มีเครื่องปรับอากาศหรือเพิ่มพัดลม เป็นต้นและควรจะพัฒนาอุปกรณ์ในห้องเรียนที่อาคารศูนย์เรียนรวมให้มีประสิทธิภาพและใช้งานได้เหมือนกันทุกห้อง, และควรพัฒนาสื่ออุปกรณ์และห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมกับรายวิชาให้มากขึ้น

- ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะการให้บริการด้านกายภาพที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาหอพักของมหาวิทยาลัยให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิต

ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เช่น การรักษาความปลอดภัย ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น รวมถึงควรพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในหอพักให้มีความเหมาะสมและเพิ่มจำนวนห้องพักให้มากขึ้น และขอให้ทางมหาวิทยาลัยจัดพื้นที่สำหรับพักผ่อนในมหาวิทยาลัย รวมถึงจัดให้บริการเช่น น้ำดื่ม เป็นต้น ให้มีมากขึ้น

- ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะการให้บริการด้านคำปรึกษาและแนะแนวการใช้ชีวิตแก่นักศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามขอให้ทางมหาวิทยาลัยจัดให้มีการแนะแนวเกี่ยวกับการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพิ่มมากขึ้นเช่น การหางาน การหารายได้ เป็นต้น และควรจัดหาทุนหรือแนะแนวเกี่ยวกับทุนการศึกษาให้กับนักศึกษามากขึ้น

- ประเด็นที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยมีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษามากขึ้นเช่น เรื่องทุนการศึกษา การรับสมัครงาน เป็นต้น และควรจัดให้มีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

- ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะการให้บริการเพื่อพัฒนาประสบการณ์และวิชาชีพแก่นักศึกษาพบว่า ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพิ่มมากขึ้นเช่น การฝึกวิชาชีพเบื้องต้น การหารายได้ เป็นต้น

4. สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการให้บริการในด้านต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานทางกายภาพทั่วไปจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการให้บริการพื้นฐานทางกายภาพทั่วไปไว้ คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียน ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการแนะแนวและพัฒนาวิชาชีพ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการให้ข้อมูลข่าวสารซึ่งแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยนั้นมีระบบการประชาสัมพันธ์ที่ดีและมีระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเข้าถึงกลุ่มนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกประเด็นหนึ่งที่นักศึกษาให้ความพึงพอใจในระดับเดียวกันคือด้านการให้บริการคำปรึกษาแนะแนวการเรียนและวิชาชีพ จากข้อมูลทำให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมีบทบาทที่สำคัญในการคอยสนับสนุนช่วยนักศึกษาแก้ปัญหาหรือแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องทั้งในด้านวิชาการและด้านการใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ สุดท้ายจากผลการศึกษาก็ยังแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอันได้แก่ ประเด็นเรื่องของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและวิชาชีพเช่น การจัดให้มีกิจกรรมสร้างรายได้ หรือ กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพเพิ่มเติม เป็นต้น

นอกจากผลการศึกษาด้านความพึงพอใจแล้วผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความต้องการเบื้องต้นของนักศึกษาซึ่งสรุปได้ว่า นักศึกษามีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยจัดบริการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในหอพักนักศึกษา อันได้แก่ การรักษาความปลอดภัย สภาพแวดล้อมภายในหอพัก หรือระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น เป็นต้น รองลงมาคือความต้องการเกี่ยวกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา โดยพวกเขาหวังว่ามหาวิทยาลัยจะปรับปรุงเรื่องการเชื่อมต่อให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงมีเครือข่ายครอบคลุมทุกพื้นที่

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดบริการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ ได้รับการสนับสนุนจากเงินงบประมาณเงินรายได้จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประจำปีงบประมาณ 2556 และสำเร็จลุล่วงด้วยดีจากการให้ความร่วมมือของผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ และหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาปรับปรุงระบบการให้บริการของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สิริกุลรัตน์ และคณะ. 2554. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการของหน่วยงานสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2553. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- ชงโค แซ่ตั้ง วีระพล แจ่มสวัสดิ์ วิลาวลัย ฤทธิเรืองโรจน์ และปัญญชา สุริยะสาร. 2557. แนวทางการพัฒนาการจัดงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ปี 2557. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 3(1) :92-103.
- วรรณวิมล จงจรวัยสกุล. 2551. ความพึงพอใจในการบริการของงานทะเบียนและวัดผล. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต : นนทบุรี.
- ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 2554. ความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับการบริการจากศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2554. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดขอนแก่น : ขอนแก่น.
- สมหมาย เปียถนอม. 2551. ความพึงพอใจของนักศึกษาในการรับบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม : นครปฐม.
- สรชัย พิศาลบุตร. 2550. การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. วิทย์พัฒน์ : กรุงเทพมหานคร.
- สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. 2555. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการด้านการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง. ตรัง : มหาวิทยาลัยรามคำแหง : จังหวัดตรัง.
- สำนักงานประกันคุณภาพ. 2556. คู่มือประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ปีการศึกษา 2556. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกชลบุรี : จังหวัดชลบุรี.
- สำนักงานอธิการบดี. 2555. การวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

**การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพ
การท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**
**Development of English Communicative Skill of Homestay Village
To Increase Tourism Potentials at Kok Kong Village, Kudwa Sub-District,
Khuchinarai District, Kalasin Province**

วรารพร พูลเกษ วนุชชิตา สุภักควนิช อธิพล วิมุกตานนท์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหา ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ (2) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน โดยกำหนด คุณสมบัติให้จบการศึกษาชั้นต่ำในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเป้าหมายได้รับการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยใช้เวลา 30 ชั่วโมง ครั้งละ 5 ชั่วโมง 6 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการของเนื้อหาในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ แบบประเมินชุดฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ ที่มีต่อการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ มีความต้องการด้านเนื้อหาเกี่ยวกับ การต้อนรับนักท่องเที่ยว การแนะนำเกี่ยวกับที่พักโฮมสเตย์ แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้านโฮมสเตย์ วัฒนธรรมประเพณี และอาหารท้องถิ่นตามลำดับ (2) หลังการฝึกอบรม กลุ่มชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านโคกโก่ง มีความสามารถในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมคือ 24.36 และหลังการฝึกอบรมคือ 31.10 (3) ความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 4.60 ซึ่งมีความเห็นว่า ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ได้รับประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษมากที่สุด

คำสำคัญ: การฝึกอบรม, ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ, หมู่บ้านโฮมสเตย์

ABSTRACT

The objectives of this research were to (1) identify English communicative content that is suitable for the language skill development for villagers in a home stay village, (2) develop villagers' English communicative skill in the target area in order to enhance tourism potential, and (3) study villagers' satisfactory toward the English communicative skill development. The target group was thirty locals who live in Kok Kong home stay village, Kudwa sub-district, Khuchinarai district, Kalasin province. Minimum villagers' qualification requirement was first part of high school completion. The target group was given thirty hours of English communicative training session; six classes, five hours per one class. Tools used in this research were interview, pre and post test, and questionnaire. The

data were statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation. The findings were (1) the English communicative content that locals need are Welcoming Tourists to Home Stay, Accommodation in Home Stay, Tourist Attractions in Home Stay, Culture in Home Stay, Local Food in Home Stay, (2) after the training course, there is a signification of increase in villagers' English communicative skill from the average of 24.36 before to 31.10 after, and (3) there is a high level of attitude and satisfactory of participants toward the training course at the average of 4.60.

Keywords: training session, English communicative skill, Homestay village

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบัน มีบทบาทสำคัญมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สามารถนำเงินตราเข้ามาสู่ประเทศได้มากกว่าห้าแสนล้านบาทต่อปี ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรม และมีธรรมชาติที่สวยงามมากมาย ทำให้มีผู้สนใจมาท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน พัฒนาสังคม อนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่นั้นๆ จากความนิยมในด้านการท่องเที่ยวแบบใหม่คือการท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งนิยมท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือท่องเที่ยวด้วยตนเอง ตามแบบที่เรียกว่า Free Independent Travelers นักท่องเที่ยวดังกล่าวจะได้สัมผัสกับชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ถ้าคนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับชาวต่างชาติที่มาเยือนได้ จะมีส่วนช่วยให้เกิดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

บ้านโคกโก่ง ตำบลลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นหมู่บ้านชาวผู้ไทยที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานเป็นเวลานานร่วมร้อยปี หมู่บ้านอยู่ท่ามกลางภูเขาล้อมรอบสามด้าน ชาวบ้านดำรงชีพด้วยการพึ่งพาธรรมชาติยึดมั่นในประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ในปี พ.ศ. 2541 จังหวัดกาฬสินธุ์ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งบ้านโคกโก่ง เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมผู้ไทย มีการนำรูปแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) เข้าไปในชุมชนที่มุ่งให้ใช้เอกลักษณ์ของท้องถิ่นเป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งความร่วมมือของคนในชุมชน อันจะเป็นทางที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือ ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ (Self-Sufficient Economy) ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาเป็นระยะเวลานานกว่า 20 ปี โดยแนวปรัชญานี้เป็นการชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

คณะผู้วิจัยซึ่งสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว โดยการฝึกอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษแบบ เน้นทักษะการพูด ตามทฤษฎีภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (English for Specific Purposes) เน้นเนื้อหาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นปัจจัยในการส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาประเทศชาติอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์

2. เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การทดลอง แบบ One Group Pretest - Posttest Design กลุ่มเป้าหมายคือ ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นเจ้าของหมู่บ้านโฮมสเตย์ จำนวน 30 คน โดยกำหนดคุณสมบัติให้จบการศึกษาขั้นต่ำในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นการศึกษานำร่อง โดยบันทึกและนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการสร้างชุดฝึกอบรมพบว่าชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ทั้งหมดมีความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในเนื้อหาเรื่อง การต้อนรับนักท่องเที่ยว รองลงมาคือ การแนะนำเกี่ยวกับที่พักโฮมสเตย์ แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้าน วัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้าน และอาหารประจำท้องถิ่นตามลำดับ

2. ชุดฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ สร้างตามทฤษฎีภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (English for Specific Purposes) เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก (Hutchinson & Waters, 1969) โดยผู้วิจัยได้ประมวลสถานการณ์ที่กลุ่มชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ จะต้องพบในขณะที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้านโฮมสเตย์โคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบไปด้วยชุดฝึกอบรมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจำนวน 5 หน่วยเรียน คือ

1. ต้อนรับนักท่องเที่ยวสู่หมู่บ้านโฮมสเตย์โคกโก่ง (Welcoming Tourists to Homestay, Kok Kong Village)
2. ที่พักอาศัยในหมู่บ้านโฮมสเตย์โคกโก่ง (Accommodation in Homestay, Kok Kong Village)
3. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวหมู่บ้านโฮมสเตย์โคกโก่ง (Tourist Attractions in Homestay, Kok Kong Village)
4. วัฒนธรรมผู้ไทยในหมู่บ้านโฮมสเตย์โคกโก่ง (Phu Thai Culture in Homestay, Kok Kong Village)
5. อาหารท้องถิ่นของหมู่บ้านโฮมสเตย์โคกโก่ง (Local Food in Homestay, Kok Kong Village)

ผู้วิจัยนำแบบประเมินชุดฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบฝึกอบรม ซึ่งชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. แบบทดสอบ (Test) มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว นำแบบทดสอบไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของ Revinelli & Hambleton (1977) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แบบทดสอบมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4. แบบสอบถาม (Questionnaire) ความพึงพอใจในการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ลักษณะของแบบสอบถามมี 2 ตอนตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวประกอบไปด้วย เพศ อายุ รายได้ อาชีพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

นำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.76-1.00 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายแต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม โดยใช้เวลา 30 ชั่วโมง ครั้งละ 5 ชั่วโมง 6 ครั้ง และทดสอบหลังการฝึกอบรม
2. การประเมินความพึงพอใจของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจหลังจากทดสอบหลังเรียนแล้ว
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กลุ่มชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 24.36 และหลังฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.10 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังฝึกอบรมมีผลการพัฒนาสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ส่วนความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ได้รับประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุด ($X = 4.67$, $S.D = 0.23$) รองลงมาคือ วิทยากรมีความทุ่มเทและตั้งใจในการฝึกพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุด ($X = 4.60$, $S.D = 0.75$) ความรู้ที่ได้รับ ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้จริงในระดับมากที่สุด ($X = 4.58$, $S.D = 0.19$) วิทยากรมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดชัดเจนในระดับมาก ($X = 4.50$, $S.D = 0.82$) บทเรียนมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับมาก ($X = 4.47$, $S.D = 0.50$) วิทยากรสอนตรงตามเนื้อหาในระดับมาก ($X = 4.40$, $S.D = 0.94$) เนื้อหาบทเรียนมีความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นในระดับมาก ($X = 4.31$, $S.D = 0.39$) เนื้อหาในบทเรียนส่งเสริมให้ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมาก ($X = 4.20$, $S.D = 0.69$) เนื้อหาในบทเรียนช่วยให้ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์สามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริงในระดับมาก ($X = 4.15$, $S.D = 0.76$) วิทยากรจัดสื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา ระยะเวลาในการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากในอัตราส่วนที่เท่ากันคือ ($X = 4.10$, $S.D = 0.85$)

4. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว บ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กลุ่มชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 24.36 และหลังฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.10 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังฝึกอบรมมีผลการพัฒนาสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม เนื่องจากผู้เข้าอบรมมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญแข วงษ์สุริยา (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการฟังพูดเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จริง ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยี วิทยาเขตสกลนคร พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสามารถในด้านการ ฟัง พูด ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร มีความสามารถเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ส่วนความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวบ้านโคกโก่ง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์พึงพอใจในด้านการได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุด ($X = 4.67$, $S.D = 0.23$) รองลงมาคือ วิทยากรมีความทุ่มเทและตั้งใจในการฝึกพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุด ($X = 4.60$, $S.D = 0.75$) ด้านความรู้ที่ได้รับ ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้จริงในระดับมากที่สุด ($X = 4.58$, $S.D = 0.19$) วิทยากรมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดชัดเจนในระดับมากที่สุด ($X = 4.50$, $S.D = 0.82$) บทเรียนมีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับมากที่สุด ($X = 4.47$, $S.D = 0.50$) วิทยากรสอนตรงตามเนื้อหาในระดับมากที่สุด ($X = 4.40$, $S.D = 0.94$) เนื้อหาบทเรียนมีความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นในระดับมากที่สุด ($X = 4.31$, $S.D = 0.39$) เนื้อหาในบทเรียนส่งเสริมให้ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมากที่สุด ($X = 4.20$, $S.D = 0.69$) เนื้อหาในบทเรียนช่วยให้ชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์สามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริงในระดับมากที่สุด ($X = 4.15$, $S.D = 0.76$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาชัน (Vasan, 1994) ได้ทำการวิจัยการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes) กรณีศึกษาองค์กรธุรกิจในประเทศมาเลเซีย โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในบริษัทซาปุตา (Sapura) พบว่า ในภาคธุรกิจการใช้ภาษา ซึ่งแตกต่างจากภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ภาษาในกลุ่มธุรกิจโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องศึกษาภาษาที่ใช้รวมถึงวัฒนธรรมในองค์กรและพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้ในธุรกิจ โดยใช้บริบทที่ใช้ในงานจริง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและจุดประสงค์ขององค์กรในด้านเนื้อหาของบทเรียนนั้นยังได้สอดคล้องกับการศึกษาของ (Roberts and Hall, 2001) พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุด และจากการศึกษาของ (Brown, 2004) ซึ่งกล่าวว่า การท่องเที่ยวชนบทมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ การท่องเที่ยวด้านวนอุทยาน วิถีชีวิตของคนในชนบทและนิเวศวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวทางด้านการเกษตร อีกทั้งยังได้มีงานวิจัยของ (Bessiere, 2001) เรื่องความสำคัญของอาหารพื้นบ้านกับการท่องเที่ยวชนบทในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งให้เห็นว่าอาหารพื้นบ้านที่มีรสชาติแปลก สามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ อาหารพื้นบ้านเป็นการบอกเล่าวัฒนธรรมความเป็นอยู่ วิธีการดำรงชีวิตของผู้คนในชนบทได้อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ครั้งต่อไปคือ

1. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว ในชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์อื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. นักวิจัยควรเลือกชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว และมีการติดตามประเมินผล หลังการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับชุมชนนั้นๆ

5. เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. 2549. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).**
- เพ็ญแข วงษ์สุริยา. 2546. **การพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จริง ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร**
- Brown, D. 2004. **Rural Tourism: An Annotated Bibliography.** Economic Research Service. U.S. Dept. of Agriculture. Washington. DC.
- Bessier, J. 1998. Local Development and heritage : traditional food and cuisine as tourist attractions in rural area. **SociologiaRualis** 38, 21-34.
- Cronbach, I.J. 1990. **Essentials of Psychological testing.** 3 ed. New Year : Harper & Collins.
- Hutchinson & Waters. 1996. **English for Specific Purposes: A Learning Centered Approach.** Cambridge University Press.
- Hall, D. 2001. **Where Demand Meets Supply: Market for Tourism and Recreation: Principle to Principle to Practice :** 182-193.
- Robert, L. and D. Hall. 2001. **Rural Tourism and Recreation : Principle to Practice.** Leisure and Tourism Management Department. The Scottish Agricultural College.
- Rovinelli & Hambletan. 1977. "On In Use of Content Specialists in The Assessment of Criterion-Reference TestItem Validity." **Dutch Journal of Educational Research.** 2: 49-60
- Vasan, M. 1994. Teaching English for Special Purposes: A Case Study of a Malaysian Business Organization Language Centre University of Malaya, Malaya, Malaysia, **Issues in Educational Research,** 4 (1) : 35-47.

การพยากรณ์สถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วย ของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Prediction of situation in the elderly psychiatric patients of monitoring zone in Hua Hin district, Prachaubkirikhan

อังคณา จัตตามาต และ พิมพ์ปวีณ์ มะณีวงศ์

Aungkana Jattamart and Pimpavee Maneewong

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

E-mail: aungkana.jat@rmutr.ac.th โทร. 085-8200710

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน 2) พยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน เนื่องจากผู้ป่วยทางด้านจิตเวชเป็นบุคคลที่มีสมรรถภาพในการดำรงชีวิตลดลง ต้องพึ่งพาผู้อื่นหรือบุคลากรในทีมสุขภาพจิตของโรงพยาบาลเข้ามาช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด จึงได้นำการพยากรณ์สถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนโครงการทางด้านสุขภาพต่างๆ ของบุคลากรในทีมสุขภาพจิตของโรงพยาบาล โดยศึกษาการหารูปแบบการพยากรณ์การพบผู้ป่วยด้วยวิธีเชิงพรรณนาและเชิงวิเคราะห์ ที่นำข้อมูลการคัดกรองผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในเครือข่ายพื้นที่รับผิดชอบของเขตอำเภอหัวหิน ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2557 กลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรในเขตอำเภอหัวหินที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 1,007 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์การพยากรณ์ทางสถิติด้วยวิธีการปรับเรียบเอ็กซ์โพเนนเชียลแบบง่าย ผลการศึกษาพบว่า 1) สถานการณ์การกระจายของผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุพบมากในตำบลหัวหิน คิดเป็นร้อยละ 41.5 ช่วงอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.2 กลุ่มความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่พบมากที่สุดคือ กลุ่มรหัสโรค F30 - F39 จำนวน 347 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.5 2) พยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยคาดว่าจะพบผู้ป่วยในปี 2558 และปี 2559 ประมาณ 208 และ 220 ราย ตามลำดับ โดยพบมากในเขตตำบลหัวหินทั้งในปี 2558 และปี 2559 ภายใต้สภาวะทางภูมิศาสตร์หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่เปลี่ยนแปลงมาก

คำสำคัญ : ผู้ป่วยจิตเวช; สถานการณ์ผู้ป่วยทางด้านจิตเวช; การพยากรณ์

Abstract

This research aims at 1) Studying the situation of elderly psychiatric patients in Monitoring zone which located in Hua-Hin district. 2) Predicting the tendency of elderly psychiatric patients in Monitoring zone which located in Hua-Hin district because the psychiatric patients are individuals which are reduced capacity to sustain life, or must assist by other people in the mental health teams in hospitals to help them closely. This is why the authors bring the prediction for the guideline to plan the health's project by the psychiatric team in Hospital. The authors have prepared concept in the study of the prediction the patients by the descriptive and analytical process to screen the data of

psychiatric patients in Hua-Hin district which is the area's responsibility during year of 2010-2014. Example group is the people who have their age more than 60 years old in Hua-Hin district. The information were analyzed with a statistical prediction model with simple exponential smoothing.

The results show that 1) the distribution of psychiatric patients is more common in older people in the district of Hua-Hin. 41.5% aged 60-69 years 55 percent. The mental and behavioral disorders are the most common diseases code F30-F39, the amount of 347 are 34.5 percent. 2) The prediction of tendency of psychiatric patients in the elderly is expected to see patients in 2015-2016 for 208 และ 220 people. The remains found in the district of Hua-Hin in 2015 and the year 2010 under geographical or environmental changes.

Keywords: Psychiatric Patients; Situation of Psychiatric Patients; Prediction

1. บทนำ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และผลกระทบจากภัยธรรมชาติหรือภัยจากการกระทำของมนุษย์ รวมไปถึงกระแสบริโภคนิยมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางร่างกายและจิตใจ สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบของความก้าวร้าวรุนแรงที่นำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพจิต ซึ่ง “โรคทางจิตเวช” นับเป็นโรคที่มีปริมาณผู้ป่วยอยู่ไม่น้อย เนื่องจากโรคทางจิตเวชมีด้วยกันหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีลักษณะอาการและความรวดเร็วในการเกิดอาการแตกต่างกันแม้จะเป็นโรคเดียวกัน จะเห็นได้ว่าคำว่า “โรคจิต” นั้นเป็นเพียงชื่อเรียกกว้างๆ ของผู้ที่มีอาการทางจิตเวชเท่านั้น หากต้องการทราบต่อไปว่าจะรักษาหายหรือไม่ จะเป็นเรื้อรังหรือเปล่าต้องดูให้ละเอียดไปอีกว่าผู้ป่วยเป็นโรคจิตชนิดไหน โดยโรคจิตนั้นแบ่งออกเป็นหลายชนิด แต่ละชนิดอาจแบ่งออกเป็นกลุ่มอาการย่อยๆ ลงไปอีก อย่างไรก็ตามโรคจิตสามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) โรคจิตเภท 2) โรคจิตหลงผิด 3) โรคจิตที่เกิดจากโรคอารมณ์แปรปรวน 4) โรคจิตชนิดเฉียบพลัน 5) โรคจิตที่เกิดจากโรคทางร่างกาย 6) โรคจิตที่เกิดจากสารต่างๆ หรือยา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ รัชตะ รัชตะนาวิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้สัมภาษณ์ในวันสุขภาพจิตโลก (World Mental Health Day) ว่าในปี พ.ศ. 2558 จะเน้นเรื่องโรคจิตเภท (schizophrenia) เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติสามารถอยู่ร่วมได้ ขณะนี้ทั่วโลกมีผู้ป่วยโรคจิตเภท 26 ล้านคน คิดเป็นอัตราป่วย 7 ต่อ 1,000 คนในประชากรวัยผู้ใหญ่ สำหรับสถานการณ์ผู้ป่วยโรคทางจิตในประเทศไทย จากรายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2557 พบผู้ป่วยจิตเวชทั้งหมด 1,152,004 ราย เป็นผู้ป่วยโรคจิตเภท 409,003 ราย มากเป็นอันดับ 1 ของผู้ป่วยโรคทางจิตเวชทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยเข้าถึงบริการรักษาด้วยยาประมาณร้อยละ 50 เนื่องจากมีโรงพยาบาลจิตเวชเพียง 17 แห่งทั่วประเทศ แม้ว่าโรคทางจิตเวชในกลุ่มต่างๆ มากกว่าร้อยละ 90 จะสามารถรักษาให้อาการดีขึ้นหรือหายเป็นปกติได้ หรืออย่างน้อยอยู่ในสภาพที่ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยการได้รับการรักษาที่เหมาะสมและต่อเนื่อง แต่ที่ผ่านมาเนื่องจากสภาพของผู้ป่วย ความไม่เข้าใจของผู้ดูแล รวมทั้งระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชในสถานบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีพื้นที่การดูแลครอบคลุมและทั่วถึงนั้นยังให้การดูแลที่ไม่มีมาตรฐาน ทำให้ผู้ป่วยเหล่านี้สูญเสียโอกาสในการได้รับการรักษาที่เหมาะสมอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

จากปัญหาในการได้รับการรักษาข้างต้น ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านการรักษาและเทคโนโลยีในปัจจุบัน จึงมีการนำการพยากรณ์การเกิดโรคมาร่วมในการคาดการณ์การเกิดโรคที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนในอนาคต เพื่อช่วยประกอบในการพัฒนาระบบการให้บริการในสถานบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยอาศัยหลักวิชาถึงผลในการรักษาโรคนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร หรือคาดการณ์ธรรมชาติของโรคว่าจะรุนแรงหรือไม่ หรือมีลักษณะการลุกลามแพร่กระจายอย่างไร

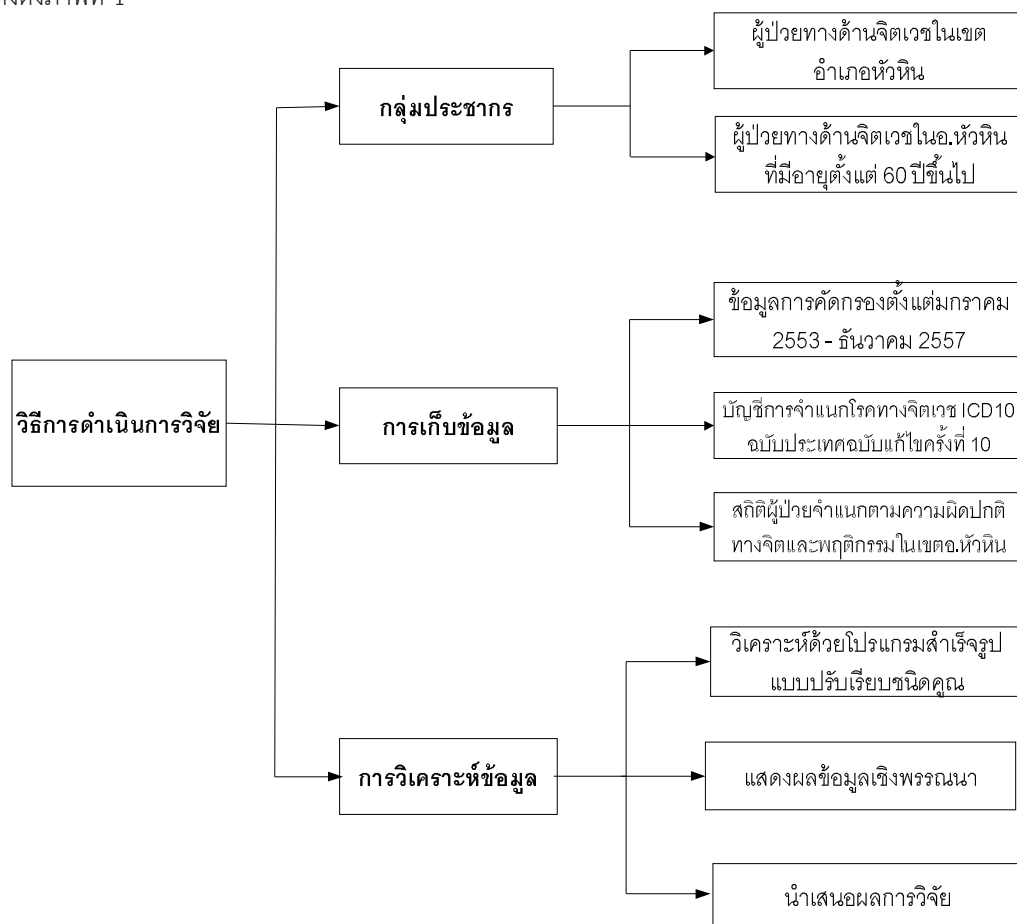
โรงพยาบาลหัวหิน ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาด 340 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีความสามารถและคุณภาพการรักษาพยาบาลแบบองค์รวม ครอบคลุมทั้งเครือข่ายบริการ แบ่งออกเป็นคลินิกต่างๆ ซึ่งคลินิกจิตเวชมีจิตแพทย์อยู่ประจำและเป็นโรงพยาบาลแห่งเดียวในเขตบริการสุขภาพที่ 5 ที่ให้บริการผู้ป่วยจิตเวชอย่างครบวงจร ครอบคลุมทั้งในและนอกจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อีกทั้งยังมีการออกหน่วยเพื่อดูแล ติดตามการรักษาของผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องตามหน่วยบริการปฐมภูมิที่รับผิดชอบของเขตอำเภอหัวหิน และนำผลการติดตาม การรักษาของผู้ป่วยมาเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินการรักษาผู้ป่วยทางจิตเวชของคลินิกจิตเวชต่อไป

คณะผู้จัดทำจึงได้ศึกษาสถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

- 1) ศึกษาสถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2) พยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. วิธีการศึกษา

ขั้นตอนวิธีการศึกษาสถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนวิธีการวิจัย

วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 กลุ่มประชากร

ในการศึกษานี้มีการนำข้อมูลการคัดกรองผู้ป่วยทางด้านจิตเวชที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 1,007 คน ณ วันที่เข้ารับการตรวจวินิจฉัยพบการเกิดโรคทางจิตเวช

2.2 การเก็บข้อมูล

สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนย่อยๆ ได้ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลการคัดกรองตั้งแต่เดือน มกราคม 2553 - ธันวาคม 2557: เก็บข้อมูลการคัดกรองผู้ป่วยทางด้านจิตเวชจากระบบรายงานการรักษาของกลุ่มงานจิตเวช จากโปรแกรม Medical 2020 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2557 (กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลหัวหิน, 2556)

2.2.2 บัญชีการจำแนกโรคทางจิตเวช ICD10: ประเทศไทยได้นำบัญชีแยกโรคระหว่างประเทศฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (ICD - 10 = International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problem) มาใช้ตามที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานในการจำแนกกลุ่มโรคต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับนานาชาติ โดยโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรม (Mental and behavioral disorders) : F00 – F99 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2557) ประกอบด้วยกลุ่มรหัส ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มรหัสของโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรม

กลุ่มรหัส	ชื่อโรค
F00- F09	Organic, including symptomatic, mental disorders
	ความผิดปกติทางจิตใจที่มีสาเหตุจากโรค รวมทั้งที่มีอาการทางกาย
F10-F19	Mental and behavioral disorders due to psychoactive substance use
	ความผิดปกติทางจิตใจและพฤติกรรมเนื่องจากการใช้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท
F20-F29	Schizophrenia, schizotypal and delusional disorders
	จิตเภท พฤติกรรม แบบจิตเภทและความหลงผิด
F30-F39	Mood [affective] disorders
	ความผิดปกติทางอารมณ์
F40-F49	Neurotic stress-related and somatoform disorders
	โรคประสาท อาการทางกายที่เกิดจากจิตใจและความเครียด
F50-F59	Behavioral syndromes associated with physiological disturbances and physical factors
	กลุ่มอาการด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางสรีรวิทยาและปัจจัยทางร่างกาย
F60-F69	Disorders of adult personality and behavior
	ความผิดปกติของพฤติกรรมและบุคลิกภาพในผู้ใหญ่
F70-F79	Mental retardation
	ภาวะปัญญาอ่อน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มรหัส	ชื่อโรค
F80-F89	Disorders of psychological development ความผิดปกติของพัฒนาการทางจิตใจ
F90-F98	Behavioral and emotional disorders with onset usually occurring in childhood and adolescence
	ความผิดปกติทางพฤติกรรมและอารมณ์ที่มีก่เริ่มต้นในวัยเด็กและวัยรุ่น
F99	Unspecified mental disorder
	ความผิดปกติทางจิตใจที่ไม่ได้ระบุรายละเอียด

2.2.3 สถิติผู้ป่วยจำแนกตามความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมในเขตพื้นที่อำเภอหัวหิน จากข้อมูลรายงานการรักษาผู้ป่วยของกลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลหัวหิน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2557 สามารถจำแนกโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมของผู้ป่วยในเขตอำเภอหัวหินได้ (กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลหัวหิน, 2556) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจำแนกโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมของผู้ป่วยตามกลุ่มรหัสโรคที่พบในเขตอำเภอหัวหิน

กลุ่มรหัส	จำนวนผู้ป่วยในแต่ละปีพ.ศ. (คน)					
	2553	2554	2555	2556	2557	
F00- F09	29	33	38	35	รวม 27	
					162	
F20-F29	64	54	69	52	96	
					335	
F30-F39	62	72	64	62	87	
					347	
F40-F49	12	13	20	19	30	
					94	
F50-F59	10	18	15	16	8	
					67	
F70-F79	-	-	1	-	-	
					-	
F80-F89	-	-	-	-	2	
					2	
รวมทั้งหมด	177	190	207	184	250	
					1,007	

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็นส่วนย่อยดังนี้

2.3.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหินในปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2559 โดยใช้เทคนิคพยากรณ์เชิงปริมาณจากการวิเคราะห์อนุกรมแบบปรับให้เรียบด้วยวิธีเอ็กซ์โพเนนเชียลแบบง่าย (Simple Exponential Smoothing: SES) (ศักดิ์สิทธิ์ศุภสุมเมธ, 2557) ด้วยสูตรการพยากรณ์

$$F_t = F_{t-1} + \alpha(A_{t-1} + F_{t-1})$$

กำหนดให้ F_t = ค่าพยากรณ์ของเดือนปัจจุบัน

F_{t-1} = ค่าพยากรณ์ของเดือนที่ผ่านมา

A_{t-1} = ค่าจริงของเดือนที่ผ่านมา

α = ค่าคงที่ที่ถูกกำหนดเป็นตัวแปรถ่วงน้ำหนัก (มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1)

โดยมีการวัดข้อผิดพลาดในการพยากรณ์ด้วยวิธี Mean absolute deviation (MAD) ซึ่งเป็นวิธีการวัดว่าผลที่ได้จากการพยากรณ์นั้นมีข้อผิดพลาดมากน้อยเพียงใด และค่า α ค่าใดมีความแม่นยำในการนำมาใช้พยากรณ์มากกว่ากัน ซึ่งคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$MAD = (\sum |ค่าจริง - ค่าพยากรณ์|) / n$$

ทำการวัดข้อผิดพลาดในการพยากรณ์จากการวิเคราะห์ผลคือ การใช้ค่า α ที่ให้ผลลัพธ์ในการวัดข้อผิดพลาด (MAD) มีค่าต่ำสุด หมายความว่าค่า α ที่ใช้นั้นมีความแม่นยำในการพยากรณ์สูงสุด เพราะมีค่าความผิดพลาดในการพยากรณ์น้อยที่สุด

2.3.2 แสดงผลข้อมูลเชิงพรรณนา: นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของจำนวนและร้อยละ

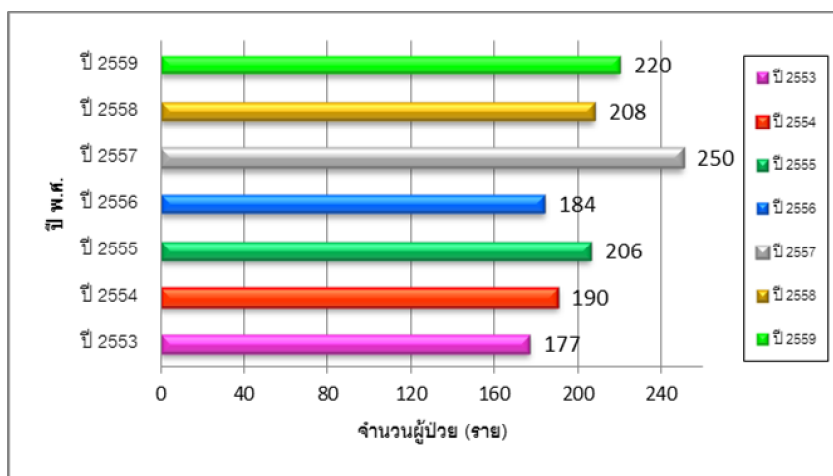
2.3.3 นำเสนอผลการวิจัย

3. ผลการศึกษา

จากการพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหินในอนาคต ด้วยเทคนิคพยากรณ์เชิงปริมาณจากการวิเคราะห์อนุกรมแบบปรับให้เรียบด้วยวิธีเอ็กซ์โพเนนเชียลแบบง่าย (Simple Exponential Smoothing: SES) พบรายงานการพยากรณ์แนวโน้มซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 แสดงผลการพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยแยกตามปี

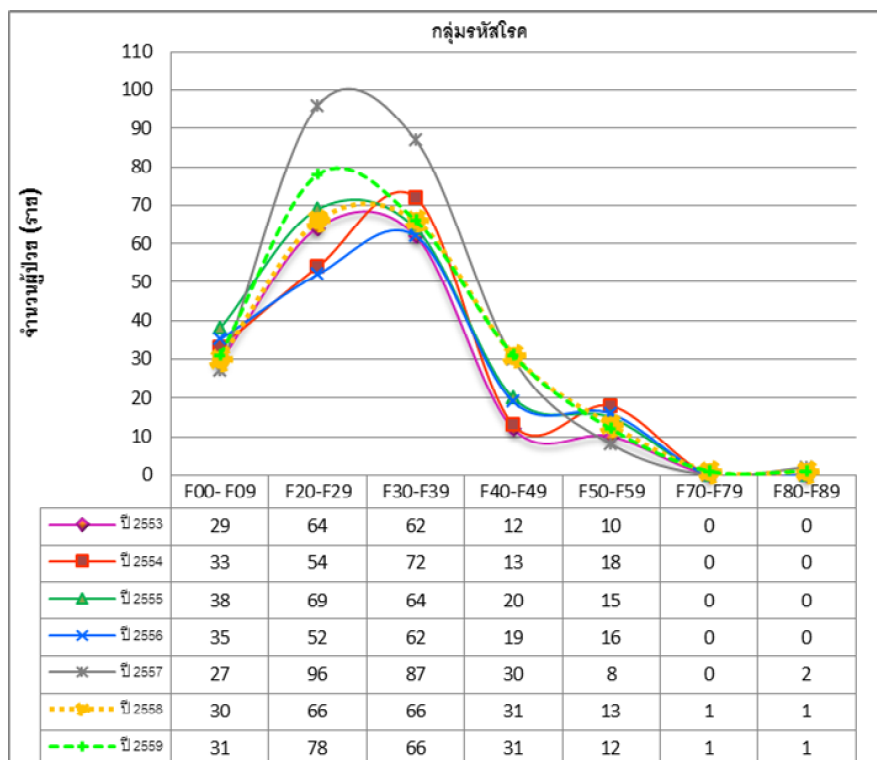
แสดงผลการพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2559 ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุของอำเภอหัวหิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2559

3.2 แสดงผลการพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยแยกตามกลุ่มรหัสของโรค

แสดงผลการพยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2559 แยกตามกลุ่มรหัสของโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่พบผู้ป่วยในเขตอำเภอหัวหิน ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงผลการพยากรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2559 แยกตามกลุ่มรหัสของโรคความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรม

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหินตั้งแต่ พ.ศ. 2553 - 2557 ที่ได้จากรายงานการวินิจฉัยโรคจากคลินิกจิตเวช โรงพยาบาลหัวหิน พบว่า ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่พบมาก 3 ลำดับแรกและมีจำนวนใกล้เคียงกันในเขตอำเภอหัวหินคือ กลุ่มรหัสโรค F30 - F39 Mood [affective] disorders (ความผิดปกติทางอารมณ์) จำนวน 347 ราย จากจำนวนผู้ป่วยโรคจิตเวชในผู้สูงอายุในอำเภอหัวหินที่พบทั้งหมด 1,007 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือกลุ่มรหัสโรค F20 - F29 Schizophrenia, schizotypal and delusional disorders (จิตเภท พฤติกรรม แบบจิตเภทและความหลงผิด) จำนวน 335 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกรมสุขภาพจิตที่ระบุว่า กลุ่มรหัสโรค F20 - F29 พบมากเป็นอันดับ 1 ของผู้ป่วยโรคทางจิตเวชของประเทศ โดยพบมากเป็นอันดับ 2 ในพื้นที่อำเภอหัวหิน และลำดับที่ 3 คือกลุ่มรหัสโรค F00-F09 Organic, including symptomatic, mental disorders (ความผิดปกติทางจิตใจที่มีสาเหตุจากโรค รวมทั้งที่มีอาการทางกาย) จำนวน 162 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 ส่วนกลุ่มโรคอื่นๆ นั้นมีสัดส่วนจำนวนผู้ป่วยไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการศึกษาลงไปในระดับตำบลพบว่า ผู้ป่วยโรคทางจิตเวชที่พบมากสุดอยู่ในเขตตำบลหัวหิน คิดเป็นร้อยละ 41.5 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเนื่องด้วยตำบลหัวหินมีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด อีกทั้งสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วเสมือนสังคมในเมือง รองลงมาคือ ตำบลหนองแก คิดเป็นร้อยละ 32.2 และผู้ป่วยโรคทางจิตเวชที่ในอำเภอหัวหินพบมากในช่วงอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 70-79 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.3

5. สรุป

จากผลการศึกษาการพยากรณ์สถานการณ์การพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุเขตพื้นที่เฝ้าระวังผู้ป่วยของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) สถานการณ์การกระจายของผู้ป่วยโรคทางจิตเวชในผู้สูงอายุพบมากในเขตตำบลหัวหิน คิดเป็นร้อยละ 41.5 ช่วงอายุ 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.2 กลุ่มความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่พบมากสุดในพื้นที่อำเภอหัวหินคือ F30 - F39 ความผิดปกติทางอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 34.5 จำนวนผู้ป่วยโรคจิตเวชในผู้สูงอายุในอำเภอหัวหินที่พบทั้งหมด
- 2) พยากรณ์แนวโน้มของการพบผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในผู้สูงอายุ คาดว่าน่าจะพบผู้ป่วยในปี 2558 และปี 2559 ประมาณ 208 และ 220 ราย ตามลำดับ และแนวโน้มกลุ่มโรคที่พบมากที่สุดในปี 2558 และปี 2559 คือกลุ่มรหัสโรค F20-F29 (จิตเภท พฤติกรรม แบบจิตเภทและความหลงผิด) โดยยังคงพบมากในเขตตำบลหัวหินทั้งในปี 2558 และปี 2559 ภายใต้สภาวะทางภูมิศาสตร์หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่เปลี่ยนแปลงมาก

การพยากรณ์โรคเชิงปริมาณด้วยวิธีทางสถิติมีความเหมาะสมในการนำมาพิจารณาการพยากรณ์การเกิดโรคในอนาคตที่มีข้อมูลเชิงปริมาณในอดีตมาพยากรณ์ เนื่องจากค่าพยากรณ์ที่ได้จะขึ้นอยู่กับข้อมูลในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพยากรณ์ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 6 ปี 2556 - 2557 (ชะฎาญท์ ปัทเมฆ, 2556)

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลหัวหิน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลการคัดกรองผู้ป่วยทางด้านจิตเวชในเครือข่ายพื้นที่รับผิดชอบของเขตอำเภอหัวหิน ในช่วงปี พ.ศ. 2553 - 2557

7. เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2557. รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2557. กรุงเทพฯ: บริษัท ปิยอนด์ พับลิชชิง จำกัด.
- กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลหัวหิน. 2556. รายงานการคัดกรองผู้ป่วยโรคจิตเวชปี 2556. ประจวบคีรีขันธ์: หัวหินสาร. ชะฎายุทธ ปัทเมฆ. 2556. การพยากรณ์ผู้ป่วยโรคใช้เลือดออกพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 6 ปี 2556 – 2557. วารสารวิชาการสาธารณสุข. ปีที่ 23. ฉบับที่ 5. หน้า 804-812.
- ศักดิ์สิทธิ์ สุขสุเมฆ. 2557. สร้างแบบจำลองเพื่อการตัดสินใจ (Optimization Modeling) ด้วย Excel (Solver). กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

ภาคผนวก

วารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก (RMUTTO SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

วารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก เป็นวารสารระดับชาติซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กำหนดเผยแพร่วารสารปีละ 2 ครั้ง มกราคม - มิถุนายน และกรกฎาคม - ธันวาคม

1. บทความวิจัย

ก. ส่วนปก ประกอบด้วย

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้น กระชับ ชี้ถึงเป้าหมายหลักของการวิจัย
2. ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม
3. ที่อยู่ สำหรับการติดต่อ E-mail และโทรศัพท์
4. ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนนามสกุลเพื่อระบุว่าเป็นที่อยู่ของผู้เขียนท่านใด
5. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น ครอบคลุมสาระสำคัญของการศึกษาและส่วนท้ายต้องมี คำสำคัญ (Keyword) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ที่สามารถนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูล ควรมีประมาณ 4 คำ

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย พร้อมวัตถุประสงค์และการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. วิธีการทดลอง (Materials and Methods) หรือ วิธีการศึกษา (Research Methodology) เป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการวิจัยแต่ละประเภท
3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผล หรือผลการศึกษาและอภิปรายผล (Research and Discussion) ควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยเฉพาะการพบสิ่งใหม่ ลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา พร้อมการวิจารณ์ผล
4. สรุปผล (Conclusion) สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา
5. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) กล่าวถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่สำคัญที่มีบทบาทช่วยเหลืองานวิจัยและมีความสำคัญจริง (อาจมีหรือไม่ก็ได้)
6. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องใช้ตามแบบที่วารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก กำหนดอย่างเคร่งครัด และเขียนเอกสารอ้างอิง เฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น

2. รูปแบบการพิมพ์บทความ

การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบ

ขอบบน (Top margin) และขอบซ้าย (Left margin) 2.5 ซม.

ขอบล่าง (Bottom margin) และขอบขวา (Right margin) 2.0 ซม.

- กระดาษ

ขนาดกระดาษ A4 (กำหนดเอง) ความกว้าง 19 ซม. ความสูง 27 ซม.

รูปแบบตัวอักษร

แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK เท่านั้น

หมายเลขหน้า

ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

การย่อหน้า

เคาะ 8 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 9

จำนวนหน้าทั้งหมด

6 - 12 หน้า

การพิมพ์ส่วนปก

พิมพ์เต็มหน้ากระดาษ (พิมพ์ 1 คอลัมน์)

การพิมพ์ส่วนเนื้อหา

พิมพ์ 1 คอลัมน์

ชื่อบทความ

ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ชื่อผู้เขียน

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา)

ระหว่างชื่อกับนามสกุล เว้น 2 เคาะ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ตัวเลขยกบนนามสกุล

ขนาดตัวอักษร 16

ที่อยู่

ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 12

E-mail และโทรศัพท์

ขนาดตัวอักษร 12 (ตัวเอียง)

ชื่อบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

เนื้อหาบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อคำสำคัญ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา)

คำสำคัญ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อหัวเรื่องใหญ่

ประกอบด้วย 1. บทนำ 2. วิธีการทดลอง หรือ วิธีการศึกษา

3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผลหรือผลการศึกษาและอภิปรายผล

4. สรุป 5. กิตติกรรมประกาศ 6. เอกสารอ้างอิง

ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องรอง

ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องย่อ

ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา) ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

เนื้อหาบทความ

ขนาดตัวอักษร 14 จัดกระจายแบบไทย

ชื่อตาราง

ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ด้านบน จัดชิดซ้าย

ชื่อภาพ ชื่อแผนภูมิ

ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ใต้ภาพหรือแผนภูมิ จัดกึ่งกลาง

เนื้อหาในตาราง/แผนภูมิ

ขนาดตัวอักษร 12

การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง

ในระบบนาม-ปี เช่น วีระพล (2554) หรือ (วีระพล, 2554)

หรือ Dan and Hamasaki, 2001 หรือ เทพบุตร และวุฒิชัย, 2552

หรือ Dan, et al., 2010 หรือ สุภาพ และคณะ, 2547 เป็นต้น

การอ้างอิงท้ายเรื่อง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์. สำนักพิมพ์. เมืองที่พิมพ์.

2. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. **ชื่อบทความ**. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่) : หน้าแรกถึง
หน้าสุดท้ายของบทความ.

3. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน. ปีที่พิมพ์. **ชื่อวิทยานิพนธ์**. สถานศึกษา. เมืองที่พิมพ์.

หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำเสนอจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนที่กำหนดเท่านั้น
มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณา ดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์

*** ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงท้ายบทความ**

กรองทิพย์ เจริญบุญวิวัฒน์. 2556. การจัดการความรู้ทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหน่วยงานโรงพยาบาลชุมชน
เขตภาคตะวันออก. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 2(2) : 97-103.

ไพฑูล สีใส และวีระพล แจ่มสวัสดิ์. 2555. การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวชุมชน. วารสาร
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 1(1) : 63-75.

วิชณารักษ์ ศรีทอง มาลินี อุทธิเสน และเสาวณิต รัตนรวมการ. 2556. พฤติกรรมการบริโภคสุราของประชาชนในชุมชน
เขมร ส่วย (กูย) ลาว อ.ท่าตูม จ.สุรินทร์. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.
2(2) : 26-44.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. แนวทางการจัดทำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ
ระดับชุมชน. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 39(1)

สรียา เพ็ชรรัตน์. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเมืองพัทยา ภาคนิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ. โครงการบัณฑิตศึกษา. สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ : กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. 2546. อย.เข้มงวดการแสดงคำเตือนในโฆษณาเครื่องดื่มผสมกาเฟอีน. กองพัฒนา
ศักยภาพผู้บริโภค. (โรเนียว)

Luque-Perez E. Rios A. Valcarcel M. Danielsson L.G. and Ingman F. 1999. Spectrophotometric flow
injection determination of caffeine in solid and slurry coffee and tea samples using supported
liquid membranes. Laboratory Automation and Information Management. 34 : 131-142

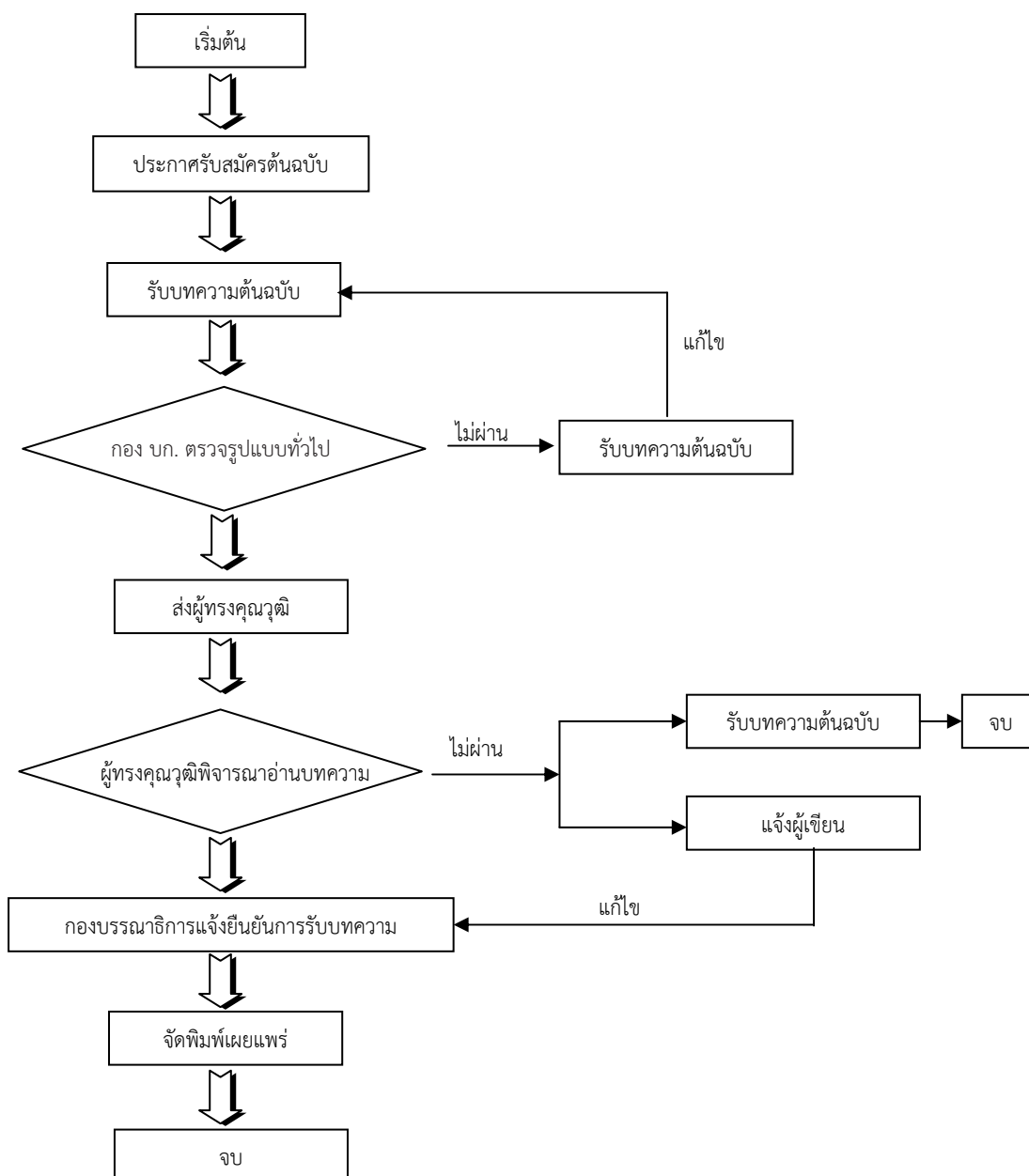
Martin M.J. Pablo F. and Gonzales A.G. 1999. Simultaneous determination of caffeine and non-steroidal
anti-inflammatory drugs in pharmaceutical formulations and blood plasma by reversed-phase
HPLC from linear gradient elution. Talanta. 49 : 53-459

3. หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อตอบรับการตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของผู้ประเมินจากภายนอก บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ

เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ผลงาน จำนวน 1 ฉบับ พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

ขั้นตอนการจัดทำวารสารสังคมศาสตร์ มทร. ตะวันออก

แบบฟอร์มการส่งบทความวิจัย
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1. ข้าพเจ้า นาย / นาง / นางสาว
2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
4. ชื่อผู้เขียนร่วม (1)
(2)
(3)
(4)
(5)

5. ที่อยู่ทำงาน

.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....แฟกซ์.....

E-mail :

6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....แฟกซ์.....

E-mail :

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ลงชื่อ.....
 (.....)

แบบสรุปผลการประเมินบทความวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

1. รหัสบทความวิจัยที่ประเมิน R ☐ ☐ ☐ ☐

2. ชื่อบทความ.....

3. จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน..... ท่าน

4. หัวข้อที่พิจารณา

หัวข้อ	ผ่าน	ผ่านและมีการแก้ไข	ไม่ผ่าน	ข้อแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
บทคัดย่อ (Abstract)				
บทนำ				
วิธีการทดลอง/วิธีการศึกษา				
ผลการทดลอง และวิจารณ์ผล / ผลการศึกษาและอภิปรายผล				
สรุปผล				
เอกสารอ้างอิง				
คุณค่าทางวิชาการ				

5. อื่น ๆ

.....

6. สรุปผลการประเมิน ☐ ผ่านดีเยี่ยม ☐ ผ่าน ☐ ผ่านและมีการแก้ไข ☐ ไม่ผ่าน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมเดือน โพธิ์สุวรรณ)

บรรณาธิการ

วันที่...../...../.....

หนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ขอรับรองว่าบทความ.....

เรื่อง

.....
.....
.....

โดย

.....
.....
.....

ได้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
และตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ปีที่ ฉบับที่

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมเดือน โพธิ์สุวรรณ
บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์ มทร.ตะวันออก
ให้ ณ วันที่.....

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
(RMUTTO SOCIAL SCIENCE JOURNAL)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558

เป็นวารสารด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
จัดทำโดย สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นสื่อ รวบรวม เผยแพร่ผลงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
2. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานของงานวิจัยสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. เป็นสื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ
4. เสริมสร้างให้เกิดผลงานวิจัยใหม่ๆ ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

คณะกรรมการอำนวยการ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

รองอธิการบดีทุกฝ่าย

ผู้ช่วยอธิการบดีทุกฝ่าย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

Institute of Research and Development
Rajamangala University of Technology Tawan-ok

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
43 หมู่ 6 ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20110
โทร. 038-358201 ต่อ 8508-8510
โทรสาร 038-358142
<http://ird.rmutto.ac.th>, <http://Journal.rmutto.ac.th>

